UNIV. OF
TORONTO
LIBRARY

Digitized by the Internet Archive
in 2014

https://archive.org/details/samladeskrifter02lenn

SVENSKA FÖRFATTARE

UTGIFNA AF

SVENSKA VITTERHETSSAMFUNDET

VI

SAMLADE SKRIFTER

AF

ANNA MARIA LENNGREN

STOCKHOLM
ALBERT BONNIERS FÖRLAG

L8wed
L5675H

SAMLADE SKRIFTER

AF

ANNA MARIA LENNGREN

UTGIFNA AF

THEODOR HJELMQVIST

OCH

KARL WARBURG

ANDRA DELEN

469127
9.12.47

STOCKHOLM
ALBERT BONNIERS FÖRLAG

STOCKHOLM
ALB. BONNIERS BOKTRYCKERI
1918

INNEHÅLL.

ANDRA PERIODEN

(FORTSÄTTNING).

EROTISKA DIKTER, REFLEXIONSDIKTER, FABLER.

LIX. Til min tilkommande Älskarinna 5
LX. Råd til et ungt Fruntimmer 9
LXI. Til Lisette 11
LXII. Sammetsråcken och Örngåttet 13
LXIII. Til Sophie 15
LXIV. Otåligheten 17
LXV. Til — — — — 19
LXVI. Öfver en Enögd Skönhet 20
LXVII. Til Daphne 21
LXVIII. Medelåldren 23
LXIX. Könets fyra åldrar 25
LXX. Saga 27
LXXI. ÅrsTiderne 31
LXXII. Strussen 33
LXXIII. Mannens Fyra Åldrar 34
LXXIV. Til Sophie, på hennes Födelsedag 36
LXXV. Det första Ordet 38

SÄLLSKAPSVISOR.

LXXVI. Luciä dag välkommen igen! 43
LXXVII. Bord-Rondeau 44

LXXVIII. Låtom bekymret försvinna 47
LXXIX. Sälla förflutna dagar 48
LXXX. Visa (Ungdom, du hvars hjerta hyser) 49
LXXXI. Visa (Bröder se Bålen) 51
LXXXII. Visa (Du som i höghet)..... 53
LXXXIII. I stillhet gömd för ödets nycker 54
LXXXIV. Visa (Kom lät oss lifvets vällust smaka)..... 56
LXXXV. Visa (Till nöjet alla hjertan fika)..... 58
LXXXVI. Anacreontisk Visa 61

TREDJE PERIODEN

(1793—1817).

SATIRISKA OCH DIDAKTISKA POEM, EPIGRAM, SKÄMTDIKTER.

I. Probatum est 67
II. Hennes Portrait 68
III. Äreporten..... 69
IV. Til Sophie 75
V. Epigram 76
VI. Dialogue 77
VII. Epitaphe 78
VIII. Bordvisa för gifta Männer..... 79
IX. Hvar ålder har sit skick 80
X. Omne tulit punctum qui miscuit Utile Dulci 81
XI. Öfver min Pappa..... 83
XII. Epigram 85
XIII. Epigram 86
XIV. Epigram. Til . . : 87
XV. Til en Astronom..... 88
XVI. Mannens sista vilja 89
XVII. Anders och KöksCaisa 90
XVIII. Skepparn och Skeppsredarn 93
XIX. Vännen i Nöden..... 96
XX. Orpheus 98
XXI. Rosen utan Törne 100
XXII. Den glade Sansculotten 103
XXIII. Om den öfverklagade Köttbristen..... 107
XXIV. Dygden och Visheten..... 108
XXV. Gunilds Glasögon 111
XXVI. Reflexion 112

XXVII. Min Dagbok 113
XXVIII. Biet och Dufvan 114
XXIX. Caricature 116
XXX. Den lilla Tiggarflickan 118
XXXI. Rosalie 124
XXXII. Distraction 128
XXXIII. Biographie 129
XXXIV. Ordets egenteliga förstånd 138
XXXV. Til en Girig 139
XXXVI. Epigram 141
XXXVII. Infall 142
XXXVIII. Epigram 143
XXXIX. Den är lycksalig 144
XL. En Mans Grafskrift öfver sina tvänne Hustrur 145
XLI. Den Curerade Svartsjuke 146
XLII. Lyckan råkar Man 147
XLIII. Samtal 148
XLIV. Hvar och en har sit Privilegium 149
XLV. Rågeten och hennes Son 150
XLVI. Skrifvit til bords då olyckan hände 152
XLVII. Öfver ett Monument 153
XLVIII. Andra Tyger, Andra Seder 154
XLIX. Gubben 155
L. Min Salig Hustru 157
LI. Förlorade Saker 159
LII. Min salig Man 160
LIII. Jag har så hört sägas 165
LIV. Vadet 167
LV. Den Lärde 170
LVI. Stockholms Våren 172
LVII. Portraiterne 174
LVIII. Hans Nåds Morgonsömn 177
LIX. Contrasten 179
LX. Medicinskt Rön 182
LXI. Vauxhallen 183
LXII. Moster Agnetas Klagan 186
LXIII. Hans Knapp 188
LXIV. Et sätt at göra Herdaqväden 189
LXV. Kalaset (*Harpax* gaf et stolt kalas) 190
LXVI. Minnesvården 191
LXVII. Toiletten 192
LXVIII. Mirza 194
LXIX. Berget och Poeten 197
LXX. Kärleken och Dårskapen 198

LXXI.	Dröm	202
LXXII.	Testamentet	206
LXXIII.	Några ord till min k. Dotter	208
LXXIV.	Ålderdomströsten	215
LXXV.	Fästmön	217
LXXVI.	Gossen och Leksakerne	219
LXXVII.	Katten och Papegojan	221
LXXVIII.	Fröken Juliana	223
LXXIX.	Döden och jag	226
LXXX.	Fändrik Spink	228
LXXXI.	Resension	229
LXXXII.	Björndansen	231
LXXXIII.	Till XX d. 10 Julii 99	234
LXXXIV.	Hjorten och Kaninen	236
LXXXV.	Farbror Staffan	237
LXXXVI.	Herr Grälberg	238
LXXXVII.	Öfver Sagan om Byxorna af Leopold	239
LXXXVIII.	Grefvinnans besök	241
LXXXIX.	Det högtförnäma ägta Paret	246
XC.	Elegie	248
XCI.	Dansen	250
XCII.	Gengångaren	252
XCIII.	Då Olyckan hände	255
XCIV.	Herrns och Fruns MorgonConversation	257
XCV.	Kråkan	259
XCVI.	Misstaget	261
XCVII.	Mårten Holk	264
XCVIII.	Kalaset (Frun vill i dag slå på stort)	266
XCIX.	Mamsell Lisa	268
C.	Bacchus på riksdagen	270
CI.	Boken	272
CII.	Kritik	273
CIII.	Lifvets korthet	274
CIV.	Fosterfadern	275
CV.	Notification	276
CVI.	Förr och nu	277
CVII.	Intet ord i laget. Fragment	278
CVIII.	Frågan är fri	279
CIX.	Epigram	280
CX.	Agnes. Fragment	281
CXI.	Skaldebref. Fragment	283
CXII.	Salig fruns begrafning. Fragment	285
CXIII.	Undergifvenhet för ödets Skickelse. Fragment	287
CXIV.	Resebeskrifning. Fragment	290

CXV. Fragment (En yngling sig tänkte till främmande land) 292
CXVI. Fragment (Som hästen snabb i trafvet) 294
CXVII. Fragment (En dag, om man skall fabeln tro)..... 295
CXVIII. Phoebe. Fragment 296

SÄLLSKAPSVISOR.

CXIX. Måttlighetens Skål 301
CXX. Til Redacteurerne af StockholmsPosten (Den mänskjovän må heder ske) 303
CXXI. TacksägelseSkål 305
CXXII. Vintervisa 307
CXXIII. Bordvisa för et gladt Lag 309
CXXIV. Törstsläckningen 311
CXXV. Visa (På Fältet der blodströmmar rinna) 313
CXXVI. Visa (Sänd af Jofur, Smärtan) 315
CXXVII. Min Vilja 317
CXXVIII. Göthernes Utvandring 319
CXXIX. Didric 322
CXXX. Bordvisa 325
CXXXI. Den Välvise 327
CXXXII. Rådmans-valet 330
CXXXIII. Visa om paradiset 333
CXXXIV. Sång i ett gladt sällskap 335

IDYLLISKA DIKTER OCH NÄRSLÄKTADE.

CXXXV. Gumman 339
CXXXVI. Danska Sånggudinnan til den Svenska..... 341
CXXXVII. Lycklig den 343
CXXXVIII. Källan 344
CXXXIX. Den glada Festen 345
CXL. Mor och Dotter 350
CXLI. Häckburen..... 352
CXLII. Elise til sin Älskare 354
CXLIII. Den 1 November 1796 356
CXLIV. Pojkarne..... 360
CXLV. De Små på Landet 364
CXLVI. Lycksaligheten 366
CXLVII. Bouquetten..... 369
CXLVIII. Slottet och Kojan..... 372
CXLIX. Öfver en Sytafla 375
CL. Bröststycke 377
CLI. Saknaden 379

CLII. När skall du komma, sälla tid 381
CLIII. Nyss jag i hvilans sköte låg 382
CLIV. Skuggorna. Fragment..... 383
CLV. Älskarens Besök. Fragment 385

HYMNARTADE OCH RELIGIÖSA DIKTER.

CLVI. Hymne 389
CLVII. Kyrkogården..... 393
CLVIII. En blick på Grafven 395
CLIX. Adams och Evas första morgonsång..... 396
CLX. Invocation 399

BALLADER.

CLXI. Styfmodern 405
CLXII. Gref Bernhards Bröllopp 409
CLXIII. Varningen 412

CHARADER.

CLXIV. »Charader i visa»..... 421
CLXV. Charader till Medicinal-Rådet Ruthström 425

PROSASKISSER.

CLXVI. Et Ord för den Fattiga 431
CLXVII. Det blef ingen Julgröt men ändå en glad Julafton..... 433
CLXVIII. Nyårsönskningarne 437

RECENSION.

CLXIX. 443

BREF.

I. Till J. Ifvarsson 451
II. Till J. Ifvarsson 453
III. Till F. Sparre 455
IV. Till J. Ifvarsson 457
V. Till Fru Anna Rosén 458
VI. Till Lisa Maja Malmstedt 460
VII. Till C. G. af Leopold (Fragment) 461
VIII. Till Lisa Maja Malmstedt 462

IX. Till C. G. af Leopold 464
X. Till Greſvinnan E. C. d'Albedyhll, f. Wrangel 466
XI. Till Lisa Maja Malmstedt 468
XII. Till Lisa Maja Malmstedt 469

TILLÄGG.

I. Tankar vid det nya Kyrko Årets början 1772 473
II. Afton-Qväde 474

ANDRA PERIODEN

(FORTSÄTTNING)

EROTISKA DIKTER, REFLEXIONS-DIKTER, FABLER.

LIX.

TIL MIN TILKOMMANDE ÄLSKARINNA.

(ÖFVERSÄTTNING.)

Zulime och *Zelis* och *Corinna*!
Jag offrar Er ej mer min sång;
Jag börjar sjelf at ledsamt finna
Hvad mig förnöjt så mången gång.
Zulime! dit vett mig kan bedröfva,
Din klokhet är en ängslig lott:
Du tror at den som skönhet fått
Behaglighet ej kan behöfva.
Den stund då nöjet njutas bör,
Då i min famn jag Zelis sluter,
Af hennes vackra mun jag idel pladder hör — — —
Och den som sjelf ej nöjet njuter,
Det icke eller gifva kan.
Nej, hennes kalla skämt ej mera står mig an.
Corinna, jag det bör förklara,
Båd älskansvärd och vacker är;
Hon utan konst kan artig vara
Och utan dumhet vara kär.
Hvad känslor hennes ögon röja!
Sin trohn har Kärlek der beredt — — —

Hvar blick kan fängsla och förnöja,
Men ach — — — jag dem så länge sett.
En ros af mindre fägring blänker,
Än hennes kinder ge behag;
Och ångan af dess andedrag
En Himmelsk vällust hjertat skänker.
Naturen hennes mun et Ängla-tycke gett.
Den jemna perlrad som han hyser,
Långt mer än snön af hvithet lyser.
Har någon mera täckt, än min Corinna lett?
Men — — — ack jag det så ofta sett.
Dess bröst, der nöjet har sit läger,
Der kärlek hvilar sig så tyst,
Et retande behag, en Guda-täckhet äger;
Men ack jag det så länge kyst.
Corinna flygtig är, hon tycks för alla brinna — — —
I hvad som känslan rör ej hjertat tager del,
Jag varit kär — — — så länge i Corinna,
Corinna har så många fel.
Men du min täcka älskarinna,
Som för min bildning målad är!
Dig som än obekant, mig ödet snart beskär,
Du endast värdig är at mina offer vinna.
Du min Gudomlighet, Du Venus för dit kön!
Hur lär du icke vara skön!
Ja — äfven dina fel mig skola tjusning gifva.
Min sång åt dig skal helgad blifva.
Jag, til din fägrings lof, skal på min harpa slå,
Och dina ögons glans berömma — — —
Men ach! hur kan jag om dem dömma?
Säg äro de väl bruna eller blå?
Dock — — — jag ju aldrig der den ljufva eld fått röna,

Som tolkar kärleks-Gudens magt;
De aldrig med en blick mig velat än belöna — — —
Ack hvad de måtte vara sköna!
Jag älskar dig: din mun mig aldrig sagt,
Jag den ej nånsin hört på mina suckar svara — — —
Hur lär han ej Gudomlig vara!
Men at i dina band mig jemt behålla qvar,
Jag nu, min skönhet, dig vil lära.
Du vet at kärlek vingar har — — —
Lät mig få längta och begära;
At synas öm var icke alt för snar.
När jag dit hjerta tror för mina plågor ömma,
Och at mit qval dig äntlig rör,
Så lät mig af dit öga dömma,
At du det blott af ömkan gör.
Min lycka oviss synas bör;
Förstå at nya upskof finna
Och öfva litet tyranni:
Den sällhet at dig öfvervinna
Skal då mig mera dyrbar bli.
Lät sällan dig min bön beveka;
Förbjud hvad du mig lofvat nyss;
Gif sjelfmant då och då en kyss,
Men mera ofta den mig neka.
Om du dit välde rätt förstår,
Så vet, at det är kärt som genom möda vinnes,
Och då din hand jag kyssa får,
Så lät mig tro, at mera godt ej finnes,
At ingen lycka högre går.
Då dina läppar jag får röra,
Bör jag ej kunna önska mer;
Och då dit bröst jag ömma kyssar ger,

Lät slöjan det förborgat göra,
    At jag det knapt til hälften ser.
För ögats kittslighet du bör din täckhet agta,
    Min kärlek kunde snart i ledsnad bli förbytt.
Om jag en gång dig blottad fick betragta,
    Du ägde sen för mig ej något nytt.
At jag mig rätt må lycklig tycka,
    Försigtigt något för mig spar;
Och då jag njuter all min lycka,
    Lät mig ha någon önskan qvar.
Förstå din prydnad skifte gifva;
    Var icke altid grann, i dag ej som i går.
    Om man beständigt ägde vår,
Så skulle blomman ej så mycket skattad blifva.

1780.

LX.

RÅD TIL ET UNGT FRUNTIMMER.

1.

Om du din älskling vil behålla
I dina bojor ständigt qvar,
Du dessa råd til godo tar,
Hur du dig säkrast bör förhålla.

2.

Om han uti sin kärleksbrand,
Vil på din mun sin lystnad släcka;
Må då en blick hans fruktan väcka!
Lät honom kyssa blott din hand.

3.

Om han at sina qval beskrifva,
För dina fötter kastar sig,
Må ej hans gråt beveka dig!
Lät hoppet blott hans tröst få blifva.

4.

Lät honom hoppet äga få,
Men undvik jemt at det förnöja;
Om du din kärlek ville röja,
Hans dyrkan skulle snart förgå.

5.

Du bör med stålthet väpnad vara,
Och vid hans smärta synas kall,
Med hårdhet på hans suckar svara;
Med köld din seger vinnas skall.

6.

Herdinnan som mitt hjerta vunnit,
Fick dessa råd utaf sin far:
Hon dem ej nånsin åtlydt har,
Och lika ömt jag altid brunnit.

1781.

LXI.

TIL LISETTE.

Lisette! Hvad tjusning för mitt bröst,
Då jag din Zittra och din röst,
Får i en lycklig blanning höra!
Det ljud som låckar ömt mitt öra
Til sjelfva hjertat tränger sig;
Jag älskar, jag beundrar dig,
Som utaf konstens fina lagar
De största prof af insigt ger,
Men icke sjelf dit värde ser,
Som dock ty värr i våra dagar,
Bland mindre Virtuoser sker.
Ach hvad den kunskap mig behagar,
Som sig så täckt och blygsamt ter!
Du ej om andras tycken dömmer:
At lysa i din egen sak,
Beler du ej din nästas smak,
Som *Gretry* mer än *Gluck* berömmer;
Du håller intet lärdt parti
Mot folk som älska melodie,
Du känner ej den fantaisie,
At granska alting som du tycker,
Du yfves ej med lärda nycker,

Kort sagt du vil ej ansedd bli
För sakens *djupa kännarinna,*
Du söker endast ro deri,
At utan alt pedanteri
Blott dina vänners bifall vinna.

1781.

LXII.

SAMMETSRÅCKEN OCH ÖRNGÅTTET.

FABEL. (ÖFVERSÄTTNING).

Dedicerad til Hr. — — — — —

Et Örngått och en Sammets råck
En gång förtroligt samtal hade,
Då råcken åt den förra sade:
(Ty *Sammets råckar* tala ock)
Ack hvad min ägare bör säll och lycklig skattas,
Han lefver ju de bästa dar,
Han börd, han rikedom, han liflig hälsa har,
Ej något jordiskt godt för honom mera fattas.
Beständigt uti lek och löjen,
Hvar dag han ömsar nya nöjen,
Hans tid på glädjens vingar far;
Uti hvad ljufligt lugn lär ej hans sinne vara?
Ack kära du, den andra hördes svara,
Hur grufveligt du dig bedrar,
Som tror at detta alt skal hjertats lycka båda,
Om du som jag din Herres sömn fick skåda,
Du säkert ej i Staden fann
En mera ömkansvärd än han.
Uti mit sköt han aldrig hvila finner,

Af samvetsagg han vrides af och an,
Och aldrig lugn i själen vinner.
En ständig oro bryr hans håg,
Ibland är jag för hög, ibland är jag för låg.
En afton jag mins grant, och kan det dyrt besanna,
Jag hörde honom högt sit ödes skick förbanna,
    Och med förfäran såg
    Pistolen tätt framför hans panna.
Hans länta glättighet det är den mask han bär
    At sina samvets plågor dölja,
    Som honom tära och förfölja.
Min vän af denna uptäkt lär,
At den som lycklig syns ej altid lycklig är.

1782.

LXIII.

TIL SOPHIE.

Sophie! du har min ed derpå,
At jag dig älskar in i döden,
I alla händelser och öden
Skal du min ömma dyrkan få:
Men du min ed bör rätt förstå;
At jag dig älskar framför alla,
Det är blott deruppå jag svär,
Men at i ingen mer bli kär
Det må du aldrig mig befalla,
Och trolöshet du ej får kalla
Det offer jag för *Thisbe* bär.
Mitt hjerta så beskaffadt är,
At det ej sysslolöst kan vara:
Om al min eld jag skulle spara
Och al min kärlek blott för dig,
Sophie du skulle frukta mig,
Med bäfvan mina famntag känna,
Min värma skulle dig förbränna;
Du skulle mina kyssar fly.
Så lät då bli min ömhet bry,
Med klagan på min yra låga;
Lät *Thisbes* segrar dig ej plåga.

Lät ingen fruktan hos dig rå;
För *Thisbe* klandra ej mitt tycke,
Räds ej *Sophie,* räds ej ändå,
At icke nog mig äga få;
Räds blott at äga mig för mycke.

Semper idem.

1782.

LXIV.

OTÅLIGHETEN.

Sen jag i grymma åtta dar,
Uti min längtan suckat har,
At i din famn mig få förnöja,
Så får jag, hvilka grymma svar!
»Du ännu flere skäl har qvar,
»At med en lofvad sällhet dröja.
»En Moders öga kan oss röja,
»Ej nattens mörker fyllest är,
»Än är oss månan til besvär;
»Ack styrom då et ömt begär,
»Tils lyckan vil oss frihet gifva,
»Tänk om vi kunde sedde blifva,
»Nej, nej — — til mera läglig tid — —
»Ack med mig sjelf jag är i strid!
»Ser du hur mina ögon brinna? — — —
»Men väntom, bästa vän besinna,
»Din kärlek tappar ej dervid,
»Nej den skal dervid dubbelt vinna.

Tror du med sådant fåfängt tal,
Min ömhet och mitt hopp belöna?

Nej vet det gifs en Gud, min sköna,
Som hämnar mina långa qval.
Lät se du på min sällhet hastar,
Ej hopp mig mer tilfyllest gör,
Jag verkligheten njuta bör,
Och dina klokhets mått förkastar.
Mitt lif uppå den stund beror,
Då du mig denna vällust skänker;
Man älskar mindre än du tror,
När man så klokt och visligt tänker.

1782.

LXV.

TIL — — — —

ÖFVERSÄTTNING.

O du som i min Skola gått,
At lyran och at nöjet sköta!
Kom se hur grymt jag nu får böta
För den förkofran som du fått.
Kanske om, ej så öm och trägen,
Jag varit mindre angelägen,
Och mindre på dit bästa sedt,
Jag vore ej så svag tör hända;
Men mina Läxor utan ända,
Som med för mycken nit jag gedt,
En farlig feber mig beredt,
Som hotar mig til grafven sända.
Kom at en enda kyss mig ge,
Lät mig din åsyns vällust smaka,
Du skall deraf den verkan se,
At lifvet skänkes mig tilbaka.
Kom, och din blick skall plågan stilla,
Min hälsa dervid fästad är;
Jag endast åter den begär,
At den på nytt med dig förspilla.

1783.

LXVI.

ÖFVER EN ENÖGD SKÖNHET.

1.

I Älskare, som plägen brinna,
För vackra Flickors ögonpar;
Hvad tycken I? min Älskarinna,
Hon blott et enda öga har.

2.

Men detta en förtjusning delar,
Som tusen icke kunna ge;
Man kan ej detta öga se
Och ej begråta det som felar.

3.

En Enögd Skönhet, täcka Kön — — —
Bör detta dig så högt förvåna?
En enda sol gör dagen skön,
Och nattens pragt en enda måna.

4.

Hvar blick mit hjerta eldadt gör,
Som detta öga til mig sänder;
Så blott en fackla Astrild för,
Hvarmed han sina lågor tänder.

1783.

LXVII.

TIL DAPHNE.

Tillåt en sann beundrare
Af alla de behagligheter
Som man i Er person får se,
At nu, som andra småpoeter,
En Nyårsvers åt Er få ge.
Men säj hvad önskan skal jag finna,
Som ej är öfverflödig här:
Ni är en lycklig ägarinna
Af alt hvad ljuft och vackert är:
Med ungdom, skönhet, dygd och seder,
Ni många andra gåfvor fått,
Och lyckan deri satt sin heder
At äfven vara på Er lott.
Jag kan då ingen önskan göra;
Ni fått så många rika lån:
Må snarare mig Himlen höra,
Och taga något Er ifrån.
Ja, några grader til exempel,
Utaf den stränga ärbarhet,
Som i Ert väsen har sin stämpel,
Til Edra dyrkares förtret.

Också den myckna värdighet,
Som hindrar mig at nånsin våga
Et utbrott af min stängda låga;
Och sedan den försigtighet,
Som til min undran och min plåga,
Ni så fullkomligt bruka vet.
Så mycket vett i våra bygder
Rättnu ej någon mer förstår;
Jag önskar på vårt nya år
Er litet mindre stränga dygder,
Då litet mera hopp jag får.

1786.

LXVIII.

MEDELÅLDREN.

IMITATION.

1.

O kärlek! Om för dina lagar
Du vill at jag skall röras än;
Så skänk mig mina ungdomsdagar
Och all min ungdomseld igen.

2.

Men lifvets morgon är förliden,
För mig dess middag redan slår,
Och re'n den ålderstegna Tiden
Går hotande i mina spår.

3.

I nöjen! som ert glada läger
Uti mitt hjerta fordom haft,
I flyn; jag blott er skugga äger
Uti en mattad bildningskraft.

4.

Nej, på en gång at lifvet sluta,
Ej något fasligt innebär;
Men höra opp at eder njuta,
Se det den rätta döden är.

5.

Så klagade mitt qvalda hjerta,
Så suckade mitt sorgsna bröst;
Då Himlen, rörd utaf min smärta,
Mig sände *vänskapen* til tröst.

6.

Utaf hans läkande förmåga
Jag kände denna magt igen;
Han värmde med en ljuflig låga,
Men — — värmde ej som kärleken.

7.

Kom, sade han, jag skall dig dölja
För lifvets qval och bitterhet;
Jag följde honom — — — men jag gret
At endast kunna honom följa.

1789.

LXIX.

KÖNETS FYRA ÅLDRAR.

ÖFVERSÄTTNING.

1.

Flickor! hör hvad hände nyss: —
Unga *Doris*, en Herdinna,
Hundra lam sig ville vinna,
Af sin herde, för en kyss.

2.

Några dagar längre fram,
(Säg hvem sådant kunnat tänka?)
Måste Doris honom skänka
Hundra kyssar för et lam.

3.

Sen, om några dagar än,
Rädd at sig förgäten finna,
För en kyss nu vår herdinna
Skänkte hundra lam igen.

4.

Åter någon dag förgick,
Hund och hjord hon ville våga
För en kyss, — — — men grymma plåga!
Lise den nu för intet fick.

1790.

LXX.

SAGA.

1.

Som en ros *Corinna* blänkte,
Stolt i sina femton år;
Hon, som flera, ej betänkte,
At det vackra snart förgår.

2.

Ofta sade hennes mamma:
Flicka var då ej så yr,
Snart är du ej mer densamma,
Tiden löper, den är dyr.

3.

Flickan sina lekar skötte,
Gaf på sådan tal ej akt,
Näsvist gammalt folk bemötte,
Alla fula med förakt.

4.

Söta mor, på slutet tvungen,
At en aga henne ge,
Sände borrt den sturska ungen,
I sit granskap, til en Fée.

5.

Nå välkommen, vackra Fröken,
Sade denna TrollMadam,
Om Ni ej är rädd för spöken,
Träd då för min spegel fram.

6.

Säg hvad ser Ni? — En Matrona,
Röd och pussig, ful och fet,
Bred och vidsträckt öfver rona,
Utan form och skaplighet.

7.

Nå, än mer? — I stoppad hufva
Jag en åldrig gumma ser,
Ögon våta som af snufva,
Alt hos henne afsky ger.

8.

Vidare? — Ack jag må hissna!
Säkert något troll det är,
Som med lemmar, kalla, vissna,
På en käpp sig stöder der.

9.

Nej, min stolta skönhet lilla,
Sade nu vår kloka fru:
I den hamn Er skrämt så illa
Ni Er sjelf betraktar nu.

10.

I de åldrar Ni Er skådar,
Som Er ännu förestå.
Se hvad vanskligheten bådar,
Se dess verkan och hör på:

11.

Fyrti år en skönhet hunnit,
Förrn hon ordet deraf vet,
Hy och tycke då försvunnit,
Växt, behag och liflighet.

12.

Gumman med sin varma lufva,
Som bredvid så surögd står,
Är (ni må er gärna grufva)
Just ni sjelf vid femti år.

13.

Som den gamla der med käppen,
Skall ni efter Sexti bli — — — —
Flickan bet sig nu i läppen,
Och gaf til et jämmerskri.

14.

Lär af denna syn, min sköna,
Sade denna goda Fée,
At det ej vill mödan löna
Sig så stolta miner ge.

15.

Flickan häpen, skrämd och slagen
Utaf läxan nytta drog,
Och hvar dag, sen denna dagen,
Mera ödmjukt lynne tog.

16.

Aldrig mer hon sågs förakta
Hvad hon förr sitt löje gett;
Jemt hon kom ihog så sakta
Hvad hon uti Spegeln sett.

* * *

17.

Du, som danad at behaga,
Blomstrar i din ungdomsvår!
Tag en lärdom af min saga,
Förrn du den af tiden får.

18.

Dina nöjen ej försumma;
Lär dig blott at varsam bli:
Några år — — — Så är du gumma,
Och din hela glans förbi.

1790.

LXXI.

ÅRSTIDERNE.

1.

»Min *Atis!* tälj ej dina år,
Än kan du länge nöjet smaka.
När glädjen i et hjerta rår,
Man förs åt ungdomen tilbaka,
Och då, min Vän, då är det *Vår.*

2.

Ej fåviskt fjättra dit begär,
Sök ej de kalla dårar härma;
Af dem du til din plåga lär,
At lasten föds af blodets värma,
At lifvets *Sommar* vådlig är.

3.

Följ du naturens öma röst,
Förjaga sorgen ur dit sinne.
Då ängslan härjar i et bröst,
Då först är ålderdomen inne;
Min *Atis*, ack! då är det *Höst.*

4.

Men vil du rum åt glädjen ge,
Åt växlad åtrå, hopp och nöje,
Då skall du dig föryngrad se,
Då skola, vid dit muntra löje,
Behagens Systrar ännu le.

5.

Så söng Aristes, glad och vis,
Fast grånad under ålderns börda.
Hans vinter ägde väl sin is,
Men än han kunde blomster skörda,
Til nöjets och naturens pris.

1791.

LXXII.

STRUSSEN.

FABEL.

»Ge rum! — Jag vill mig utflygt ge;
(Så skrek en Struss til Tranorne)
»Jag kan ej stoftets låghet lida;
»Ge rum» — och alla Tranorne
At vördsamt maka sig til sida,
At sträcka hals och ben, och uti tystnad bida
Det underverk som skulle ske.
»Ge rum! Det är beställdt; jag up til Fästet svingar»
— Nu bråkar han sin tunga kropp,
Nu flacksar han — Si så! Lät gå! Friskt opp! håpp, håpp;
— Men, nej, förgäfves alt: han har för korrta vingar,
Och hinner ej två tum ur kärret opp.

En narrs försök til ömkan bringar,
En inbilsk narrs försök til ömkan och förakt:
At ändra denna Lag står ej i ödets magt.
Också, i Snillets verld, det idel löje väcker,
Då Strussen fruktlöst vingar sträcker
Och står i gyttjan fast: men ropar dag från dag:
»Ge rum! Ge rum! *Nu* flyger jag.»

1791.

LXXIII.

MANNENS FYRA ÅLDRAR.

1.

Mänskja! Känn ditt ödes skick:
Plågan, löjligheten, flärden
Från ditt intåg här i verlden
Til ditt sista ögnablick.

2.

En Pedant med myndig mine
Glädjen från din barndom jagar. —
Utan växling alla dagar
Bara handplagg och Latin.

3.

Du som yngling, yr och het,
Störtar dig at nöjet finna;
Fiker, får en älskarinna,
Björnar, ånger och förtret.

4.

Uti Mannaåldrens dar
Står det sedan dig tilbaka
Sätta hushåll, få en maka,
Blifva krönt och heta far.

5.

Ålderdomen din person
Snart all mänsklig frögd betager;
Du blir knarrig, får Podager,
Girighet och Stenpassion.

6.

Äntlig, utaf plågor tärdt,
Skall ditt usla lif förödas,
Slägten frögdas. — Ack at födas
Huru litet var det värdt!

1791.

LXXIV.

TIL SOPHIE, PÅ HENNES FÖDELSEDAG.

1.

Gläd dig i din ungdomsvår,
Unga, ystra flicka, gläd dig!
I de blomsterkransar kläd dig
Som man strör i dina spår.

2.

Tag med högmod den bouquett,
Som en älskling, ljuft betagen,
Offrar på den sälla dagen,
Då du in i verlden trädt.

3.

Undfå i en moders famn,
Som dig nu så ömt skal trycka,
Önskningar til högsta lycka,
Sällheter af ljufsta namn!

4.

Yfs, då alla fägna sig,
Då en hvar dig offer gifver,
Och al husets täflan blifver,
Vackra flicka blott för dig.

5.

Intet ögnablick förspill —
Lef din dag bland lek och löje,
Medan verlden är et nöje,
Och en lust at vara til.

6.

Tidens flygt ej hindras kan —
Snart skal detta hem förlåtas,
Denna hulda mor begråtas,
Denne älskling bli din Man.

7.

Snart, som vaknad ur en dröm,
Du til tretti årtal hunnit,
Lek och fester då försvunnit,
Födslodagar och beröm.

8.

Och din tröga ägta vän
Skal ej mer din högtid prisa,
Men en artighet dig visa
Dermed at han glömmer den.

9.

Derför i din ungdomsvår,
Unga, ystra flicka gläd dig!
I de blomsterkransar kläd dig,
Som man strör i dina spår.

1792.

LXXV.

DET FÖRSTA ORDET.

VISA.

1.

Qväll och morgon jag, glad vid min Slända,
Var i fjol våras så flitig och snäll;
Axel, som ömt mit hjerta fått tända,
Troget besökte mig morgon och qväll.
At något säga han syntes benägen,
Lika så jag — men när hågen var störst,
Kom det et griller beständigt i vägen
Hvilken som skulle säga det först.

2.

Om en afton, jag mins nog den dagen,
Skänkte mig Axel en blomsterqvast.
Hvad den var täck! Hvad han blef betagen,
Då jag den råkade kyssa i hast!
Han tog et steg, som at ordet nu våga;
Likaså jag — men när åtrån var störst,
Kom samma griller, just samma plåga
Hvilken som skulle våga det först.

3.

Sedan en dag, då minst jag det trodde,
Hastigt och eldigt han nalkades mig;
Yppade brydd hvad i tankarne bodde,
Sade: jag älskar — — — Jag dör utom dig!
Likaså jag — Nu var tungan ej bunden,
Tvånget försvann, som så länge den fäst,
Frågan är blott, från den lyckliga stunden,
Hvilken skal hinna säga det mäst.

1792.

SÄLLSKAPSVISOR.

LXXVI.

Visa, som kan sjungas i afton, sedan alla ljusen blifvit uptända och de respective Sällskaperne äro församlade.

1.

Luciä dag välkommen igen!
All ting i verlden förändras och glömmes,
Om gamla nöjen mäst smädefult dömmes,
Men du firas än.
Gläd dig du ungdom din sällhet nu känn!
Se den bistra Skolmästaren
Kastar bort Färlan och synes din vän;
Gif nu Gramatican den och den,
Lyckliga stund välkommen igen!

2.

Ej någon dag med mera begär
Du äger skäl at nånsin förbida;
Alt hvad dit skinn för handplaggor fått svida
Förgätit nu är.
Bort med glosor och dylikt besvär,
Magistern mindre förfärlig och tvär
Ej mera med riset står i gevär;
Njut då din frihet som är dig så kär,
Vivat *Lucia,* som glädjen beskär!

1781.

LXXVII.

BORD-RONDEAU.

Må våra korta lefnadsdagar
Förnötas på et roligt sätt,
Och hjertat lyda nöjets lagar!
(Din skål) det är mit tankesätt.

Lät Philosophen fritt fördömma
Vår Sälskapsro, vårt glada val;
Sit glas med muntra vänner tömma,
(Gutår) se det är min moral.

Så tycker jag, älskelige vänner; jag vil roa mig, jag vil dricka, och det är ju förnuftigt, ty

Hvarföre våra lefnadsdagar
Förnöta på et ängsligt sätt?
Nej, lydom endast nöjets lagar!
Och drick, så är mit tankesätt.

Naturen mig ej snille gifvit,
Och Rikedom är ej min lott;
Mig lyckan från sin åsyn drifvit,
En blick jag aldrig än har fått.

Men tror Ni derföre, at jag i mina olyckor anklagat himmel och jord, Gudar och Människor, at jag gret — — — Nej jag sjöng så här:

Hvarföre våra lefnadsdagar &c.

Jag Kärleks Gudens våld förfarit,
Och flere skönas falskhet rönt;
Den om hvars tro jag säkrast varit,
Med trolöshet mig snarast lönt.

Ja, detta är det grufligaste som någonsin händt mig; jag var förtviflad, jag var tröstlös på en tid af 24 timmar, men den 25:te sade jag til mig sjelf: Nå din tok, det är ju bara lappri, courage, hurtigt:

Hvarföre våra lefnadsdagar &c.

Den må man fjollig visst förklara,
Som lagrens ära tjusa får;
Man Snillet ser förgätit vara,
Och armod följa rimmarns spår.

Likväl föll det mig en gång in at bli Poet. Till all lycka varade dessa griller ej länge. Det blef bara en liten visa af altihop, som en butelj vin ingaf mig; och som jag var missnögd med mit snille-foster, tog jag straxt afsked af Muserna, under det jag sjöng:

Hvarföre våra lefnadsdagar &c.

Jag tog mig, genom Kyrko-Lagen,
En Hustru efter ödets skick,
Som krönte mig den samma dagen,
Då hon med mig i brudstol gick.

Men under det jag kände mina horn framkomma, sjöng jag lika friskt:

Hvarföre våra lefnadsdagar &c.

Nej höghet, rikedom och ära,
Förutan nöjet ringa är;
At med en vän mit glas förtära,
Är all den lycka jag begär.

Jag smickrar mig dermed, käre bröder, at ingen ibland eder finnes, som icke gillar mit system, och at Ni ej göra någon svårighet at uprepa med mig:

Må våra korta lefnadsdagar
Förnötas på et roligt sätt!
Må hjertat lyda nöjets lagar!
(Din skål) det är mit tankesätt.

1783.

LXXVIII.

Låtom bekymret försvinna,
Skyndom at sällheten finna!
Åldren snart förjagar
Nöjets glada dagar,
Ingen dess dyrbara Lagar,
Utan ånger öfverträdt.

Hvi skall ditt lättrörda hjerta
Täras af oro och smärta?
Naturen gaf känslor at ömma,
Men ej at till plågor dig dömma;
Blif lycklig, blif lycklig, det är din rätt!

1789.

LXXIX.

Sälla förflutna dagar,
Hvarföre skall jag minnas Er?
Intet mig nu behagar,
Jag endast saknar och klagar,
Sälla förflutna dagar,
I återkommen aldrig mer.

Hvarför skall ängslan plåga ditt bröst?
Öpna ditt hjerta för nöje och tröst,
Slå bort bekymmer, omsorg och gräl!
Sällheten föddes at bo i din själ.
Hurtigt på glaset luta,
Lär dig at lefva och njuta!
Så lyder Lagen vid Bacchi befäl.
Bort med bekymmer, omsorg och gräl!
Sällheten föddes at bo i din själ.

1789.

LXXX.

VISA.

1.

Ungdom, du hvars hjerta hyser
Känslan i sin liflighet!
Än dig glädjens fackla lyser,
Men betänk des flygtighet.
Snart de sälla åren slutas,
Snart går nöjets tid förbi;
Det dig skänktes för at njutas,
Skynda då, at lycklig bli!

2.

Ömma känslor, lek och löjen
Ej för alltid bli din lott;
Snart af alla dina nöjen
Minnet är dig öfrigt blott.
Snart skal du som tusen andra,
Tvär och trumpen mot hvar man,
Afvundsjuk de nöjen klandra,
Som du sjelf ej njuta kan.

3.

Rys at komma skal den dagen,
Då du bräcklig, trög och kall,
Sjelf af kärleken bedragen,
Flickans hopp bedraga skall.
Fåfängt, för at tycke vinna,
Du vil synas ung och kry;
Man skal blott dig löjlig finna,
Och des mer dit sälskap fly.

4.

Förr än denna åldren nalkas
Til dit hjerta med sin is:
Förr än blodet hos dig svalkas,
Lef och sjung til nöjets pris.
Medan än du värdet känner
Af des dyra ögnablick,
Gör dig glad med dina vänner,
Sjung och tag dit glas och drick.

1789.

LXXXI.

VISA.

1.

Bröder se Bålen, den fröjdas och röker,
Höjom för Bacchus vår glädtiga ton!
Se hur han vänligt och mildt oss besöker,
Skänker oss glädjen i Rack och Citron.

2.

Aldrig hans dyrkan et hjerta bedrager,
Altid han varit de dödligas vän;
När han förnuftet dem stundom betager,
Ger han dem ruset och nöjet igen.

3.

Drufvorna skänktes at friden befrämja,
Bacchus bär afsky för härjande stål;
Konungar jämt skulle lefva i sämja,
Om blott som oftast de tömde en Bål.

4.

Hymen skall altid hans välde besanna,
Svartsjuka griller han lyckligt förstör,
Mannen som gnuggade harmsen sin panna,
Blind och förnöjd med sitt öde han gör.

5.

När, i förtviflan för kärlekens nycker,
Ynglingen våldsamt vill slita des band,
Bacchus Pistolen ifrån honom rycker,
Ger honom glaset i stället i hand.

6.

Vinet i tankarna dristighet föder,
Sätter vår bildning i gladare skick;
Hvad blefve af våra rimmande bröder,
Om han som oftast ej ropade drick.

7.

Lyckliga känslor hos gubben han tänder,
Ungdomens blomster på kinderna strör;
Tankan så listigt på kärleken vänder,
Hjertat så böjligt för skönheten gör.

8.

Sjungom då enigt vår Bacchus til ära,
Ärkännom honom bland Gudarna störst!
Måtte han jämt oss sin nectar beskära,
Fröjda vårt hjerta, förlänga vår törst!

1790.

LXXXII.

VISA.

1.

Du som i höghet tror sällheten vinnas,
Lyd ej en fåfäng bedrägelig röst.
Lär af en vän at den säkrast skall finnas
I dina känslor och innom ditt bröst.

2.

Okänd och gömd för de mägtigas skara,
Aldrig jag rönt deras ärelust än;
Men jag är det som en Kung ville vara —
Hvad är du då? Jag är lycklig min vän.

3.

Vid alla händelser ödet må skicka,
Utan förfäran med Bacchus jag ler,
Nöjd med mig sjelf, med mitt vin och min Flicka,
Hvad kan mitt hjerta väl önska sig mer?

1790.

LXXXIII.

1.

I stillhet gömd för ödets nycker,
Jag lefver afvundsvärda dar;
Jag ingen oväns hot förfar,
Och ingen mägtig mig förtrycker;
Jag hvilar altid när jag tycker,
Och dricker gärna när jag har.

2.

Mig ingen hemlig åtrå bränner,
At se min ära vida spord;
Min boning är för nöijet gjord,
Som vägen noga till mig känner;
Ett muntert skämt och glada vänner
Är yppigheten vid mitt bord.

3.

Alt hvad den visas önskan äger
Af Himlen mig förunnadt är;
Jag innom mig ett vittne bär,
Som alla skatter öfverväger.
Min säng är fridens ljufva läger,
Och kärleken mitt sällskap där.

4.

Så sällt och nöjdt min tid försvinner,
Bekymret mig ej nalkas tör:
Jag mennskjors fel med ömkan hör,
Med glädje deras dygder finner;
Och fridsamt till det målet hinner,
Som lasten blott förfärad gör.

1790.

LXXXIV.

VISA.

1.

Kom lät oss lifvets vällust smaka,
Den stund oss ödet än beskär,
Lät oss ej någon ro försaka,
Som ej för hjertat brottslig är.

2.

Snart, ack hur snart är alt förvandladt,
Vi lefva blott et ögnablick,
Hur illa då emot oss handladt,
Om uti omsorg det förgick.

3.

I dag dig denna ros förnöjer,
Hvars skörd du ännu spara vill,
Men skynda dig, ty om du dröjer
Är hon i morgon mer ej till.

4.

De nöjen som på lifvets bana
Oss himlen aldrig än förment,
De äro blomster, lät dig mana,
At icke skörda dem försent.

5.

Min vän må de som visdom lära
Igenom stränga dygders pris,
För nöjet aldrig dig förfära,
Var lycklig du, så är du vis.

6.

Må du af läxor ej förföras,
At qväfva glädjen i din själ,
Lät ej ditt muntra lynne störas
Af trumpna gubbars torra gräl.

7.

Nej lyd de böjelser du känner,
Til nöjen och lycksalighet,
Lyd dessa dina sanna vänner
Med hela själens häftighet.

8.

Och när dig åldren börjar trycka,
Och qväfva känslans ljufva kraft,
Må glädjen då vid andras lycka,
Förnya den du sjelf har haft.

9.

Ja, kom at lifvets vällust smaka,
Den stund oss ödet än beskär,
Lät oss ej någon ro försaka,
Som ej för hjertat brottslig är.

1790.

LXXXV.

VISA.

1.

Till nöjet alla hjertan fika,
Det eldar hvarje själs begär,
Men hvad en verklig sällhet är,
Därom ej någons tro är lika.
Jag väljer det som minst skall svika,
Och Drufvans Gud mitt offer bär.

2.

Må skalders höga yrke blifva,
At med et konstladt länt behag,
Och efter reglor, rim och lag,
Lycksalighetens målning gifva!
Jag dricker medan de beskrifva,
Och hvad de måla njuter jag.

3.

Må Antiqvariens åtrå brinna,
At nitisk för sitt lärda kall,

Djupt forska i ruiners fall,
För at en mager uptäckt vinna!
At denna Bålens djuphet finna,
Min enda forskning blifva skall.

4.

Må svärmarn prisa fritt sin lära,
Och se min blindhet an med sorg;
Med bitter harm kring stad och torg,
Sig öfver otrons magt besvära!
Så länge jag en tår kan bära,
Tror jag väl aldrig Svedenborg.

5.

Må den om börd och härkomst drömma,
Som ingen större lycka vet,
Än sina anors åldrighet
Uti et textadt kalfskin gömma!
Jag älskar mer at få berömma
Mitt gamla vins förträfflighet.

6.

Må Hjelten, som i striden blöder,
Sitt mål vid segrens sida nå,
Och Lagerkrönt till äran gå!
Hans ära ej min afund föder,
När kriget skördar grymt hans bröder,
Så kan jag hundra bröder få.

7.

Ja Bacchus dig mitt lof jag skänker,
Dig endast helgar jag min röst;
Du gjuter glädjen i mitt bröst,
Och i en lycklig dröm mig sänker:
Mot alt det qval, som lynnet kränker,
Du gaf oss drufvorna till tröst.

8.

Fördubblom då en billig ifver
Mot nyckterhet och toma krus,
Och fruktom för det grymma ljus,
Som nöjets liflighet fördrifver!
Säll är then man, hvars lefnad blifver
Et enda oafbrutit rus.

1790.

LXXXVI.

ANACREONTISK VISA.

1.

Tag hit min lyra, jag vill sjunga
Om kärleken, om drufvans saft,
Än äro mina känslor unga,
Och ännu glad min bildningskraft.

2.

Än *kan jag* utan möda hinna
Den ystra flickans lätta språng.
Än *kan jag* hennes blickar vinna,
Och än behaga med min sång.

3.

Än *kan jag* Bachi söner lära,
At kämpa i et dryckeslag,
Ur striden segerkransen bära,
Af ruset kär men aldrig svag.

4.

Men snart den fröjd mig ödet unnat,
Skall öfverge mig stackars man,
Och jag skall säga: *jag har kunnat*,
För detta lyckliga: *jag kan*.

1791.

TREDJE PERIODEN

(1793—1817)

SATIRISKA OCH DIDAKTISKA POEM, EPIGRAM, SKÄMTDIKTER.

I.

PROBATUM EST.

1.

I ÄgtaStåndets Slafveri
Mit korss jag länge måste bära;
Men Consistorium vare ära!
At jag blef från min Qvinna fri!

2.

Vi nu ej mer hvarandra hata,
Tvärtom det kommit just i rop,
Hur hjertans väl vi trifvas hop,
Alt se'n vi bo hvar på sin gata.

1793.

II.

HENNES PORTRAIT.

När jag dig ser så rund, så röd och hvit och mild,
At alla billigt må din anletsfägring rosa;
Min själ från et begär omöjligt kan bli skild,
Det är at få rå om en så förträfflig bild,
Rosine! — men bara på en dosa.

1793.

III.

ÄREPORTEN.

Uti en småstad hände sig —
At gissa hvar, står fritt för hvarjom och för enom —
Det hände, säger jag, så är det sagdt för mig,
At Landsherrn ämnade at resa derigenom.
Vid aldraförsta nys derom
Hvar enda Borgare fick grufligt at fundera,
Til rådslag med Borgmästarn kom
Om på hvad sätt och huru som
Man borde honom nu i hast beneventera.
På Rådstun alla samlades
Hals öfver hufvud så, at mången glömde hatten;
Projecter eftersinnades,
Der hostades, der snusades,
Perukerna omskrufvades,
Det skreks och ventilerades,
Men fruktlöst. Ända in på natten
Sessionen varade, och ingen ting fans på;
Omsider hant man dock så vida,
At allmänt ense bli derom .... Nå hvarom då?
At skyndesammeligen gå
Hvar en och lägga sig bredvid sin hustrus sida.

At sofva på en sak, och at betänka den,
Det var för Herr Borgmästaren

Det samma. Städs det honom lände
Til nytta. Äfven nu så hände,
Och nästa dag han fullsöfd, mild och blid
På Råstun trädde up, långt förr än vanlig tid.
»Hör, ropte han, godt folk! (hvem länte ej sit öra?)
Jag har i natt (så utbrast han)
Betänkt hvad för oss är at göra
I en så vigtig sak». — Ren glädde sig hvar man
At ändtlig hans beslut få höra.
»Jag finner, for han fort, och ser för min person
At vid den fest som är i fråga
Årstiden är för ljus til illumination,
Och genom styckeskott — här fins ej en kanon! — — — —
At ge en Opera står ej i vår förmåga.
Jag tänkt på något Tal, på någon Oration; —
Det vore kanske bäst, men det är svårt at tala
För en Borgmästare nu mer med distinction,
Alt sen min Medbrors Tal — Borgmästarns i Upsala.
I följe härutaf är min proposition,
At vi en kunnig man nu med oss adjungera,
Som med en mera ny och artig Invention
Oss må benägit assistera.
Dertil vil jag ock projectera
Den enda här i stan, som rest kring verlden vidt,
Sett andra Länders bruk — med et ord: *Mäster Snitt.*
Curieust likväl at ingendera
Af er — — — at jag ej sjelf fant detta på i går;
Den visaste är stundom dock et Får».

Härvid et allmänt bifall hördes,
Hvar Rådman högljudt klappade
Och straxt vår kloka Skräddare

Som i triumf til Rådstun fördes.
Borgmästarn saken föredrog
Förutan omsvep. *Snitt* var färdig
At ge det råd, hvartil man funnit honom värdig.
En myndig mine han på sig tog;
»Go Herrar, sade han, jag vida kring har varit,
Sett Påfvar, Kejsare och alt ting annat stort,
Åt mången Furste byxor gjort,
Men öfver alt har jag försport
Och sett at i den Stad och ort,
Som någon hög person i nåder genomfarit,
Så har man bygt en Äreport.
Mitt råd, I herrar, är således
At här må göras likaledes,
Och det min sann bör ske helt fort.
Man detta något nytt kan kalla,
Och Landshöfdingen sjelf skal i förundran falla
Och säga öfverljudt, vid en så sällsam sak:
Så liten Stad, så mycken smak!
Och om oss lyckan går tilhanda,
Skal alt beskrifvit bli i Dagligt Allehanda.
För öfrigt skal det nog sin nytta med sig ha
At Landsherrn således honorera;
Han fria skal vår Stad från många Onera
Som nu, ty värr, visst existera.
Ja, mycket, mycket stort skal deraf hända här,
Borgmästarn få Assessors Caracter
Och ingen Rådman skjutsa mera».

»Vid himmelen! skrek Stadens Styresman,
Ej bättre råd upfinnas kan.
Min goda *Snitt*, jag nu skal anstalt foga

At det i alt verkställes noga.
Likväl bekymrar mig — — — blott en omständighet —
Det är, at ingen af oss vet
En Äreports beskaffenhet
Och hvad det är. Det skulle tyckas,
Man derom et begrepp bör få,
Ty något måste man uti en sak förstå,
Om den skal föras ut och lyckas».

Anmärkningen är vis. Så skrek i samma stund
En hvar. — Bland flere rara pund
Som Mäster *Snitt* besatt, var Tecknekonsten äfven
Helt oförmodligt i hans magt;
Så at han kunde nu med kritan uti näfven
Förklara tydligt hvad han sagt.
Och rätt som ingen viste ordet
(Så yttrar dock talangen sig)
Tre strek — och helt beskådelig
Stod Äreporten nu på bordet. —
Är detta, utbrast Rådet nu,
En Äreport? Det liknar ju
En Galge? Alla sig om denna sak förente;
Det ögonskenligt var, Borgmästarn sjelf så mente,
»Men, sade han, det må så fritt,
Ert råd, min kära Mäster *Snitt*,
Skal ändå lända oss til nytta;
Vi Stadens galge kunna flytta
Här in. Den är så godt som ny — —
Min sann! är man nu qvitt et vackert hufvudbry.
Godt folk, hvad skulle det ock vara
Likväl för skön och dråplig ting
At tvänne saker sammanpara:

Brillera för vår Landshöfding
Och ändå Stadens medel spara — — — —
Mig dock en sak för hufvud slår,
Och man skal se den hindrar visst förslaget;
En tjyf blef utförd just i går
Och hänger der vid detta laget.
Rättvisan fordrar ock, at han ej kan tas ner, — —»
»Ja, inföll mäster *Snitt*, jag för min del ej ser
At man just derom skulle tränga;
Är tjyfven hängd, så må han hänga.
Man göra kan af hans person
En Sinnebild i Äreporten
Som snart skal komma hela orten
I ganska stor reputation».
Nu såg hvar Rådman stint på annan,
Och blef utaf förundran stum;
Borgmästarn slog sig flux för pannan
Och svor at Mäster *Snitt* förtjente prämium.

Straxt hän til sit bestämda rum
Blef galgen lyckligt transporterad
Och tjyfven med, som, dråpligt decorerad,
Fick, skal man tro, i hast en an schamplun.
I Ängladrägt med sida hvita kläder,
Han sväfvade för vind och väder;
I handen sattes en basun
Som zirligt böjdes up til munnen,
Och tjyfven nu uppå sin spik
Blef utaf hvar och en befunnen
En Cherubim fullkomligt lik.
Med spända kindben, blånad näsa
Det ganska naturelt såg ut,

At dessa ord han blåste ut
Som på en brädlapp stod att läsa:
Sällhet och välgång önskas hans höga Nåd
Af Stadens Borgerskap, Borgmästare och Råd.

Stålt stod nu Äreporten färdig
I all sin herrlighet och pragt,
Och som det vidare är sagt
Fant Länets Höfding den sitt höga nöje värdig.
Alt efter Skräddarns spådom gick,
Stor förmån Staden njuta fick.
Och at man måtte nog hans höga Nåde prisa,
Så höll han nu i nåder för
En hvar i synnerhet sin ynnest böra visa —
Och *Mäster Snitt* blef Directör.

1793.

IV.

TIL SOPHIE.

1.

Med mycket prut du lofvat mig
Två kyssar — gif mig millioner.
Ack! lät dertil beqväma dig,
För efterföljande resoner:

2.

Ty när vi våra kyssars tal
Hvar stund på detta sätt förstora,
Så skola ondska och förtal
Til slut sin räknekonst förlora.

3.

Med Rycktet, annars aldrig tyst,
Man då så slugt skal gå til väga,
At denna Käring ej kan säga
Hur många gånger du mig kyst.

1793.

V.

EPIGRAM.

(Efter Baggesen.)

Hvar enda liten Skald plär likna sin Corinna
Vid solen -- när det hälst med rimmet passar sig;
Jag kan ej qväda så om dig, O min Dorinna,
Du liknar solen ej, men solen liknar dig.

1793.

VI.

DIALOGUE.

A. Så har den Skurken rest den aldrasista färden. —
B. Säg intet ondt om den som vandrat utur verlden,
Hvad nytta kan du ha deraf?
Om han gjort någon synd, bör den nu bli förtegen.
En fördel framför oss dock Ödet honom gaf.
A. Hvad då?
B. Jo, ingen hund skal nosa på hans graf.
A. Och det vet du precist? Är du förryckt rent af?
B. Tror du väl någon hund lär klättra upför stegen?

1793.

VII.

EPITAPHE.

Min Hustru hvilar här til verldens sista dag.
Hon är i ro — och äfven jag.

1793.

VIII.

BORDVISA FÖR GIFTA MÄNNER.

A. Min hustrus Skål! för det hon är beskedlig.
B. Min hustrus Skål! för det hon är mig kär.
C. Min hustrus Skål! för det hon är så fredlig.
D. Min hustrus Skål! för det hon ej är här.

Chorus.

Min hustrus Skål! för det hon ej är här.

1793.

IX.

HVAR ÅLDER HAR SIT SKICK.

Hvem har dig lärt, min vackra Clara,
Så rak och förbehållsam vara?
Om jag din halsduk rör, om jag blott stjäl en kyss,
Straxt gör du väsen som en Ryss;
Din blick du så förfärligt väpnar,
Så at jag nästan altid häpnar,
När jag ej brister uti skratt.
Vår Herre vet hur det är fatt —
Men, i din korta kjol med bjäffs och flor garnerad,
Och med din lilla skälmska hatt,
Det förefaller mig så löjligt och besatt
At du vil vara respecterad.
Nej lyd mitt råd, min lilla vän,
Benöj dig nu med kärleken,
Och tids nog kommer sen respecten,
Då du får bära tour och heta Tante i slägten.

1793.

X.

OMNE TULIT PUNCTUM QUI MISCUIT UTILE DULCI.

Mit barn! lät jämt din omsorg vara
At ro med nytta sammanpara:
Så var den lärorika sats
Som, slätt försvenskad från *Horats*,
En Far sin dotter dagligt lärde,
Tils Himlen äntelig beskärde
At det Latinska visdomsfrö
Tog rötter hos den fagra mö.
En dag hon hastigt möter Gubben,
Berättar andfådd, gladt och fort,
Hur Ödet henne nödigt gjort
At ändra linningen på stubben.
»Ja, sade hon, min söta far:
»Se här en frukt utaf er läxa
»Som snart skal komma til och växa
»Til tröst på edra gamla dar.
»Den text jag hört er jemt förklara
»Har mer och mer mig blifvit kär;
»Ni det befallt min omsorg vara:

»At *ro* med *nytta* sammanpara —
»Och nu min lydnad synbar är.»

Flat stod nu Gubben och förvånad,
Blef mörkröd ända intil blånad;
Men jag, berättaren, jag som
Blek ur naturens händer kom,
Jag utan rodnad går til ända
Med detta äfventyr — och ler
Åt alt det lustiga man ser
I denna verlden dagligt hända.

1793.

XI.

ÖFVER MIN PAPPA.

1.

Så hvila mellan fyra bräder,
O *Dumbom!* du min hulda far.
Jag vandrar kring med röda kläder,
För det jag inga svarta har.

2.

Du var mig huld intil mitt sista;
Din bästa son jag altid var.
Men sen jag måst min Pappa mista,
Så har jag också ingen far.

3.

Man mången knuff mig sedan gifvit;
Ja stackar den som styfmor fått!
Hvar gång jag utan frukost blifvit,
Jag fastande til middan gått.

4.

När Klockorna begynte pingla
Begrafningsdan — jag mins, hå, hå!
Nog har jag ock fått saffranskringla,
Om salig Pappa lefvat då.

5.

Men *Trälund* den fördömda Presten,
Nog drack han graföl ur sit stop;
Och sen han slukat altihop,
Så fick jag fattig dricka resten.

6.

Sen har jag vandrat verlden kring,
Och flutit liksom sten om vatten,
Hvar gång jag vakat hela natten,
Jag icke såfvit någon ting.

7.

Jag tänkte visst en runa rista
Uppå min salig Pappas graf:
Men som jag kom at deri brista,
Så har det icke blifvit af.

8.

Nu går jag här försagd och slagen,
Förutan Pappa, utan stöd,
Ber Gud få lefva til den dagen,
Då jag så väl som han blir död.

1793.

XII.

EPIGRAM.

Af Wessel.

Du älskat mången täck Matrona,
Må Gud från ägtenskap dig skona
Ty du må säkerligen tro
Du blef då på *Jus Talio*
nis
viss.

1793.

XIII.

EPIGRAM.

Man vänjas kan vid alt, det är en gammal regel;
Dock äger den sit undantag.
Lise rädd för spöken är, fastän hon hvarje dag
Et sådant ser uti sin spegel.

1793.

XIV.

EPIGRAM. TIL . . :

Du sjunger om Din *gyllne Lyra,*
Förgyld lär du ha ment min vän;
I annat fall hon länge sen
Visst stått i pant för kost och hyra.

1793.

XV.

TIL EN ASTRONOM.

Förgäfves söker du bevisa oss til pricka,
At Folk i Månan bor:
Bevisa först och främst at der är vin, min bror;
Förstås sen af sig sjelft der äro de som dricka.

1793.

XVI.

MANNENS SISTA VILJA.

Min kära Hustru hör!
Du skall dit löfte gifva;
Svär på at när jag dör,
Ej *Peters* maka blifva.
Min sista vilja lyd dock den,
Jag eljest säkert går igen.

Hustrun.

Dö kära Man i ro!
Mig skal ej lydnad tryta,
Jag svär, vid Gud och tro,
At ej mit löfte bryta.
Nej aldrig nånsin tar jag *Per*;
Med *Sven* jag ren förlofvad är.

1793.

XVII.

ANDERS OCH KÖKSCAISA.

BALLADE.*

1.

Catrina i sin fällbänk låg;
Hå, hå, du söta Anders!
På giftas lekte hennes håg,
Hon ideligen kronor såg
Och sömnen var til fanders.

2.

Och mörk var natten, blåsten röt,
Mot väggen luckan smälde;
Och Katten skrek, och Hunden tjöt,
Och rägnet stridt ur rännan flöt,
Och Syrsorna de gnälde.

3.

Och bäst som Jeppe tutar tolf,
På dörren hördes knacka;

* Man misstager sig mycket, om man tror at afsigten med detta lilla stycke är at förlöjliga Ballader, et Skaldeslag, hvilket, äfven som alla andra, har under en Mästares hand sitt Värde, men, lika med all vitterhet af synnerlig enfald eller styrka, den egenskap at läna sig snarast åt parodien.

Och straxt sprang up båd lås och kolf;
Et spöke stod der midt på golf,
I lång vingåkersjacka.

4.

Vid bänken ned det sänkte sig;
Aj, hu då! skrek Catrina;
Nå Anders! Nå besitta dig,
Hur har du hjerta til at mig
Med sådan skrämsel pina!

5.

Det var ej Anders, stackars karl;
Nej ödet månde skicka,
At detta sjelfva husbond var,
Som länge hemlig afsigt bar
På Caisa fattig flicka.

6.

Catrina flög af bänken opp,
Förargad kan man tänka. —
»Blif qvar, skrek Herrn, min Sockertopp,
»Jag pengar til en lång Salopp
»Dig lofvar straxt at skänka».

7.

I hennes barm en penningpung,
Vid dessa ord, han lade;
Och pigan var så varm, så ung,
Och jungfrudomen var så tung,
Och Myntet verkan hade.

8.

Men Köksdörn var ej riktigt stängd,
Och han, som blef bedragen,
Kom in i tysthet, blef befängd —
Och fans uti sit strumpband hängd
Om ottan andra dagen.

9.

Der hang han styf och kall och blek,
Vid förstudörrn den arme;
Catrina, som nyss honom svek,
Kom ut och väsnades och skrek,
Så Gud han sig förbarme!

10.

Der hang han blek och styf och kall;
Catrinas sorg var bitter.
Se så, nu damp hon knall och fall —
Och dermed är Balladen all,
Och gråte den som gitter.

1793.

XVIII.

SKEPPARN OCH SKEPPSREDARN.

En Skeppare, jag mins ej på hvad ort,
(Det bör ock Sagans gång på intet sätt förstöra)
Fick en gång mycken lust at göra
Hvad du, min Läsare, tör hända redan gjort. —
Hvad var då det? — Du skal få höra,
Så snart som rimmet gynnar mig. —
Han fick — nu skall det gå — fick lust at gifta sig.
Han hade eftertänkt helt ensam i kajutan
En dag, då nyss han satt i land,
Hur som at hustru ha är roligt nog ibland,
Liksom också at vara utan.
Vid det han grubblar så, han skådar från sit däck
En Mö som trippar fram vid bryggan,
Så pirrögd, ung och smärt och täck,
At Skepparns frihet tog sin knäck
Vid första ögnakast på denna lilla styggan.
Begärligt nu han kikade
Än på dess nätta fot, än på den runda armen,
Och än der guldkjen glittrade
I glisan af den hvita barmen.
Vid denna ljufva syn et fast beslut han tar
At aldrig i sin lefnadsdar

De gifta männers glädje smaka,
Om flickan som så dejlig var
Ej ville bli hans ägta maka.
Til lycka för hans eld och fattade förslag
Fann han för henne stort behag,
Och fick contractet snart reglera,
Om jag mins rätt den samma dag,
Förmedelst näsdukar och Nankins flere slag,
Samt litet vin ifrån Madera.
Alt detta mod i flickan satt;
Hon saken mer ej öfvervägde,
Men tog anbudet an af den Neptun som ägde
Treuddad gaffel ej, men väl trehörnad hatt.

I första glädjen öfver detta,
Gick Skepparn til sin Redare
At ödets skickelse ödmjukligen berätta,
Och Herr Grosseurn til bröllops be.
Han kom, och undrade at se
I brudstoln en så vacker flicka
Bredvid en solbränd Skeppare.
När Presten gjort sit kall och man begynt at dricka,
Brast Herr Grosshandlarn ut i glättig skämtsamhet:
»Min hjertans Herr Capten! det är en vågsamhet
»At med så vacker brud sig para,
»Då man ej äger läglighet
»At jemt vid huset hemma vara.
»I dessa onda tiderna,
»Ty värr, man fler exempel känner
»Hur som de vackra hustrurna,
»När vinden blåser up för deras kära männer,

»Båd et och annat företa;
»Betänk!» — »Hvad skal jag mer betänka?
Gaf Skepparn hurtigt nu til svar,
»Om mig min Hustru horn vil skänka,
»Är jag ej ensam som dem har.
»Dessutom hur man sig må vända,
»Är saken altid en, på föga skillnad när;
»Jag seglar borrt til verldens ända,
»Blir hanrej medan jag är der —
»Och medan, min Patron, ni blott på Börsen är,
»Kan Er precist detsamma hända.

Må den Moral, som Sagan innebär,
En hvar Skepsredare til tjenlig varning ända!

1793.

XIX.

VÄNNEN I NÖDEN.

1.

Aret, en rik och prisad man,
En natt sin välmagt plöttsligt fann
Et rof för eldens grymhet blifva.
Förlåten, modfäld stod Aret,
Maitresse och vän och bordpoet
Nu trolöst honom öfvergifva.

2.

En gammal smidig Källarkatt
I denna ångestfulla natt
Allena delade hans smärta.
Han ensam sågs ej afskräckt bli,
Men ökte med sit jämmerskri
Än mera qvalet i hans hjerta.

3.

Hvad! skrek Aret; du här ännu?
Du mins allena, endast du
Välgärningar från fordna dagar!

Ach! dubbelt känner jag min nöd,
Jag äger blott et stycke bröd,
Och nu min mistning först beklagar.

4.

Men kom, min vän, i nöden, kom!
Om tårstänkt bröd du tycker om,
Jag hälften dig ej undandrager.
Ha! murrar Kiss, med höfvisk tukt:
Så svek mig ej min goda lukt!
Han nappar det — och flygten tager.

1794.

XX.

ORPHEUS.

VISA.

1.

Thraciens *Stenborg* nedersteg
Til Tartarens rike;
Hvar en stackars djefvul teg,
Häpnade för detta steg
Näsvist utan like.

2.

Nyheten af hans supplik
Pluto storögd hörde;
Sången, ljuf och änglalik,
Harpans himmelska musik
Besten nästan rörde.

3.

Men, i hast, Tartarns Patron
Ses af vrede brinna,
Och den resande person,
Straffad för sin excursion,
Får igen sin qvinna.

4.

Dock, för denna enda gång,
Pluto snart förlåter;
Näns ej göra pinan lång,
Lönar Virtuosens Sång,
Och tar qvinnan åter.

1794.

XXI.

ROSEN UTAN TÖRNE.

IMIT.

1.

En Ros uppå sin späda stam
Rann opp så skön som dagen,
Och mildt en afbild tedde fram
Af Oskuld och Behagen.

2.

I dalen född, mot stormarne,
Hon skygd och hägnad rönte;
Dess fägring hennes vårdare
För mödan ljuft belönte.

3.

Dess välluckt tände tjusning opp,
Som purpurn på dess kanter;
Skönt glittrade dess späda knopp
Af daggens diamanter.

4.

Men ack! dess stjelk var vek och bar,
Ej någon tagg den värde;
En orm, til rof och grymhet snar,
Sig lömskt omkring den snärde.

5.

Han nectarn sög ur hennes sköt,
Dess blad kring jorden strödde;
Med gift dess späda lif begjöt,
Hon vissnade och dödde. —

6.

Ack *Laura!* glädjen flytt sin kos,
Dit fall blef nejdens häpnad.
Mer skön var du än denna Ros,
Men svag och obeväpnad.

7.

En far med ömsta faders håg
Din ungdom vårdnad skänkte;
Och, då han skön och from dig såg,
Ej större lön sig tänkte.

8.

Men from och skön och mild och god
At Änglarne behaga,
Dig feltes — Ack! dig feltes mod
Et rofdjur at förjaga.

9.

Späd, väckte du förförarns drift,
Lömskt snärde han ditt hjerta;
Grymt gjöt han i din barm det gift,
Som slöt ditt lif med smärta.

10.

Dit fall til arf din fader gaf
De långa mörka qvalen;
Nu vissnar du uti din graf
Som Rosen förr i dalen.

11.

Tungt suckar *Lauras* vålnad här,
Kring detta sorgsna läger:
Hur lätt den Rosen skördad är
Som inga törnen äger!

1794.

XXII.

DEN GLADE SANSCULOTTEN.

Det hände i Paris, förstås uti de dar
Då detta folk ännu så högst olyckligt var
At äga Ordning, Kung, och Mänsklighet och Lagar,
Och bara en Bastille, Mat, Husfred, samt hvad mer
Af dylikt lappristyg, som hvar en lätt af er,
I gode läsare, mins grant om han behagar;
Det hände, säger jag,
At Kungen åkte ut en Januariidag
På släda.
Ej kölden altid är uti Paris så svag
At den ju stundom kan en Januariidag
Det femte budet öfverträda;
Och Kungen sjelf nu rönte det.
Hans välbetäckta Majestät,
Djupt bäddad in i flere pelsar,
Jag tror af lutter hermelin,
Nu med en nådig mine
Det sammanskockade förtjusta folket hälsar;
Då, från den gyllne Charens karm,
Han ibland hopen ser en man så tunn och arm,
At, af en hemlig drift, mot den han ej kan spjerna,
Den tanken liksom slets utur Monarkens hjerna:

Ack mån den karln kan vara varm!
Förutan alsköns pels på denna kalla dagen
Var han som vålde detta ack!
Utur fragmenter af en frack
Stack up en mager hals, alt möjligt hägn betagen
Utaf den längesen af tiden frätta kragen,
Och genom västens remnor grant
Hvart öga utan möda fant
En tydelig prospect af magen.
Ur skon framkikade en tå,
Förgäfves snäst utaf det bistra vädret,
Den kunde ingen fristad få
Utaf för detta öfverlädret.
Vid denna syn Monarken isnade
Och mannen lät befallning ge,
Hvars vinterdrägt jag sökt beskrifva,
At fram til Kungen sig begifva,
Och då med mildhet utbrast han:
Min vän jag ej begripa kan
At, i din tunna drägt, til is du icke fryser;
Jag vid dit usla tilstånd ryser,
Och mer än undransvärd din nöjda upsyn är,
Den glättighet som i dit öga lyser,
Då alt i din person af armod stämpel bär.
Din nöd upriktigt mig förklara,
Du lycklig synes mig, men råcken likväl svär
At du omöjligt det kan vara. —

Min Kung! så hördes mannen svara,
Jag, ömkad utaf Dig, mit tilstånd lätt fördrar,
Dessutom emot köld jag et arcanum har;

Täcks Kungen det utaf mig lära,
Så lofvar jag
At aldrig någon köld skal honom mer besvära
Men jemt han vara varm som på en sommardag. —
Hvad dyrbar konst är då väl denna?
Föll Kungen helt förvånad in,
Ehuru Kung och klädd i mård och zobelskin,
Så måste jag likväl bekänna
At kölden ofta nog besvärar min person.
Berätta fort din invention
At vara varm i alla väder. —
Jo, sade han, min Kung, det hela konsten är
At, liksom jag, man dagligt bär
På en gång alla sina kläder.

Monarkens muntra blick försvann,
Han detta svar med stridig känsla hörde;
Sorg, ömkan djupt hans hjerta rörde,
Han suckade! o Gud! nej icke jag, men han
Rik och lycksalig nämnas kan:
Man tror at Kungars lott all sällhet öfverväger;
Hur gerna bytte jag min prakt, mit öfverflöd
Mot denna nöjda uslings nöd,
Hans ofta fåfängt sökta bröd,
Och hans osäkra aftonläger,
Om jag allenast vannt dervid
Den skatt Monarken sällan äger,
Hans glädje och hans sinnesfrid!
Och du, utaf hvars röst mit hjärta uplyst blifvit,
Hvars skämt, i jämrens drägt, så mycken visdom lär,
Se der,

Tag denna börs, en ringa lön den är
Emot den lärdom du mig gifvit:
Ja, ifrån denna dag, min vän,
Jag lärt at trotsa lifvets smärta;
At uti purpurns glans ej söka sällheten,
Men öm och mänsklig finna den
Uti et gladt och sorgfritt hjerta.

* * *

Ja Läsare! om du är fri
Från agg och samvetsbryderi,
Så kan du, på min ära,
Fastän med blott fragment af byxor och af råck,
Jag påstår det, så kan du dock
Rätt glättig lifvets bördor bära.

1794.

XXIII.

OM DEN ÖFVERKLAGADE KÖTTBRISTEN.

När på vår Trägårdsbal, der jag är med ibland,
Jag *Drusa* såg i tackt sin digra massa gunga;
Så tänkte jag härvid: visst är det Ondskans tunga
Som sprider ut i stan at köttbrist är för hand.

1794.

XXIV.

DYGDEN OCH VISHETEN.

1.

Från den tid jag spädast var,
Mantes jag til Vishets dyrkan;
Blif förnuftig, röt min far,
Röt at det i hjertat skar,
Och min mor til dygdens yrkan
Gnall en läxa alla dar.

2.

Lyd Präceptorn, ropte de,
Var ej flygtig, yr och yster:
Du kan i din Ledare,
(Ödets godhet ära ske!)
Och i Oldtfrun hos din Syster
Dygds och *Vishets* bilder se.

3.

Visheten ej stod mig an,
Jag var trött hans glosor läsa;
Gickt och tvinsot hade han.

Dygdens enda öga rann,
Och dess snusbeprydda näsa
Högst odrägelig jag fann.

4.

Vänner undren icke då,
Om naturens röst jag lydde;
Visheten ej hörde på,
Dygden otilbedd lät gå
Och för dessa trollen flydde,
Lika skrämd af båda två.

5.

Hjertat dock benägit fans
At en annan Dygd sig bilda;
Snart min öma önskan vans,
Snart jag i en sommardans
Såg dig, unga, blyga *Hilda*,
Prydd med nöjets offerkrans.

6.

Oskulden uti din blick
Kjusning i mit hjerta tände,
Glädjen up för själen gick,
Jag i *Hildas* änglaskick
Dygdens gudaursprung kände;
Evigt den min dyrkan fick.

7.

Och hvar fann jag *Visheten?*
Hildas bror, uti dit hjerta;

Älskansvärd du gjorde den,
Glad du sjöng om Kärleken;
Öm var du för likars smärta,
Vis vid sjelfva bägaren.

8.

Fäder! Ungdomsledare!
Måtte Er begripligt blifva,
At de vackra dygderne
En behaglig skepnad ge;
Och de Läxor Ni oss gifva
Snart I skolen lydde se.

1794.

XXV.

GUNILDS GLASÖGON.

Sen hon, med klämd och knipen näsa,
Igenom dessa runda glas,
Begynt den Helga Skrift at läsa,
Må Hin med henne tas.
Ty, liksom de förstora orden
I hennes stora bok med Sammetspärmarne
Och Silfverhäcktorne,
Så börjar hon för stort at se
Hvart enda litet fel hos Nästan här på jorden.

1794.

XXVI.

REFLEXION.

Cornelius Tratt är död, (en liten rödlätt man,
Gick gärna med Surtout, i går begrafdes han)
Jag Kistan såg och Processionen,
Och gjorde denna reflexionen:
»Bror *Tratt* du lefde gladt och kort,
»Förr bars du altid hem, nu bärs du äntlig bort.»

1794.

XXVII.

MIN DAGBOK.

Söndag — Blef jag dödligt kär,
Måndag — yppade min smärta,
Tisdag — rördes *Lisas* hjerta,
Onsdag — hardt min önskan när.
Torsdag — famntog hon en annan,
Fredag — mina hämderop!
Lördag — skötte flitigt kannan,
Söndag — glömde altihop.

1794.

XXVIII.

BIET OCH DUFVAN.

Et Bi föll plötsligt i en Å;
En vänlig Dufva såg derpå
Och, utaf ömkan för den lilla,
Flög så beställsam straxt åstad
At från et träd med näbben pilla
I vattnet ned et litet blad;
Och Biet sig på denna färja
Fick ur sin sjönöd lyckligt bärga.

Kort tid derpå en aftonstund,
Satt Dufvan i en löfrik lund
Och pickade så glad på knoppen,
Vid solens milda aftonblick,
I Dufvors lyckligaste skick. —
En Jägare i nejden gick,
På Dufvan sigtade i toppen,
Och rofvet såg sig säker om;
Men i det samma Biet kom
Och gaf et stygn som kändes svida:
Puff — nu for skottet — — men på sida,

Och frälst flög Dufvan bort. — Min vän!
Så lönar sig välgärningen.

Var snar at nöden bistånd gifva,
Bryt med dess barn i dag dit bröd:
I morgon kan Du lida nöd,
Då skal Du sjelf ej ohjelpt blifva.

1794.

XXIX.

CARICATURE.

Min goda Tante, en adlig Fru
Af gammal börd och gamla gicktpassioner,
Dum högfärd, stora prétentioner,
Vil synas ung och skön; hvad tycker du?
Man skulle bara se den skalliga Matronan,
Jag säger än en gång, man skulle bara se
Hvad evigt jemk med hufvudbonan
Och Qvittenkärnorne;*
Och hennes hufvudbry at, lyckligt under touren,
Af ungdomens behag jemt träffa rätt naturen,
Dess synliga bemödande
Vid något större leende,
Vid skämtet och skalkaktigheten,
At icke dessa märken te
Af tiden och af vanskligheten.
(Jag målar något grant kanske;
Jag mente Kärngens fallna tänder.)
Än vidare du skulle se
De rika diamanterne,
Förmängde bland gicktknölarne,
På hennes blå välborna händer;

* En oumbärlig Artikel på åldriga Damers Toilette.

Och sen de ägta perlorne,
Förskaffade från Orienten,
Af hennes salig man den fromma Presidenten,
År Sjuttonhundra femtitre.
Du skulle hennes joller höra,
Se hennes skrynkliga och grånade behag,
Och hennes planer och förslag
At dig förtjusa, at dig röra.
Och säg, min vän, hvad skulle du väl göra?
Ge Kärngen den och den — och skratta — så gör jag. —

1794.

XXX.

DEN LILLA TIGGARFLICKAN.

1.

Den stackars *Nelli* satt och gret
På modrens mull i grafven;
Tung var dess suck, och tåren het
Som vätte tiggarstafven.

2.

Hvar en som henne gick förbi
Dess klagan kunde höra:
»Hvad skal det af mig arma bli?
Gud! hvad skal Nelli göra»?

3.

»Jag liten är och moderlös,
Stor är min nöd och smärta;
Om jag til döds i kölden frös,
Rör det ej någons hjerta».

4.

»Min mor! min mor»! — hon snyftade,
Och tårar rösten dränkte —
»Min mor! min mor»! — hon suckade,
Och ned sit hufvud sänkte.

5.

Gick så förbi en Andlig Man,
Såg hennes tårar trilla,
Sig af sit kall befogad fann
At hennes oro stilla.

6.

»Din moder kommer ej igen,
Han sade, fast du gråter;
Men du förtörnar Himmelen,
Om du så illa låter».

7.

»Läs flitigt din Catches, mitt barn,
Och dina aftonböner;
Så undflyr du visst Satans garn
Och himlens bistånd röner».

8.

Han gick och, handen höjande
Andäktigt öfver flickan,
Meddelte rik välsignelse,
Men ingen ting ur fickan.

9.

Och, stojande uti hans spår,
Kom nu en verldslig sälle;
Som gaf sin slant och gret sin tår
På detta sorgsna ställe.

10.

(En slant, o Christen! mättar mer
Än läxor ur Catchesen:
Märk det, I Andans Män, för Er
Är denna parenthesen).

11.

»Stor tack, min goda Herre, tack»!
Framsuckade den lilla;
Och slanten i sin kjolsäck stack,
Och skalf af köld så illa.

12.

Med utsträckt hand, och sorgfullt bröst
Satt den förlåtna arma,
Och bad med nödens qväfda röst
Hvar Christmild sig förbarma!

13.

Och der en mängd med människjor
Sågs fram och åter vandra;
Hos en var rösten kall och torr
Och snäsande hos andra.

14.

Uti den Rikes hårda blick
Hans hjerta var at skåda;
Den Girige så brottom fick,
Och såg sin slant i våda.

15.

En Man med stjerna på sin frack
Drog up Havana-prisen;
Svor några ord om Tiggarpack,
Om Lättjan och Policen.

16.

Nå, hvar man kommer, skrek en Dame,
Så hör man ungar tjuta; —
Och gick, vid Scenen af en Drame,
At sina tårar gjuta.

17.

En Dame visst icke gjord af stål
För denna mänskligheten;
Men som ej Tiggarungar tål,
Blott för malpropreteten·

18.

Som, i sin vällust dagligt van
At nödens offer snäsa,
Än aldrig nånsin en Roman
Har torrögd kunnat läsa.

19.

Det mörknade och dagen skred;
Ren brann en dunkel lyckta,
Och mer och mer af ångest led
Den lilla djupt betryckta.

20.

»Hvem skal beskydda mig, o hvem!
Jag så för mörkret ryser;
Och ingen mamma, intet hem!
Jag hungrar och jag fryser.»

21.

Hon hemsk och rådvill såg sig om,
Af skuggan sig förskräckte,
Då dit en christmild qvinna kom,
Som henne handen räckte.

22.

Kom, sade hon, och med mig gå
Der du ser lampan lysa;
Jag fattig är, har många små,
Men skal dig gärna hysa.

23.

Hon med den späda uslingen
I varma kojan trädde,
Och åt den goda gärningen
Så innerligt sig glädde.

24.

Och moderligen lofvade
Den moderlösa skydda;
Och såg Guds Änglar leende
Sig lägra kring dess hydda.

25.

Och gjorde sen sin aftonbön
Til Skyddaren för alla;
Förvissad at sin gärnings lön
På sina barn se falla.

26.

Och somnade så ljuft och godt;
Frid i dess hjerta rådde:
En sällhet som i gyllne Slott
Än ingen Mägtig nådde.

27.

Du rike utan mänsklighet!
Det borde dig bedröfva:
Du lycka har — lycksalighet
Blott de som godhet öfva.

1794.

XXXI.

ROSALIE.

1.

»*Den dygdige är säll:* Dygd är den största skatten» —
Så sade jemt min Mor, med blek och magrad kind;
Åt Sill och mögladt Bröd, drack vatten,
Och spann vid lampa sent på natten,
Och bodde i en vind.

2.

»*Den dygdige är säll*» — Jag denna läxa hörde,
Och svalt, och trodde den som fromt och lydigt barn:
Men snart man oss ur vinden körde,
I räkning up för hyran förde
Vår Spånråck och vårt garn.

3.

»*Den dygdige är säll:* han segrar fast han lider». —
Så fortfor än min Mor; tog mig vid hand, och gick;
Beskref mig Dygdens lön . . . *omsider*;
Dog om en natt uti et lider,
Och packets ömkan fick.

4.

En *Lais* sågs förbi med gyllne förspann tåga;
Hon Dygdens öde såg, såg fasan i min själ;
Och, grufligt gäckande min plåga,
Mig fräckt om Dygden hördes fråga:
Om den sig lönar väl?

5.

Ännu min Moders ord mig någon styrka skänkte:
»*Den dygdige är säll*»! — brast jag med tårar ut.
Men diamantens prakt, som blänkte
Då Glädjens dotter fönstret sänkte,
Förqväfde mitt beslut.

6.

Jag följde hennes spår: jag Lastens bana trädde,
Och Lyckan gaf mig hand: jag skimrade af prakt.
Det guld, som mina väggar klädde,
Min rikdom — alt belog och hädde
Hvad mig min Moder sagt.

7.

Men, Sedolärans Tolk! jag hör dig gräsligt banna:
Du mig en sliten text om tvänne vägar lär —
Jag ler åt hotet i din panna;
Och ger mig dristigt lof, at stanna
På den, som Rosor bär.

8.

»Ja, följ den, — ropar du, — men lugnet, sinnesfriden
»Dit läger skola fly». — Visst ej. Jag lärt förstå,
Man hvilar bättre här i tiden
På idderdun, i skygd af siden,
Än på en bädd af strå.

9.

»Men Lasten dock en matk invid sit hjerta hyser,
Som fräter det». — Er sats är falsk, I vise Män!
Se detta hull, der hälsan lyser;
Den mun, den blick, der nöjet myser:
Och återkallen den.

10.

»En dygdig skal din flärd föraktets löje skänka,
»Skal afsky din person». — Jag hämdens vällust får.
Min Segervagn (frögd at det tänka!)
Skal Dygdens dotter fullbestänka,
Der hon i trasor går.

11.

»Välan! Din död, dit slut — räds! skal jag det beskrifva»? —
Jag lefver fram min tid i vällust och i ro.
Tids nog skal sen mit öde blifva,
At saligt hädan mig begifva
I bättring, hopp och tro.

12.

Så talte *Rosalie*. — Jag fasade och hörde.
Alt dygdigt gäckades, alt heligt trampadt blef;
Och intet jordskalf straxt förstörde,
Och ingen blixt den brottsling rörde,
Som denna lära dref!

1794.

XXXII.

DISTRACTION.

Fru *Lise* berättade en dag,
(Svår är den konsten at berätta)
Fru Lise förtäljde, säger jag,
Et äfventyr i prose, som jag i rim vil sätta,
Nog lärorikt uti sit slag
För vissa Fruar som berätta.
»Det var (så sade hon) för några år tilbaka
»En nygift, ung och vacker Fru,
»Som gaf sin älskare en qväll et rendez-vous;
»Al anstalt fogad var — dess fromma ägta maka,
»Som drömde ej om sådant spratt,
»Var för den afton sysselsatt,
»Och Kammarpigan köpt at väl sin post bevaka.
»Frun, redan i sin negligé,
»Uplåtit för den älskade,
»Som nu blef hjertligt caresserad;
»Men hvad den stackars Frun blef fasligt altererad
»Mit Herrskap väl begripa kan!
»Ty, medan de som bäst omfamnade hvaran —
— Så kom min Man.»

1794.

XXXIII.

BIOGRAPHIE.

1.

Just denna dag i denna månad
För femti år sen, kära bror,
Om måron bittid, som jag tror,
Blef Far min gräseligt förvånad
Utaf ett nödrop från min Mor.
I ångsten han ur sängen for,
Med bakvändt skutt från hufvudgärden,
På pigan skrek, bad gud och svor,
Fick icke rätt på sina skor —
Och i detsamma såg jag verlden.

2.

Jag vidare ej säga vet
Om denna dags märkvärdighet,
Hvarom är ordadt fyllest redan:
Man som curieust dock anmärkt har,
At straxt jag ganska törstig var,
Och det har jemt hängt vid mig sedan.

3.

Min barndom sedermera gick
Förbi i vanligt fuktigt skick,
I kolten och oskyldigheten,
Jag utslag, snask och sjelfsvåld fick,
Skreks ut för öfvermåttan qvick,
Red käpp och skrälde med trumpeten.

4.

Men tiden löper i galopp;
Jag elfva år hant hastigt opp,
Tog tjogtals fogelbon och skator;
Klef öfver plank at snatta fruckt,
Ref sönder byxor, kräfde tuckt,
Fick knutit hår och Informator.

5.

Dock detta tvång tog hastigt slut; —
Vid skränet af min första stut
Stor skräck min hulda moder tog sig;
Magistern fick på dörren gå,
Ty pojken blir nog folk ändå,
(Beständigt var refreinen så)
Säg, kära bror, om hon bedrog sig?

6.

Jag ganska hastigt förbigår
Den mellantid af fem, sex år,

Som sedan jag i lugn förnötte;
Då jag, som Mammas bästa son,
Slog dank, drack The med Sockerrån,
Och mina skridskobragder skötte.

7.

Sen blef jag, från Föräldrars hus,
Sänd til Upsala Lärdoms ljus
På en af våra Munkbroskutor.
Nu borde jag bli lärd och klok;
Jag bandt mig hop en Themabok,
Drack flitigt öl, och knäckte rutor.

8.

Men lärdomen sin möda har,
Jag derför ganska trägen var,
Skref små pasquill om folk i staden.
Gick friskt grassatim hvarje natt,
Slogs med Gesällerna besatt,
Som oftast uti Proban satt —
Och tog med största heder Graden.

9.

Hur korrt är glädjens sälla tid! —
Ur verlden Far min for i frid,
Med honom alla bref med pengar.
Crediten flydde min person,
Jag svalt, fick ändtlig Condition,

Och, medelst min Erudition,
Rang för hans Höga Nådes drängar.

10.

Der blef jag, i min menlöshet,
Af Kammarjungfruns däjlighet,
Söfd i det ljufva kärleksruset;
Och följden af mitt olycksval,
Stryk, sqvaller, missfall och förtal,
Hans Nåd min hemliga rival,
Och snöpligt afsked utur huset.

11.

På denna verldens vida stråt
Jag vandrade en tid borrtåt,
Försagd vid detta motgångsrönet;
Knep så et arf med trug och tvist,
Ansåg mig skicklig til Jurist,
Fick mig en fullmagt som Copist,
Och nya äfventyr med könet.

12.

Men bäst jag, lustig med mitt arf,
En apa i mitt tidehvarf,
Vann dårars lof och klokas löjen;
På lyckans ban jag miste klef,
På Gillstun inqvarterad blef,
En Ode öfver Motgång skref. —
O verld! så flygta dina nöjen!

13.

Tro mitt exempel, kära vän:
Ej Skalden föds af Kärleken
Och Äran endast, fast så menas:
Nej, Snillet blänker fram i nöd,
Den första Skalden skref för bröd,
Var bysatt, sökte understöd,
Och söng et lof til sin Mecenas.

14.

Mitt egit öde häraf hör:
Min Skyddsgud var en rik Grosseur,
Grosseurskan sjelf min Skyddsgudinna.
Jag tog till Lyran, grep mig an,
För rimmadt smicker pengar vann,
Gaf dygder åt herr Handelsman,
Och skönhet åt min Skyddarinna.

15.

Nu, frälst ur Creditorers gap,
Til ett förmånligt ägtenskap,
Jag började bli hjertans fiken;
Jag såg mig väl försigtigt om,
Men, vid ett litet rus af råm,
I oförtänkt besittning kom
Utaf en Mö i Skinnarviken.

16.

Du yngling som i frieri
Uti dit val vil lycklig bli!

Lär rätta dina fel af mina:
Slå straxt din håg från flickan borrt,
Om hon är brunögd, tjock och korrt,
Med näsan af den hvassa sort,
Och sjunger gällt och heter Stina.

17.

Så til gestalt och namn och skick,
Var hon som jag til maka fick,
Och äger i behåll tils dato.
Snart såg jag hvad mig förestod,
Stred någon tid mot hetsig blod,
Men trottsar nu i tålamod
Den store Philosophen Cato.

18.

Den största glädje jorden har
Man njuter netto åtta dar,
Från knäfallet vid kullerstolen.
Så blir den ägta makan kall,
Och mannen lurad — glädjen all;
O! må man ej bekänna skall:
Alt är fåfängligt under solen!

19.

Min dag i bryderi försvann,
Min makas mäst på Operan,
Vid Lustpartier och Spectakel.
Jag fann min ställning kinkig bli,

Kom in i farligt vingleri,
Drogs för Policen — men blef fri,
Gud vet, jag tror af et mirakel.

20.

Sen blef jag bränvinsInspector,
Kom dagligt mer och mer i flor,
Och satte summor in på Banken;
Var stinn och dryg och förde stat,
Mig höjde öfver folkets prat,
Höll präcktigt bord med silfverfat,
Förmedelst sportlarne på dranken.

21.

I denna sälla tidepunkt,
Då jag, i Engelsk vagn så tungt,
Mig vräkte vid min stålta maka;
Då Bischoff rann i hvardagslag,
Då trodde visst omöjligt jag,
At Kronans Fänkol denna dag
Mig så förträffligt skulle smaka.

22.

Men Lyckan blef mig åter vred,
Från hennes höjd jag stöttes ned,
Blef tvungen at burdus Cedera;
Försökte all slags Industri,
Biljard, la Belle och Lotteri,

Hembryggeri, Lurndrägeri —
Men lyckades med intetdera.

23.

Den tid det lönade sin man,
Jag Statens bästa tog mig an,
Skrek starkt på krig — och Svenska äran;
Var nitisk för Fantasters sak,
Höll tal på gator, torg och tak,
Drack skålar, vid kanoners brak,
Och ropte hurra, på begäran.

24.

Min lefnad sedan tyst förflöt,
Och nästan ingen ting mig tröt,
Förutan skor och permissioner;
Jag strök kring staden som et noll,
För björnar smög på alla håll; —
Är nu en lem i Parbricoll,
Och nyttjas vid Parentationer.

25.

Och hon, hvars like förr ej fans
I yppig flärd och prakt och glans,
Från hufvudet til fotabjället,
Såg verldens lust så snart förgås: —
Nu gör hon risgrynskorf, gunås,
God och välsmaklig det förstås,
Så väl at genom hämtning fås,
Som ock at spisa uppå stället.

26.

Se här, min vän, til tidsfördrif,
En styckad målning af det lif
Hvars lopp jag korrt nu sammandrager:
Stålt, när i lyckan jag befalt,
Så vänlig sen det blifvit alt,
Oändligt ödmjuk när jag svalt,
Och Vis hvar gång jag haft podager.

1795.

XXXIV.

ORDETS EGENTELIGA FÖRSTÅND.

I skymningen af sänkta rullgardiner,
Låg på sin sotsäng gamle Trulls;
En Doctor satt bredvid och tummade hans puls,
Och tolkade med Äsculapska miner:
Nu är din stund förhanden Trulls!
Den sjukas fromma fru stod utmed hufvudgärden. —
Ack himmel, ropte Trulls, jag far den sista färden
Och lemnar dig *min Skatt!* o stund så smärtefull! —
Min Ängel, sade frun, sörj intet för min skull! —
Hvad nu, din dumma gås, jag mente mitt Chatull,
Röt Gubben til — och for ur verlden.

1795.

XXXV.

TIL EN GIRIG.

1.

När sänkta rullgardin
Gör rummet qvaft och täpt;
När Doctorn, mörk til mine,
Ger inga fler recept;
När Vak-Madam uti strumplästen,
Kring sängen tassar tyst och fort,
Och yrkar samvetsömt på Presten,
Ack *Blunt!* då är det med dig gjordt.

2.

Snart Kyrkans räkningar
Quitteras för din mull;
Snart glupska Arfvingar
Beskatta dit Chatull.
När bästa Rhenska vin skal flöda
Uppå dit Graföl, för slikt pack;
Ack lönte det väl då sin möda,
At sjelf du altid vatten drack?

3.

Nej Blunt, hör sanningen!
Än är du icke sjuk;
Ge luft åt penningen,
Lät kamma din peruk;
Gör dig en rolig stund i verlden;
Vet at til alt det mynt du spar,
När sen du far den sista färden,
Du lemnar ändå Nyckeln qvar!

1795.

XXXVI.

EPIGRAM.

När elden nyss kom lös på Söder härom natten,
För Brodren *Rusius*, man anmärkt har dervid
At han den första gång uti sin lefnadstid
Skrek efter vatten.

1795.

XXXVII.

INFALL.

Så högst olycklig är min lott,
(Skrek en som all sin tid för motgångsböljan drifvit)
At om Hattmakare jag blifvit
Ej människjorna Hufvun fått.

1795.

XXXVIII.

EPIGRAM.

Slå vad at lilla herr von P.
Med tiden blir en ljugare,
Slå vad, jag säkert ej skal tappa;
Ty då han än i vaggan låg,
Han på sin Moders maka såg,
Och ropte Pappa.

1795.

XXXIX.

DEN ÄR LYCKSALIG.

1.

Lycksalig är den Man som ej,
Gift runda året om, sin qvinna trätsjuk funnit;
Som, från det blida *Ja* han uti brudstoln vunnit,
Ej sedan skalla hört mångtusen sträfva *Nej*.

2.

Lycksalig är den Man förvist,
Hvars femtonåriga och Danserfarna dotter,
Vid Smicker och Confect och Suckar och Complotter,
Utur sin rosenkrans ej någon blomma mist.

3.

Lycksalig är den Man dernäst,
Som fromt sin unga Son til Lärosätet sänder,
Och hvilken ej befins, då han tilbaka länder,
På lärdom likså blott som uppå råck och väst.

1795.

XL.

EN MANS GRAFSKRIFT ÖFVER SINA TVÄNNE HUSTRUR.

Öfver den Första.

O hvila, kalla hårda sten
Som Silkeshyende så lätt på dessa ben!
Om du den Maka känt som evigt mig förlåtit,
Sjelf, ack så sten du är, du hade henne gråtit.

Öfver den Andra.

Dig kan jag eller ej förgäta
Min Lisa du som hvilar här;
Från maskar i din graf du säkert fredad är;
Ty maskar icke djeflar äta.

1795.

XLI.

DEN CURERADE SVARTSJUKE.

Han kysser henne! ach! och jag skal se derpå —
Hon kysser honom! ha! mig själ och sans förgå —
Kom skynda, fyll mig då Pocalen,
At jag må slippa se, och slippa rent bli galen.

Jag ser och dricker, dricker, ser,
O Bacchus! Bacchus! o hvad sker!
Hvad frögd! jag ser ej något mer,
Än vin och glas, och alting ler.

1795.

XLII.

LYCKAN RÅKAR MAN.

En man i nödens stund et rep om halsen bandt;
Han ville hänga sig — men han en guldbörs fant;
Straxt repet han ifrån sig slängde;
Med lustigt mod til skatten grep;
Då den som skatten misst nu fant på detta rep,
Och i sin sorg sig dermed hängde.

1795.

XLIII.

SAMTAL.

Doctorn. Nå Febern är förbi — jo, jo den der Mixturen,
Den flaskan sist den gjorde curen;
Ja den har räddat Er, min vän.
Patienten. Helt visst, så mycket mer som jag ej smakat den.

1795.

XLIV.

HVAR OCH EN HAR SIT PRIVILEGIUM.

1.

Sök ej en narr at vishet lära;
Det vore fruktlöst dig besvära,
Han altid sjelfklok blir och dum.
At andras snillebragd förakta,
Sig sjelf gudomlig at betrakta —
Det är hans Privilegium.

2.

Bjud icke til at Moren tvätta,
Tro ej en tok at kunna rätta,
En blir dock svart, den andra dum.
Lät fritt vår Bavius författa;
At vid hans Tragedier skratta —
Det är vårt Privilegium.

1795.

XLV.

RÅGETEN OCH HENNES SON.

FABEL.

(Efter Lichtwehr.)

Mit barn! hvad jag i ångest är!
(Så til sin Son en Råget sade)
Du så förvägit löpa plär,
Som skogen inga Tigrar hade.
Olycklig blir du visst til slut,
Jag sagt så ofta et och samma: —
Men hur ser då en Tiger ut?
Beskrif mig det, min söta Mamma;
Säg hvad för skinn, hvad färg den bär,
Så kan jag springa när jag ser den? —
Min gåsse! han förfärlig är,
Var Modrens svar, och fasa ger den:
Först är den Besten hiskligt stor,
Så har han tvåalns långa klor,
Och så et blodigt gap han spänner: —
Godt, sade Ungen, nu jag tror
Jag Busen tämligt noga känner,
Farväl så länge, söta Mor. —
Han gick, och ödet honom sände

Til Tigern, som i gräset låg;
En liten fruktan först han kände,
Men sen helt friskt på honom såg.
Hos ynglingen snart modet stiger,
Då han så långa klor ej fann:
»Det detta djur ej vara kan,
»Nej intet blodigt gap har han;
»Ack det är visst ej någon Tiger,
»Hans väsen syns ej grymt och vildt,
»Ej kroppen så ofantlig diger;
»Se han betraktar mig helt mildt,
»Nej aldrig är det någon Tiger!» —
Bäst Ungen så i trygghet gick
Af Tigern han sin bane fick.

* * *

Mången Mor beskrifver Lasten,
För sin oerfarne Son,
Ful som maran, blek som gasten,
Och förgiftig långt ifrån.
Gåssen hör, och gåssen dömmer
Efter ytan, efter mine;
Knips af Trollet som sig gömmer
Under gazer och carmin.

1795.

XLVI.

SKRIFVIT TIL BORDS DÅ OLYCKAN HÄNDE.

All ting skapadt har et slut;
Händelserne hvar minut
Denna dom i minnet kalla;
Throner störtas, Riken falla,
Oceaner torkas ut;
Solar släckas och försvinna,
Verldar grusas liksom glas —
Bör man då så sällsamt finna
At en tallrick gick i kras?

1795.

XLVII.

ÖFVER ETT MONUMENT.

Här hvilar salig Herrn den store Gouverneuren;
Se alla Dygderna som gråta vid hans graf!
Men ganska hjertligt log Sculpteuren,
Då han dem detta uttryck gaf.

1795.

XLVIII.

ANDRA TYGER, ANDRA SEDER.

1.

I min ungdom, sade Tant,
Så der sjuttonhundratretti,
Då var Flickan, kära Betti,
Ärbar i sit triumfant.
Ingen smörja fans på skinnet,
Fladdrigt bjäfs man då ej bar;
Och, hos vackra könet, sinnet
Stadigt som robrongen var.

2.

Al ting är sig olikt nu,
Andra tyger, andra seder;
Tunna tafter, liten heder
Så hos Flicka som hos Fru;
Skamlöst skick och djerfva miner,
Oblyg gång på Lustans stråt:
Fräckhet, Smink och Musseliner
Följa våra dagar åt.

1795.

XLIX.

GUBBEN.

1.

Jag saknar al min fordna kraft —
Min vän! jag nalkas ålderdomen;
Af hull och vador som jag haft
Hvad är mig öfrigt — endast stommen.

2.

Skumt blir mit öga dag från dag,
Mit öra döft för ljufva läten,
Och smältningen alt mera svag
För ostron, biffstek och klenäten.

3.

När raska Bröder frögda sig
Och tömma Bålens sista droppa,
I nattrock jag förlustar mig
Bredvid en spilkum hafversoppa.

4.

När hvar och en med sin Mamsell
Om kärlek och om nöjen qväder;
Så ansar jag min fontanell,
Spår nederbörd och ruskigt väder.

5.

Och talar, enligt år och pligt,
Om ungdoms oförsigtigheten;
Gör, vid hvart anfall af min gickt,
Et loftal öfver måttligheten.

6.

Dock ej at jag uti min själ
De glada Bröders ro fördömmer;
Knapt är podagern ur min häl,
Förrn sjelf jag åldrens tyngd förglömmer.

7.

Då manar känslan i mitt bröst,
At glädjen med de unga prisa;
Jag stämmer up min gamla röst,
Och dricker vid en glättig visa.

8.

Nej, fruktom icke åldrens dar —
Blott afund gör dem mörka, tunga;
Mitt hjerta ännu sällhet har,
När andra om sin sällhet sjunga.

1795.

L.

MIN SALIG HUSTRU.

CARICATURE.

1.

Det var natt och Månan blänkte
På min trasiga tapet;
Sömnlös i min enslighet
Låg jag makligt och betänkte
Denna verlds fåfänglighet.

2.

Tänkte på min salig Greta,
Som, för knappa fjorton dar,
Med plöröser bort jag bar,
Utan sorg, ty Gud skall veta
Hvad hon mig i tiden var!

3.

Rann mig nu så bjert i hågen
Hennes skarpa, gälla röst,
Hennes digra bruna bröst,
Hennes skeppundstyngd på vågen,
När hon vägdes i fjol höst.

4.

Tycktes mig än se dess panna,
Utaf vredens norrsken full,
Då hon, för mitt narri skull,
Nyss i flinten på Susanna
Slungade en soppkastrull.

5.

Mindes noga, til exempel,
Hur hon söp, blef lam i ron,
Bar hög klack på ena skon,
Flitigt gick i Herrans Tempel;
Ständigt kom i gräl vid bron.

6.

Såg så lifligt i portgången
(Det var sist hon stöpte ljus)
Hur hon stod i sin karpus,
Gret vid visan öfver Fången,
Och böd alla grannar snus.

7.

Äntlig kom i håg det sista,
Hur hon, plägad litet grand,
Bräckte benet, fick kallbrand,
Dog och i bronzerad kista
Sveptes med Citron i hand.

1795.

LI.

FÖRLORADE SAKER.

En Flicka har sin Sypung mist,
Den tappades, gu nås så visst,
Vid sista Morgonpromenaden
Emellan Södermalm och Staden.
Uti den pungen låg en Sax,
Två Silkesnystan, litet Vax,
En Halsduksnål, två små Berlocker
Och en Cupido utaf socker,
En Fingerbor, Syringar två
Så genom-nätta och så små
Som fingrarne de setat på;
Et litet Nålhus och et Mönster,
Nyss ritadt af emot et fönster,
Och til en väst det mönstret var,
Til Julklapp ämnadt söta Far.
Nu kommer hon dermed til korta,
Ty hennes Sypung är nu borta.
Den denna Pung, til färgen grön,
Tilrättaskaffar, får til lön
En Puss och tvänne Sockerbrön.

1795.

LII.

MIN SALIG MAN.

1.

Cornelius, lik sin hela ätt,
Bar hat til toma krus och flaskor;
Knöt högt i nacken sin rosette,
Och trifdes gerna i damaskor.

2.

Han linkade uti sin gång,
Och när han gick den fromma Själen,
Gaf Jackan, himmelsblå och lång,
Alt jemt en broderkyss åt hälen.

3.

Utur hans hatt med söndrig kull
Stack prydligt fram det röda håret,
Som kammen, för god ordning skull,
Fick nalkas jemt en gång om året.

4.

Så såg han ut til sin figur,
Bar gullgul flaggduk omkring magen,
Hirtsfängare och byxsäcksur,
När det ej pantsatt var för dagen.

5.

Mot middan stod han vanligt opp,
Hans valspråk var: *Festina lente*;
Tog sen Sötkummin i en kopp
Försatt med Hjernes Testamente.

6.

Satt så en tima på sin säng,
Förnöjd med strumporna i handen;
Var hatare af hast och fläng,
Och glömde gerna strumpebanden.

7.

Men fast så skickad til person,
Han hade likväl fått passera,
Om han haft loflig ambition
At ta sig opp och avancera.

8.

På lärdom hade han ej brist;
Til alt han kunnat skicklig vara;
Ty han kom upp som Gymnasist
För tretti år sen ifrån Skara.

9.

Men maklighet han sällast fant,
Böd icke til at bryta isen,
Och i sin lifstid aldrig hant
Til mer än Extra vid Accisen.

10.

Beständigt var mit tal så här:
Cornelius, tag dig Commissioner,
Och skaffa dig en Caracter,
Och köp dig nya permissioner.

11.

Ja, ja, nog fins det sysslor til
Och titlar, ämbeten och tjenster;
Men mången ej til höger vil,
Blott för at krogen är til vänster.

12.

Om han följt goda råd, kanske
At, i alt trots för afundsgrinet,
Han kunnat bli Hofsinkare
För alt det kungliga Postlinet.

13.

En Jungfru hos en Hårfriseur,
Som plär en Kammarfru frisera,
För min skull honom tog sig för
Til denna post recommendera.

14.

Men säkert var han Jacobin;
Om rangen han sig föga brydde;
Drack altid häldre öl än vin,
Och höga äreställen skydde.

15.

Hur ofta i förstörd gestalt
Jag honom hört den sats predika:
Alt Dubbeltöl är brygdt af malt,
Och Källaren och Krogen lika.

16.

Men en gång, någon sort Fiscal,
Som gick och lurade kring knuten,
Fick nys om detta fräcka tal,
Och gaf Min Skatt en smäck på truten.

17.

Cornelius ifrån denna stund
Fann vådan utaf politiken;
I slika högmål höll sin mund,
Och tog sin hand från Republiken.

18.

Nu är det jemt halft år i natt,
Sen stora grälet var vid Tullen;
Då blef han hemledd utan hatt,
Om käft och öron röd och svullen.

19.

Visst måtte striden varit sträng,
Ty näsan kommen var til korta;
I släptog följde hans gehäng,
Men rock och väst de voro borta.

20.

Nu låg han der — och på et bord
Stod Flaskan tätt vid hufvudgärden;
Och *Bränvin!* var det sista ord,
Som undföll honom här i verlden.

* * *

21.

Så var min man *Cornelius Tratt*;
Portraitet vil jag Posten skänka:
At det är likt min ägta Skatt,
Det vittnar

en bedröfvad Enka.

1795.

LIII.

JAG HAR SÅ HÖRT SÄGAS.

Til — —

Den viga Frun med hundra munnar
Som Franska Hjeltars värf på ärans vida ban
Och minsta käbbel uti stan
Med lika skyndsamhet förkunnar;
Som uti liten snäf bahytt,
Förklädd när något förefaller,
I husen springer kring med nytt —
Och Caffe, Sagogryn och Sqvaller;
Som än, i gamla Mostrars skick,
Med hårdt friserad tour och nationella drägten,
Så nitiskt gör bekant hvart svaghets ögnablick
Af Fruar i och utom slägten,
Och sprider ut kring stad och land
Hur mången Flickas dygd på Balen gått til fanders,
Och noga talar om hvart tappadt strumpeband,
Med Dufvorösten i sin hand
Och näsan täpt utaf Dimanders;
Just den Matronan som man vet
At, när hon säga skal en sak af vigtighet,
Högtidligt fattar sin trumpet,

Kort sagdt, den goda Gumman *Fama*,
Bahytten af, trumpet för trut,
Kring verlden basunerat ut
At du författat har en *Drama*.

1796.

LIV.

VADET.

Det hände någon gång en stackars Engelsman,
(Qvickt hufvud, artig pojke eljes,
Som det förtäljes)
Det hände, säger jag, at han
Förutan Stöflor sig befann. —
Bevars, nog vet man sådant händer,
Med mycket skäl man här invända kan:
Det var ej något nytt, och Snillena, min san,
Ha ondt om skor i alla Länder. —
Nå Läsare! jag medger dig,
Så grym är väl erfarenheten;
Men du skall också tilstå mig,
At när man utan mynt vil Stöflor skaffa sig
Då pröfvas snillet, fintligheten.
Hvad gjorde denne då? Lät se:
Han gick til en Skomakare —
Figurligt sagdt var visst ej detta,
Det säger mig mitt samvete;
Men frågan är om Stöflorne,
Och svår är konsten at berätta.
Ponera annorstäds, til fötter och til ben,
Han sig behöfvande befunnit,

Man zirligt kunnat sagt: han gick til en Capten,
Och Sagan til sin styl då mera prydnad vunnit;
Men minsta medel här ej vins
Til prydnad och til glans för stylen;
Ty uti hela England fins
Ännu ej en Capten vid Sylen.

Nå vidare, den man hvarom förtäljas bör
Gick til en StöfvelFabrikör,
(Den titeln kan i hast passera)
Och i hans Magazin begynte revidera,
Beskåda, häckla och probera,
Tils ändtlig han så lycklig var
At hitta på et Stöfvelpar,
Af bockskinn glänsande och smorda,
Precist som åt hans fötter gjorda.
Den glädje han förnam när detta par drogs på
Var, skal man tro, visst icke ringa;
Men det kan endast den förstå
Som ser sig nya Stöflor få,
Då året om han har haft inga.
Först han försökte med dem gå —
Åh! nej, de kändes ej det aldraminsta tvinga
Den liktorn han drogs med uppå sin vänstra tå.
Nu började han äfven springa,
Och vipps från trappan med et hopp,
Och långa stycket framåt gatan. —
Skomakarn efter honom lopp
I tofflor stadd med krum och ovig kropp,
Och skrek: ta fast, ta fast, den satan,
Ack ta fast tjufven, fort ta fast! —

Men han med Stöflorne i hast
Sig trängde genom slödderhopen,
Som skockat sig vid dessa ropen,
Och satte af som en fantast,
Och stötte kärngar kull och korgar, rån och vofflor;
Fort, fort, ur vägen ropte han:
Godt folk vi slagit vad hvem fortast löpa kan
Med Stöflor jag och han med Tofflor.

1796.

LV.

DEN LÄRDE.

(Efter Zetlitz.)

1.

Magister *Mal* båd dag och natt
I böcker efter visdom söker;
Han bläddrar och röker
Och söker och söker,
Men finner aldrig denna skatt.
Han känner Spherers harmoni,
Men ej min Visas melodi.

2.

Alt i en forntid känner han,
De gamle Grekers skor han känner,
Men sina, go vänner,
Jemt bakfram han spänner,
Den vise man, den vise man.
Han alt at reda ut förstår
Förutan blott sit egit hår.

3.

Han känner alla Lärdomsljus,
Ja intil alla Lärdomsdankar,

Och satser och tankar,
Men knappast en ankar
Han skilja kan ifrån et krus.
Han späder vatten i sit vin;
O! hvad har *Mal* för sin latin!

4.

Sol, Måne, Stjerna och Planet,
Se derom vet han alt til pricka,
Men konsten at dricka,
Men väg til en flicka,
En konst utaf slik enkelhet,
En konst som hvar af oss förstår
Hans fattningsgåfva öfvergår.

5.

Sätt på dig *Mal* din lagerkrans,
Jag skal din Greska visdom ära;
Följ altid din lära
Bland lärda och tvära;
Jag älskar flickor, vin och dans.
Hvad vinst för din Magistergrad?
Du blott är lärd, men jag är glad.

1796.

LVI.

STOCKHOLMS VÅREN.

1.

Jag qväder dig du ljufva Vår! — — —
Dock nej, jag qväder ej, jag endast dig beskrifver.
Med stora steg du til oss går,
Och stoppningen af kitt och blår
Jag från mit gamla fönster rifver.

2.

Jag ser väl inga Trän i knopp,
Jag ingen Fjäril ser och hör väl ingen Lärka:
Men sälla Vår! jag kan din ankomst deraf märka,
At gickten flyger i min kropp
Och mina fötter börja värka.

3.

Dit ljufva antåg röjs af tecken utan tal,
Af Snufvans gångbarhet, af Febrarne och Flussen,
Af vandrarns bryderi på gatan i sit val
Emellan högarne och pussen.

Visst är du ej det minsta lik
Den Vår som Skalderne beskrifva,
På hälsa och på blomster rik.
Jag hör ej annat af än getmjölk och hectik —
Hvad låfsång kan jag dig då gifva!

1796.

LVII.

PORTRAITERNE.

Uppå et gammalt Slott, et arf af gamla Fäder,
En skintorr greflig Enka satt,
Var skral, drack ständigt The på fläder
Och hade ben som spådde väder,
Och leddes merendels besatt.
En dag, gud vet hur det var fatt,
När hon med Kammarpigan satt
Uti den stora saln, beklädd med gyllenläder
Samt här och der med et portrait
Af hennes högvälborna ätt,
Hon i sit höga sinne tänkte:
Om jag likväl så lågt mig sänkte
At tala med det lumpna hjon,
Kanske det gaf min gickt en liten diversion;
Och fast ej denna dumma flundran
Förstår en fin conversation,
Så får min lunga en motion,
Och detta stackars våp skal falla i förundran
At höra på min extraction.
Susanna, sade hon, du sopar denna salen
Och sopar den mäst alla dar;
Du ser de Conterfej den har,

Men gapar som du vore galen
Och vet ej af hvad folk du spindelväfven tar.
Hör då — til höger främst, det är min Farfars Far
Den vidtbereste Presidenten,
Som kände flugors namn på greska och latin,
Och förde med sig hem och skänkt Academien
En metmask ifrån Orienten. —
Nå den der nästintil (af våda satt i vrån)
Är salig Fänriken, min enda kära son,
I ställning och i dans et mönster,
Mit och Famillens hela hopp;
Som sju slags stångpiskor fant opp,
Men fick en flägt ifrån et fönster,
Och slöt i en catharr sit ärofulla lopp;
Hans grafvård resas skal af marmor. —
Det här är til min mor, grefvinnan, en Fru Farmor;
Hon var uppå sin tid för skönhet vidt i rop
Och, som det verkligt händt och icke är en sagen,
Halp Drottning Kirstin kröningsdagen,
At häckta understubben hop. —
Nu, den der Damen i mantillen,
Det är min GrandTante, kära barn;
Och den der Gubben med Talarn
Det är en Oncle i Famillen,
Som spelte en gång boll med sjelfva Ryska Czarn. —
Det der Portraitet sen til vänster
Är salig Öfversten min man;
Hvem ägde skicklighet, talanger och förtjenster
I rapphönsjagt, om icke han? —
Men se nu väl på denna Damen
I den ovala vackra ramen,
Som i sin höga barm den der bouquetten bär,

Se hitåt — inte på den der —
Hvad stolthet kan man ej ur hennes ögon läsa!
Se hvilken ädelt bugtad näsa!
Kung Fredric blef en qväll i denna Skönhet kär,
Men hon var Dygden sjelf, och började at fräsa
Och kungen underdånigt snäsa,
Så at han blef helt flat och sade: »ack, ma chere,
Bevars hvad hon är fasligt fiere»; —
Ja, ja den händelsen kan ännu mången sanna —
Nå ser du inte hvem det är?
Hvad käns jag inte straxt på denna stolta panna? —
Men, kors bevars väl, skrek Susanna,
Och släpte nålar, sax och tråd,
Skal detta vara Hennes Nåd!!! —
Hvad! skal det vara? hvad! hvad! Slyna!
Fort ut på dörrn med dig och med din knyppeldyna. —
Hvad harm! — men det med rätta sker,
När man med slika djur i nådigt tal sig ger.

Grefvinnan fick på stund en ny attaque af gikten,
Och det är altihop som lärs af denna Digten.

1796.

LVIII.

HANS NÅDS MORGONSÖMN.

Tyst, tyst, godt folk, *Batyllus* såfver!
Se redan glimmar fram den höga middagssol
Längst in i hans alcov, modelen för alcover,
Som blef med dammast klädd och starkt förgyld i fjol.
Inom en sluten borg af atlas och crepiner,
Se i hans ljufva sömn hvad skiftning utaf miner!
Förstör ej denna morgondröm!
På pannan står en dagg af fina gårdagsviner,
Han jollra tycks ännu bland smekande Cousiner
I smink och flärd och mousseliner,
Och slösa mynt och lif och kyssar och beröm.
En Lurk i stolt Livree man ser så sakta klifva
At städa til et frukostbord,
Beredd uppå hans första ord
At ur Japanska kärl en skatt från Mocca gifva.
Se hur han tittar ut och snäser til en björn,
Som sig planterat i et hörn,
At på Hans Nådes upkomst vänta,
Med halsen sträckt och lång när dörren synes glänta.
Se uti Sal och i Tambour
Hvad hisklig svärm af slika djur,

Som tidigt samlat sig från hvarje gränd och gata,
At prata om förlust — och få god tid at prata;
Et folk som i sin säng omöjligt ger sig ro,
Och som just derför skal man tro
Har liksom satt sig för at andras hvila hata.
Hvad knot och knorr i alla vrår! —
Der den fördömda Skräddarn står
Och för en galadrägt gör väsen,
Förfärdigad för fyra år.
Der skriker en sig hes om Vagnen och om Chaisen
Och Racken åt Hans Nåds Mamsell;
Och der man hör Skomakarns gnäll,
Som mumlar för sig sjelf, gud vet vad strunt i vädret,
Om fattigdom och barn och om det dyra lädret.
Der trampar Krämarn vred och varm,
Och drar en räkning ur sin barm;
Och der står Målarn den der fjäsken,
Som löper jemt och gör allarm
För den der lumpna arabesken. —
Men stå der länge nog, du oförskämda hop!
Far ut i harm och klagorop
Om din förspilda tid, och finn det icke troligt,
At man ännu så dags ej uppe är och klädd —
Nu vänder sig Hans Nåd uppå sin idderbädd,
Och slumrar än en tima roligt.

1796.

LIX.

CONTRASTEN.

1.

Hilda sväfvar lätt i dansen,
Glättig i sin vår;
Menlös sjelf som blomsterkransen,
Flätad i dess hår.

2.

Ungdom ur dess ögon strålar,
Späd är hennes arm;
Liljans blyga hvithet prålar
I en nyfödd barm.

3.

Liten fot, et lif som vidjan,
Spänsligt, vekt och täckt;
Gracers gördel omkring midjan,
Stegen som en flägt. —

4.

Hennes goda Tante, kring halsen
Fullt sex qvarter tjock,
Stånkar andfådd med i valsen,
Ovig som et block.

5.

Skeppundsvigtiga Matrona
Skona oss jag ber!
Sänk då dessa breda rona
Vid et spelbord ner.

6.

I den vida Soffan hamna. —
När du dansa vil,
Vet så räcka at dig famna
Inga armar til.

7.

Ynglingslöjen äro hvassa,
Blixtra hastigt fram;
Vid hvar skakning af din massa
Föds et Epigram.

8.

Sätt dig vackert och dig svala,
Lemna dans och lek,
Heldre ideligen tala
Om guds väderlek.

9.

Med din håg för denna flärden
Du bedröfvar mig.
Kära gumma lemna verlden
Förn den lemnar dig.

10.

Lät ej dansen mer dig frästa,
Som vårt löje väckt.
Snusa nu och döm din nästa,
Håll dig i respect.

1796.

LX.

MEDICINSKT RÖN.

Patientens puls var hård och högt til feber stämd,
Sex veckor var han obstruerad;
Hans blod var jäsande och skämd,
Hans upsyn något egarerad;
En synbar yrsel mannen dref,
Väl femtio recept på höft man föreskref.
(En sjukdom lätt curerad blef
Om Läkarn sjukdomen förstode)
Vid crisis alt slog vådligt ut:
Den sjuke svälde up, och Febern bröts til slut
Uti en illa-artad Ode.

1796.

LXI.

VAUXHALLEN.

VISA.*

1.

Vauxhallen börjas, min bror,
Mängden är talrik och stor;
Fladdrande lockar,
Mångfärgade vippor;
Fröknar i flockar,
Vestaler i knippor;
Jämnlikhet, qvalm och musik,
Glacer, förkylning, hectik,
Frillor och Fruar och fri republik.

2.

Friheten bor i vårt land: —
Drängar bland stjernor och band —
Hvila och vandring
Och små reflexioner;
Bifall och klandring
På drägt och personer;

* Ingen må misstycka detta obetydliga skämt, eller finna åtlöje derigenom kastadt på en inrättning, som tilskyndar Stadens Invånare et oskyldigt nöje och tillika främjar et gagnande ändamål.

Gummor i styf konkarong,
Döttrar i trängtan och tvång:
Skal då den balen ej börjas en gång?

3.

Stadna min vän, om du vill;
Se hvilken dråplig quadrille!
Se den Seigneuren
Med spratlande vador;
Kän den odeuren
Af musc och pomador;
Väpna dit öga med glas,
Se hvad den nymfen har grace,
Kinder af safflor och barm af karkas.

4.

Himmel nu mörknar vår sal!
Skumrasket skymmer vår bal;
Knuffar och hinder,
Malice och fleuretter;
Flottiga kinder
Och os af kortletter;
Äntlig et månsken af ljus,
Kackling och buller och sus,
Ledsnad, utdunstning, behof utaf snus.

5.

Trängseln nu gör mig förtärd. —
Vauxhall! du liknar vår verld:
Mänskjan der fiker
Och svettas otroligt;

Väsnas och skriker
Och tror sig ha roligt;
Tråkar i stoj och besvär,
Knotar, fronderar och svär,
Men ej dess mindre så gerna är der.

1796.

LXII.

MOSTER AGNETAS KLAGAN.

1.

De goda seder äro borta,
(Så är min mosters jemna gnäll,
En dygdig sexti års Mamsell.)
Uti min ungdom denna qväll
Åt man sig sjuk af gröt och torta,
Sjöng så i ärbarhet en psalm,
Och låg i syskonsäng på halm.

2.

Då gick man i et os af stekar,
På alla bord en julgris fans;
Då sågs i helgen ständig dans,
Och bockar med båd horn och svans,
Och Liknelse- och Underlekar;
Då blef jag liknad vid en ros —
Men höfligheten är sin kos!

3.

Då funnos dygder och dykränger,
Bland folket fryntligt umgängssätt;
Med robe matronan gick så nätt
I lång och sedig menuett,
Då flängdes ej som nu man flänger;
Då lekte flickorna *göm ring,*
Men nu de gömma ingen ting.

4.

Då var det fröjd på alla kanter
Al Julen om båd dag och natt,
Och skälmska uptåg, tusen spratt,
Och dam i tak och stoj och skratt,
Med famntag löstes många panter;
Uti vår tid fins ingen pant
Som ej skal lösas med contant.

5.

Nu man hvarandra Julklapp sänder
I askar utaf trä och papp,
Och mången obetald atrapp,
Presenten dyr och lönen knapp,
Jo, jo, nog vet man hur det händer.
Atrapper fås nu i hvart hus —
Min blir som förr — et skålpund snus.

1796.

LXIII.

HANS KNAPP.

1.

Hans Knapp al verlden ängslig fann,
Svor öfver lifvet — men jag märkte,
At han det gjorde, stackars man,
Då hans fördömda liktorn värkte.

2.

Chirurgen plåstrade hans tå,
Och curens snabbhet var otrolig.
Tänk, sade gamla Knappen då,
Min sann, är ändå verlden rolig.

1797.

LXIV.

ET SÄTT AT GÖRA HERDAQVÄDEN:

Placera vid en å, i skuggan under träden,
En *Daphne* uti schäferhatt,
I lintygsärmar bar och platt,
Med röda snörband i corsetten,
Och mycket rosor i houletten:
En *Coridon* som smilar flatt,
Ser hjertans flepig ut och kärlig,
Med flöjt i hand (en flöjt är oumbärlig)
Och vippor i hans staf — och gullgult knutit hår,
Och hvita ben, och gröna lår; —
Skog, ängar, bete, sol och vår,
En fähund och en skock med får,
Som stundom flöjer, stundom går
I Herdens vårdnad spak och säker: —
Se det är en Idyll, som äntlig man förstår,
Så sann och menlös at den bräker.

1797.

LXV.

KALASET.

Harpax gaf et stolt kalas;
(Notabene Gubben drömde)
Laget för hans välgång tömde
Stora bålar, fulla glas:
Rhenskt och Mosel och Madera
Dracks som vatten — Gubben led,
Vaknade och svor en ed,
At ej nånsin drömma mera.

1797.

LXVI.

MINNESVÅRDEN.

Kan du precist förståndet gissa
Af denna stolta Groupe, de fria Konsterne,
I sorg kring denna Mausolée? —
Lät se:
Den salig höge herrn har svarfvat någon Trissa
Och spelt förträffligt *Bilboquet.* —
Godt! men hvi står här Sångens Fader,
Bestört med alla Muserne? —
Jo, salig Grefven skref Charader,
Och blåste falskt på Flöjt, och gjorde *Bouts-rimés.*

1797.

LXVII.

TOILETTEN.

1.

Hurtigt! Puderkappan fram,
Nåden till conquete skal smyckas;
Se Susanna med sin kam,
Gud lät coeffuren lyckas!

2.

Sunkna ögon, vrångt humeur,
Liten tryckning af hectiken;
Bakvändt alt hvad tåssan gör,
Tårar öfver Spanska tiken.

3.

Jänk i spegeln, fjäll och fnas,
Skrynkor i bronzerad panna;
Näsa med familjefras —
Sura miner åt Susanna.

4.

Uptåg utan tal och mått,
Ändring, missförstånd och feber,
Halsen gul och håret grått;
Harm, vapeurer och cobeber.

5.

Kork och blyhvitt och carmin:
Bara ungdom uppå skinnet —
Litet mera nådig mine,
Mera lättnad uti sinnet.

6.

Små försök til skick och air,
Doux-souriren ändtlig funnen;
Snörp på läppen här och der
För vacancerne i munnen.

7.

Skira gazer, åldrig barm,
I process med bröstbouquetten;
Naken men förvissnad arm,
Glans och pragt i braceletten.

8.

Ändtlig Nåden färdig är,
Ingen ting i flärden fattas. —
Fjålla hvad du haft besvär,
At af vettigt folk beskrattas!

1797.

LXVIII.

MIRZA.

1.

Jag slog puder i mit hår,
Bandt nytt sidenband i nacken,
Klädde på mit ras de maur
Och den splitternya fracken;
Gick i skicklig ungkarlsskrud
Til at söka mig en brud.

2.

Nu till *Mirza* blef min gång,
Sedig tjuguårig flicka,
Som fått, i et långsamt tvång,
The på bit med mormor dricka;
Snygg i drägt med lapp och skarf,
Bara dygden uti arf.

3.

Vivat klok försigtighet!
Tänkte jag uti mit sinne,
At en hustru ta, som vet
Koka ölost, trifvas inne;
Sådan skatt i våra dar
Är för ägta männer rar.

4.

Så jag gjorde min calcul,
Til den fagra mö mig vände;
Tolkade i friarstyl:
Huru hon min låga tände.
Mirza snörpte mun och teg,
Rodnade, gaf ja — och neg.

5.

Nå, i guds namn, sagt och gjordt —
Genom bloden gick en rysning
At min frihet flög så fort; —
Nu så blef det fjäsk och lysning,
Brudsäng, understubb och prest;
Stackars man! nu var jag fäst.

6.

Första veckan glad aspect,
Gynnad af de ljufva smeken;
Ännu hade vi confekt,
Och ragout på bröllopssteken.
Mirza, som hon förr var van,
Gömde somt til morgondan.

7.

Året skred — så småningom
Hushållshågen fans ej mera;
Ledsnan märktes, lusten kom
För min qvinna at brillera;
Nu är annat lefverne,
Hvarje vecka stor soupé.

8.

Ständigt smyckad som til bal,
Up til axeln nakna armar;
Vid mit fogligaste tal:
»Kors, mit hjerta, hvad du larmar!
»Just för sparsamheten skull
»Nöter jag mit fina hull.»

9.

Flärd och pragt från topp til häl,
För min klagan intet öra,
Altid rik på goda skäl
At sin ömma hälft förstöra.
Hjertlig ömkan med en hvar
Som så fintlig qvinna har!

1797.

LXIX.

BERGET OCH POETEN.

Berget skakar sina grunder,
Sprutar lågorna til skyn,
Skälfvande i våndans stunder.
Flyn! o flyn!
Snart det föda skal et under.

Skalden emot solen opp
På en vingad fåle svingar;
Detta flygande galopp
Svetten ur hans panna tvingar.
Men så bäfva Roms Virgil,
Bäfva Sångens Greska Fader!
Snart hans Verk i episk stil
Skymmer alla Iliader.

Verld! så undra dig nu mätt,
Tänk dig storverk utan måtta: —
Berget alstrade en Råtta,
Och Poeten en Sonnet.

1797.

LXX.

KÄRLEKEN OCH DÅRSKAPEN.

1.

Gudaskaran i al gamman,
Efter slutadt Lottospel,
Satt en kulen qväll tilsamman,
Vid en brasa af canel.

2.

Jofur tummade på åskan,
Sorgfri mellan skål och vägg;
Drack med ifver och i bråskan
Spilde nectar i sit skägg.

3.

Juno värmde sina fötter,
Fina, retliga och små;
Knaprade på pepparnötter,
Smekte Moppa då och då.

4.

Venus knypplade manchetter,
(Til Julafton något spratt)
Gracerne, på tabouretter,
Hvar en vid sin båge satt.

5.

Mars, som ögnade gazetten,
Stötte hatten på tre qvart,
Skrek, förtjust, til gudaätten:
Bravo, bravo, Bonaparte!

6.

Herr *Vulcan,* at maka bränder,
Stod med eldtången i hand,
Svor emellan sina tänder
På herr Öfversten ibland.

7.

Bacchus skalkades i yran,
Glättig, vek och känsloöm;
Phoebus gnolade vid Lyran:
Goda gosse glaset töm.

8.

Mercur, sysslolös ej eller,
Gaf ut ordres til soupén;
Astrild sög på carameller,
Och red käpp på caducéen.

9.

Gamla Fröken med Egiden
Höll et kort och lämpligt tal
Öfver pojkar nu för tiden
Utan aga och moral.

10.

Men så när jag satt å sido,
At också en annan Pilt
Sprang på golfvet med Cupido,
Och for fram än mera vildt.

11.

Det var *Dårskapen*, en broder
Til Hans lilla Kärlighet,
Alstrad utaf samma moder;
Men en skurk, som hvar man vet.

12.

Först en lek, och så en träta,
(Mellan pojkar vanlig sed)
Lilla Astrild fick ej äta
Caramellerna i fred.

13.

Lugg och knuff i hår och hufven,
Tapper strid och ömkligt slut;
Dårskapen, (hvad tycks?) den lufven,
Klöste Astrilds ögon ut.

14.

Skrik i tak, alarm och väsen,
Svimning, *eau de luce* och gnäll;
Flux i första åkarchaisen
Efter Gudarnes Acrell.

15.

Ryck på axeln, svaren korta. —
Venus skrek: fins intet råd! —
»Ingen hjelp — pupillen borta,
»Pojken blir sten blind Ers Nåd.»

16.

Venus gret, och Gudaskaran
Svor åt *Dårskap* hämd och död;
Syndarn skalf; men, midt i faran,
Öfverguden tystnad böd.

17.

»Blodig hämd (så föllo orden)
»Gör ei skadan mindre stor;
»Straffet blir: at han på jorden
»Leda skal sin blinda bror.»

18.

Ära för de Högas välde,
Jupiter i al respect! —
Men när denne dom han fälde,
Visst var gubben litet knäckt.

1797.

LXXI.

DRÖM.

1.

Uti en Dröm ej längesen,
Jag såg en groupe af tvänne sälla
På väplingen i Elyséen,
Bredvid en lagerskuggad källa.

2.

Det var den Svenska *Uranie*
Och *Daphnes* Skald vid hennes sida;
En synbar djup Melancholie
Sågs öfver hennes hamn sig sprida.

3.

Camillas Sångare! O hör!
(Så vid en halfsuck föllo orden)
Man Dig en prägtig Lofsång gör,
Och mig en bitter harm på jorden.

4.

Säg, har jag ej til klagan rätt?
Serapher! *Gyllenborg* mig glömmer
Och nu — *Ack så är verldens sätt!*
En annan Varelse berömmer.

5.

Med hvilken bragd af vitter Själ,
Säg mig förtjente Hon väl detta?
Hon aldrig läst et ord i *Bayle*,
Som *Kellgrens* skugga vet berätta.

6.

Jag skref mit hela Köns försvar,
Som alla minnen än förvara,
Och hon — törhända nödigt har
At Könet hänne må försvara.

7.

Mit Snille på et vidsträckt fält
Gjort färder, som man vet, ej korrta,
Och fört mig borrt längst öfver Bält,
Och hon — är nästan aldrig borrta.

8.

Nej aldrig fant hon mina spår,
Säg, hvarför hon et lof förskyller?
Det finns ju ej et enda Får
I hennes stackars två Idyller.

9.

Et lof af Sveriges Skaldefar,
O *Creuts!* se djupet af förtreten,
Kan henne bli hvad mig det var:
En lyftning till Odödligheten.

10.

Likväl (så fortfor denna Hamn)
Hvi bör mig sådan frugtan röra?
Så svag förtjenst — så ringa namn —
Hvad anspråk kunna de väl göra?

11.

Och huru häpen, huru brydd
Lär hon sig icke nu befinna,
Ej van vid muntran och beskydd,
Och utan hopp at loford vinna.

12.

Med hvilket fruktlöst hufvudbråk,
I nitet at sin känsla lyda,
Hon söka skall en ton, et språk
För at en tacksam vördnad tyda.

13.

Ja, jag är hämnad, hon är dömd,
Jag min förtrytelse kan spara:
Det är et straff at bli berömd,
När på sit lof man ej kan svara.

14.

Nu *Sappho,* lättad i sit qval,
Sig til sin ljusa Granne vände,
Som, leende vid detta tal,
En blick af bifall henne sände.

15.

Jag återsänktes til vår Jord,
Väckt af den lifligaste smärta;
Ty, *Sappho!* Dina sista ord
De funno echo i mit hjerta.

16.

Så under Sömnens svärmeri,
Där tankan löper utan tömmar,
Hvar mänskja efter sit genie
Gör resor uti sina drömmar.

17.

At stundom deri talas kan
Så sannt, som om man vore vaken,
Vet bäst den vidtbereste man,
Som gjort sin tour kring Zodiaken.

1798.

LXXII.

TESTAMENTET.

På denna verldens vida klot
Til et och samma mål vi vandra;
Mot Döden finnes ingen bot
Och ingen ört och ingen rot,
Och sättet skiljer blott den ena från den andra;
Vi omges utaf plågors hot;
Ack, emot Jemnlikhet hur dårligt at predika!
På skillnan när af Lung-, Gul-, Tvin- och Vattusot,
Så äro, som mig tycks, vi mänskjor tämligt lika.

I någon plåga stadd af åfvannämnde slag,
En Hedersman låg på sit sista,
Och hade ren bestyrt om svepning och om kista
Med vackra plåtar och beslag,
Samt, enligt Kyrkofädrens lag,
Tilbragt en stund i fromma böner,
Skiljt tankan ifrån jordens grus,
Bestält med ordning om sit hus,
Och undanröjt al tvist för sina kära Söner.
Sen denna svåra Act var gjord,
Lät han den äldsta til sig kalla,

At honom än en gång med några afskedsord
Sin sista vilja anbefalla.
»Kom, sade han, min käre Son!
Du altid var mig huld och om min ålder mån;
Du har min väntan ej bedragit,
Din Far du ständig glädje gett;
Hör nu de mått jag för din välfärd tagit:
Du har et godt förstånd, et fint och odladt vett,
Men, af hvad jag i verlden sett,
Plär slikt sin ägare ej göda;
Du vore dömd, min Son, til torftighet och möda,
Til sliten råck och mager föda,
Förtjent uti din anletssvett,
Om Himlen i min magt ej lemnat
At mildra ödets hårda dom;
Tag mot min hela Egendom
Som jag dig ensam odeld ämnat;
Som sagdt, tag den i dit förvar.» —
»Ack, utbrast ynglingen, min Far!
Och snyftade af billig smärta,
»Jag vördar, som jag bör, ert hjerta,
Ert godhetsprof är altför stort — — —
Men hvad har då Bror *Lucas* gjort?
Skal jag hans arfsrätt undanrycka?» —
»Min Son, var Gubbens svar, jag handlat som jag bordt,
Din Bror är född at göra lycka:
Han är en Narr — farväl — nog kommer *Lucas* fort.»

1798

LXXIII.

NÅGRA ORD TILL MIN K. DOTTER,

I FALL JAG HADE NÅGON.

1.

Min kära Betti! du blir stor,
Du från din docka hunnit växa;
Utaf din hulda fromma mor
Tag för din framtid denna läxa.

2.

Uti den verld du knappast sett
Så många öden förefalla;
Men med et gladt och sedigt vett
Skal Betti segra på dem alla.

3.

På lifvets bana varsamt gå,
Men tro ej alt hvad ondt man säger;
Vår verld, min Betti, är ändå
Den aldrabästa verld man äger.

4.

Den är hvad den beständigt var,
Bebodd af kloka och af dårar;
Och, noga öfverlagdt, den har
Mer rätt til löje än til tårar.

5.

För mycken misstro föder agg,
För mycken lättro ångrens smärta:
Tänk ej i hvarje ros en tagg,
Ej dygd i hvarje manligt hjerta.

6.

Väl dig, om jämt du följa vet
Försigtighet den kloka gumman;
Den jämte känslig glättighet
Är af al vishet hufvudsumman.

7.

Med läsning öd ej tiden borrt,
Vårt Kön så föga det behöfver;
Och skal du läsa, gör det korrt,
At saucen ej må fräsa öfver.

8.

Et odladt vett, en uplyst själ,
Hvad! kunna böcker blott det skänka?
Mit barn, studera verlden väl,
Den ger dig ämnen nog at tänka.

9.

Hvar mänskja, Betti, är en bok,
Lär dig at fatta rätt dess värde;
Och mins at oftast af en tok
Den vise någon visdom lärde.

10.

Men om lecturen roar dig,
Väl! i förädling af dit väsen
Lät den då blygsamt röja sig,
Men ej i tonen af beläsen.

11.

En Lärd i stubb (det är et rön)
Satirens udd ej undanslipper,
Och vitterheten hos vårt kön
Bör höra blott til våra nipper.

12.

Lyd, Betti, lyd bestämmelsen,
Sök ej at mannabragder hinna;
Och kän din värdighet, min vän,
I äran af at vara qvinna.

13.

Se denna mor i huslig krets,
Som vet sit sanna kall bevaka,
Fullt med den ärelust tilfreds
At vara värdig mor och maka.

14.

Se ordning, mildhet, treflighet
Med blomster hennes fotspår hölja,
Och heder, kärlek, tacksamhet
Dess lefnad och dess minne följa.

15.

Behaget är med Fliten slägt:
I nyttig snällhet sätt din heder;
Lät ärbarheten i din drägt
Bli sinnebild af dina seder.

16.

Följ, Betti, smakens enkla bud,
Lät aldrig flärden dig förtrålla;
Al prydnad drifven intil skrud
Är blott affichen af en fjålla.

17.

I sälskap sladdrets tomhet fly,
Men sitt ej sluten som en gåta;
För tanklösheten plär man sky,
För mycken klokhet ej förlåta.

18.

Välj uttryck utan brydsamt val,
Se til at du ej domslut fäller;
Och tala, Betti, håll ej tal,
Du tror ej hur det oss förställer.

19.

Gif skämtets udd sit fina skick,
I ord som glättigt oförmoda;
Dock mins, man skrattar med en qvick,
Men man bär aktning för den goda.

20.

En lätting, slö til själ och kropp,
Fant en gång lifvet bli en börda;
Då fant en annan lätting opp
At tiden genom kortspel mörda.

21.

Välj nödigt detta tidsfördrif,
Som, fast af sed och ton ej menligt,
Är, tro mig, med et verksamt lif
Och själ och känsla oförenligt.

22.

Märk hur en Skönhets blick är hvass,
I nit at korten lyckligt kasta;
Märk, vid det lumpna ordet *pass*,
Hur Gracerna på flygten hasta.

23.

Försigtigt äfven undanvik
Al brydsam forskning i gazetten:
Vårt hushåll är vår republik,
Vår politik är toiletten.

24.

Blif vid din bågsöm, dina band,
Stick af dit mönster emot rutan,
Och tro, mit barn, at folk och land
Med guds hjelp styras oss förutan.

25.

När sig en qvinna nitisk ter
At Staters styrselsätt ransaka,
Gud vet, så tycks mig at jag ser
Et skäggbrådd skugga hennes haka.

26.

Nej, slika värf ej stå oss an,
Lät aldrig dem din håg förvilla;
Du skal bli gift — då vil din man
Med tacksamhet min lärdom gilla.

27.

At giftas — ej et ämne fins
Mer rikt at i maximer drifva;
Men, goda Betti, hör och mins
Det enda råd jag har at gifva:

28:

Den maka som dig blir beskärd
(Märk denna stora hemligheten!)
Var huld, om han är huldhet värd,
Om ej — så var det i förtreten.

29.

Tag händelser och öden lätt,
Mit barn, så blifva de ej tunga;
Och, mellan oss, är det et sätt
At än i åldren synas unga.

30.

Min Betti, lifvet flyr så fort,
Hvad grym, hvad oersättlig skada,
Om, vid det lilla gagn vi gjort,
Vi nekat oss at vara glada?

31.

Må stojet och förströelsen
Vid andras dom för glädje gälla!
I stilla nöjen sök du den;
Det är för oss vi äro sälla.

32.

Gör nöjet bofast i dit hus,
Äg i dit hjerta samvetsfriden;
Den gör vår upsyn mild och ljus,
Den rår på sorgerna och tiden.

33.

Ja, Betti, lifvets sällhet njut,
Men lifvets pligter ej försaka. —
Nu har min lilla läxa slut,
Och til min söm jag går tilbaka.

1798.

LXXIV.

ÅLDERDOMSTRÖSTEN.

1.

Smickra pojken, blinda mor!
Åt hans sjelfsvåld bifall nicka;
Böj dig, spänn igen hans skor,
Stoppa nam-nam i hans ficka:
Vänta, pilten blir väl stor.

2.

Se i hoppets perspectiv
(Alla mödrar sett detsamma)
Glädjen för din framtids lif;
Hvad han pekar på för mamma
Straxt den söta gossen gif.

3.

Mamma! detta ljufva ord
Lät til yrsel dig berusa;
Agan är ju snillets mord,
Kela, eftergif och krusa:
Följden innan kort blir spord.

4.

Pilten kammar up sin lugg,
Bär som yngling frack och piska;
Ler åt söta mor i mjugg,
Tröttnar vid at evigt sliska,
Blir på sonlig vördnad njugg.

5.

Unga Herrn, förvänd och tvär,
Styrd af infall och af nycker,
Dagligt mera sturskhet lär;
Och när denna sorg dig trycker,
Gör han gäck af ma chere mere.

6.

Spilda böner, fåfäng gråt —
Fädernet til sista summan:
Junkern vandrar Lastens stråt,
Skryter af at lura Gumman,
Gör din cassa jemt försåt.

7.

Stackars mor! hvad sorgligt slut!
Men, på flathet skal så hända. —
Skurken suckar hvar minut:
Gud lät Kärngen ta en ända,
At jag mödernet får ut!

1798.

LXXV.

FÄSTMÖN.

1.

Ser du Lisbe nyss trolofvad,
Sipp och sirlig i sin skrud,
Nästan redan klädd til brud,
Fjäsad, firad och begåfvad?
Stofferad och prydd,
Förgudad och lydd,
Med refreinen
Om brudsängen
Alt för et påmint och brydd.

2.

Rikt besmyckade små fingrar,
Hvar en enda nipp af gull:
Omkring halsens hvita hull
Hvilken kostbar ked sig slingrar!
Vid hjertat helt tätt
Se Fästmans porträt,
Starkt flatteradt,
Brillanteradt,
Dumt och dyrbart på alt sätt.

3.

Fästman af det tendra slaget,
Platt i joller och i skämt,
Libbar vid den Sköna jämt,
Henne endast ser i laget;
I vinkel och vrå
Nu smeka de två;
Hvad extaser!
Hvilka phraser!
Äckliga at höra på,

4.

Hvar en ärbar Dame förlägen
Hviskar i solfjäderns skygd:
»Modestie, du vackra dygd,
Hvar i gudsnamn tar du vägen?»
Matronan rent ut
Utbrister til slut:
»Hastig ända
Måste hända
På den eld som tänds i krut.»

1798.

LXXVI.

GOSSEN OCH LEKSAKERNE.

1.

En liten pilt jag bygga såg
Et skepp af flarn med flagg och tåg:
Ach hvad det fröjdade den lilla!
Kom så en högvis trumpen man,
Och skepp och flagg en dårskap fann,
Beviste det — al fröjd försvann:
Ach hvad den vise gjorde illa!

2.

Til nya löjen gossen lopp —
I skålen såpan löstes opp,
Och bubblan flög så präktigt skiftad.
Den vise skrek: hvad uselhet!
Se bilden af din dödlighet!
Och bubblan sönk, och gossen gret:
Hvi blef hans glädje så förgiftad?

I Öfverkloke i vår verld!
Hur liten tack den nit är värd,
At sanningsglaset för oss hålla;
At gillra med förnuftets garn. —
O! lemnen oss — vi äro barn,
Och våra lekverk och vårt flarn
Lät oss i ostördt lugn behålla!

1798.

LXXVII.

KATTEN OCH PAPEGOJAN.

FABEL.

»Der sitter du så instängd i din bur,
Uti din täta järntrådskoja,
Du sköna varelse utaf en fri natur»!
Så talade en Katt til Frökens Papegoja,
Et litet täckt förståndigt djur,
Som, trygg, från takets högd såg katten gå på lur.
»Hur nesligt, for han fort, at se dig slaviskt smyga
Igenom denna ring med ständigt samma tvång!
Kän Foglars rättighet en gång!
Lät mina ord dig öfvertyga:
Dig skänktes vingar för at flyga;
Flyg ned, blif lös ur detta prång.
Man knappast någon stund dig i et fönster vädrar,
Du njuter sällan luftens flägt — — —
Din romerskt krökta näbb och dina vackra fjädrar,
Alt inger kärlek och respect;
Du är för skön at längre sucka
I slafveri:
Tryck vredet på din lilla lucka,
Och gör dig fri.» —

»Jag tackar hjertligt för fleuretten
Och dina goda råd, föll Papegojan in;
Du gjort din compliment, jag känner etiquetten,
Nu bör det mig at göra min:
Du har et altför vackert skin,
Jag admirerar deraf glansen,
Din smidigt krökta rygg, din pantomime i svansen;
Du har jargon af goda ton,
Du jamar just med expression;
Men rörande den frihetsläran,
Hvarom med sådan nit du dina läxor ger,
Så tycks mig som dervid jag någon afsigt ser,
Och — jag kan icke ha den äran
At komma ner:
Jag med min lott är nögd, ej vågsam och förveten;
Utaf min Fröken jag beror;
Jag har väl något tvång och litet trångt jag bor,
Men jag en lycka har som är väsentligt stor,
Och det är hägnet, säkerheten
Mot dina jacobinska klor.»

*

När Svärmarn ropar: bryten bojan!
Och menar Lagens helga band,
Så tänk, min läsare, ibland
På Papegojan.

1798.

LXXVIII.

FRÖKEN JULIANA.

1.

»Juliana, glöm aldrig din adliga ätt,
Lägg borrt dina ofrälse miner;
Mins noga de kall dina Fäder beklädt,
Mins Grefvarne, dina Cousiner.»

2.

»Var högsint, min dotter, var myndig och rak,
För bönder lyft aldrig på floret;
Förgät ej din farfars förgylda schabrak
Och vapnet som hänger i choret.»

3.

Så talte Majorskan, satt mägta förnäm
På herrgårdens gamla ruiner,
I kåpa af sammet, med två fingers bräm
Af gulnade, nötta hermliner.

4.

Dess Dotter, ett belät af hvitaste skinn,
Den välborna Fröken Juliana,
Var vindögd och lång, gick med fötterna in,
Af födsel och ohindrad vana.

5.

Den nådiga Fru mor tog lakrits i munn',
Att torrhostans envishet stilla;
Af glasögon näsan var knipen och tunn,
Men bugten de klädde ej illa.

6.

Så kunde hon sitta den långa guds dag,
I ländstoln vid uret med göken,
Och räkna opp anor och kälta på drag
Och planta förstånd uti Fröken.

7.

Och Fröken Juliana var lydig sin mor,
Bar näsan directe i vädret,
Och masklupna strumpor och kippade skor,
Förslitna och bruna på lädret.

8.

Men lemnom vår Fröken till städning och skick,
Tillfyllest man målat personen;
Berättom i korrthet hvad öde hon fick,
Till heder för educationen.

9.

Den blomstrande tiden i väntan försvann,
Att Ädlingars hjertan betvinga;
Ty hellre förtråna och aldrig få man,
Än nedom sin börd sig förringa.

10.

Det var just vår Frökens lifegna sentens,
Den stod i dess åtbörd att läsa;
Men skyr man den ettriga Nässlan som bränns,
Än mer gamla Fröknar som snäsa.

11.

I trettio Jular med mormors robrong,
För seds skull af grannarna buden,
Hon började finna sin frökentid lång
Och märka små runor i huden.

12.

Dock, tröstad af äran att vara förnämst,
Och värdig den salig Majorskan,
Hon yfdes att sitta vid bondbröllop främst
För Kronfogdens Fru och Pastorskan.

13.

Omsider, när hoppet den nådiga tröt,
Beskrattad och hädd omkring landet,
Hon, ätten till fasa, med Länsmannen knöt
Det heliga äktenskapsbandet.

14.

Så gick det Juliana — hvad bitter förtret!
För sent man sin dårskap begråter,
Då skrynkor och harm och familjens signet
Är allt hvad den stolta står åter.

1798.

LXXIX.

DÖDEN OCH JAG.

1.

Vid Mosler och en bål,
Fullkomligt nöjd med mina öden,
Jag satt och skref en lustig skål,
Och så kom döden.

2.

Du vilse går, mon cher,
Så föll i ångsten för mig ordet;
Men lappri, efter du är här,
Stig fram till bordet.

3.

Du bär ett glas i hand,
Men ingen vätska syns där flyta;
Se här mitt vin, tag hit din sand,
Kom lät oss byta.

4.

Den rysliga Patron
Drack prompt ett glas, drack många flera,
Frapperad utaf min fason
Att obligera.

5.

Uti en kanndryg mugg
Jag varma nectarn honom räckte,
Och som han drack, jag tyst i mjugg
Hans timglas knäckte.

6.

Fort rann all sanden ut,
Båd tid och timma döden glömde,
Och, vid min välgångsskål till slut,
Hvar droppa tömde.

7.

Dock snart, med synbart hot,
Han sågs den grymma lian nappa;
Men tumlade med rusig fot
Utför min trappa.

8.

Nu får den frågan rum
Och skall sig helt naturligt väcka:
Är döden då så satans dum,
Och lätt att gäcka?

9.

Att han är dum, min vän,
Det vittna offren för hans pilar:
Den gamle Trälund lefver än —
Och Lehnberg hvilar!

1798.

LXXX.

FÄNDRIK SPINK.

EPITAPHE.

Här hvilar Fändrik Spink, en hjelte, som ty verr!
För tidigt samlad blef till sina fäders grifter;
Hans årtal voro få, men stora hans bedrifter:
Han sköt en gång en sparf och red ihjel en märr.

1798.

LXXXI.

RESENSION.

Den unga Philosophen på Lands-vägen.

Herr Tham (Hofintendenten Per),
Som boende på Dagsnäs är,
En resa giorde från Neriket; —
För Läsarn sammandrar jag verket
I största korthet som jag kan. —
Vår vittre oförtrutne man
Satt sig en vacker dag i chaisen,
Och som han svåra är beläsen,
Så tog han flux sin plånbok opp
Och skref en bok i fullt gallopp
I sigsags-styl med reflexioner,
Med noter och med Citationer
Om städer, byar, folk och fän,
Milstolpar, köpingar och Län,
Om kyrkor, fähus, loft och vindar
Och Epitaphier och grindar,
Om kloster, skägg och ålderdom,
Om staden Hjo och staden Rom,
Rudbeckius den lärde Presten
Och Gustav Adolph här på hästen,

Om sätt att bygga hus och bo,
Om Grekeland och Feligsbro,
Om Hållskjuts och Genier,
Om kölnor och academier,
Om rofvor, bönor, ärter, kål
Och om Cartesi hufvud skål —
Ett litet skutt det tycks med våld
Från Hermelin till Leopold
Och Kosiusko född i Pålen,
Och skräddarn Rockström född till nålen.
För öfrigt lärer denna skrift:
(Merk en del af hufvudsumman)
Den redeliga snickar gumman
Är i Arboga stad för tredje gången gift.

* *

Gud signe dig
Evinniglig
P. T. förutan like!
Du reser bra,
Tack skall du ha
Af hela Svea rike!

1798(?).

LXXXII.

BJÖRNDANSEN.

FABEL.

1.

På en Wauxhall ibland djuren
Björnen en gång, som man vet,
I balletten och i touren
Visade sin skicklighet.

2.

Man critiken nu ej glömde,
Hvar och en i den tog del:
Hund och Katt om dansen dömde,
Funno alla något fel.

3.

Fåfängt söker man sig skapa
Til hvad ej naturen vil,
Ropte en bedagad Apa:
Kära Nalle bjud ej til!

4

Hare, Häst och Hjort med andra
Gjorde löje åt hans språng;
Sjelfva Åsnan fann at klandra
Vid hans *pas de rigodon.*

5.

Elefanten ville tycka
Genren icke vald så rätt;
Men at kanske han gjort lycka
I en tåglig menuett.

6.

Nej, til ingen dans han passar,
Sade ändtlig Djurens Kung;
Ingen grace i svans och tassar,
Attituden stel och tung.

7.

Björnen trodde (märken felet
Af en granskning föga fin!)
Någon afund med i spelet,
Och for fort, och höll god min.

8.

Oförmodadt, fram ur hopen,
Mot danseuren lopp en So,
Med de gälla bifallsropen:
Excellent! bravissimo!

9.

Under smädelsen och grinet
Björnen modet än behöll;
Men, vid bifallet af Svinet,
Hvem kan undra om det föll?

1799.

LXXXIII.

TILL XX d. 10 JULII 99.

1.

Så djupa motveck i din panna,
En puls så snabb, en kind så het —
Mån mina aningar bli sanna?
Jag räds du tänker bli poet.

2.

Du sällskaps lust och matlust tappar,
Du vakar länge efter tolf;
Af ständigt rifna pappers lappar
Beströs din kaklugn och ditt golf.

3.

Med salig Kellgrens verk på fickan
Du smyger tyst i en bosquet;
Ach! innan kort skall man få se
Din lekamen så torr som stickan.

4.

Ja gosse! tro mig, du är sold,
Om hjelpen dröjer från vår herre,
Ty blir du fast i Leopold,
Så griper febern dig än värre.

5.

Gör dig i hop i hast en korg
At dermed skalde mön begåfva
Och glöm ej äta, drika, såfva,
Förhäxad i din Gyllenborg. —

5.

Som Du, jag snillets verk betagen
— — — — — — — — — — —

1799.

LXXXIV.

HJORTEN OCH KANINEN.

FABEL.

Kaninen såg en Hjort. — Nå, skrek han, kära du,
Du bär en krona ej så ensam som du menar;
Jag skjuter öronen: Se nu!
Nu har jag också horn med grenar. —
Det ädla djuret blott gaf pysslingen en blick
Och lugn och oförstörd sin bana framåt gick.

*

Snillets son! tag et exempel!
Spegla dig i händelsen:
Vid din fart till minnets tempel
Svara aldrig pysslingen.

1799.

LXXXV.

FARBROR STAFFAN.

Korrt var farbror Staffans skägg,
Svar och rockskjört lika korta:
Hvad befalls till afton? — ägg.
Hvad har Herrn på näsan? — vårta.
Hvar var Herrn på bröllop? — borta.
Hur mår unga paret? — sundt.
Hvad är mannens handtverk? — lästen.
Hur var brudens tillstånd? — rundt.
Hur var bröllopsvinet? — strunt.
Hvem drack längst och snålast? — Presten.

1799.

LXXXVI.

HERR GRÄLBERG.

Herr Grälberg, denna man af grundlig sträf merit,
Som hittils intet giort för Smaken och för snillet,
Herr Grälberg, säger jag, han i det stora gillet
Om hvilken frågas plär: hvarför kom Grälberg dit?
Han ämnar nu ge ut, till vinst för Pappersbruken,
Till vinst för hvar och en som läser i vårt land,
Et dubbelt Skalde verk ifrån sin lärda hand:
Om rynkbands nytta i peruken
Och skadan utaf mal i gamla folioband.

1799.

LXXXVII.

ÖFVER SAGAN OM BYXORNA AF LEOPOLD.

1.

Munkarne, sin herr Patron
Bonifacius till ära,
Brukade i Procession
Salig gubbens byxor bära,
Såsom styrkande för tron.

2.

Fäderne med rakad hjessa,
Fotsid kolt, botfärdig mine,
Rosenkransar och latin,
Buro, under bön och mässa,
Trasan i et gyllne skrin.

3.

Ofelbarlig var effecten
Utaf dessa murkna plagg;
Magref, stenpassion och agg
Sades flyckta vid aspecten
Af det underbara schagg.

4.

Det kan tros, om man behagar,
Hvad om deras kraft man sport;
Annan tid och annan ort:
Byxorna i våra dagar
Likväl större under giort.

1799(?).

LXXXVIII.

GREFVINNANS BESÖK.

1.

Bevars hvilket fläng både ute och innan!
Hos Prestens hvad stoj och hvad stök!
Ett bud hade kommit att nådig Grefvinnan
Tänkt göra ett middagsbesök.

2.

Pastorskan höll råd med sin dotter Lovisa
Om ordning med dukning och fat;
Hon ville sitt kokvett vördsamligen visa
Med ståtlig välfägnad och mat.

3.

Nu dammades salen och gamla porträter,
Stamfädren förnämst deribland:
Matronor med nattyg och snörda corsetter,
Och Prester med biblar i hand.

4.

Pastorskan påklädde sin långkoft af siden,
Herr Pastorn sin bästa peruk;
Lovisa sin drägt som den framfarna tiden
Hvar årshelg kom endast i bruk.

5.

Nu syntes Grefvinnan och Fröken vid hagen;
Herr Pastorn till mötes dem gick,
Med ideligt jänk på kaftanen och kragen,
I städadt och presterligt skick.

6.

På trappan med nigningar täta och djupa
Stod Prestfrun så gladlynt i soln;
Och dotter och mor foro ödmjukt framstupa
Att kyssa den grefliga kjoln.

7.

I salen det högborna främmandet trädde;
Herr Pastorn, med bugning och krus,
Beskref hur man underdån-hjertligt sig glädde
Af äran som skedde hans hus.

8.

Det grefliga Herrskapet fördes till bordet,
Guds gåfvor det feltes ej der;
Grefvinnan så nedlåten nådigt tog ordet:
Bevars hvad ni gjort er besvär!

9.

Pastorskans anrättning hon täcktes beprisa,
Fann dillköttet läckert och ungt;
Berömde ostkakan, och brydde Lovisa
För husets vällärde Adjunkt.

10.

Och Fröken, med fingrar som snön att förblinda,
En vinge af kycklingen bröt,
Och matade stundom sin sköna Belinda,
Och föga af rätterna njöt.

11.

De förnäma gäster, med blick på hvarannan,
Bemärkte herr Pastorns gestalt,
Med knifven i steken och svetten i pannan,
Och trugning och bugning vid alt.

12.

Pastorskan tog skålen med smultronen bräddad;
Allt var så hjertinnerligt undt,
Hvar tallrik hon böd som en ättehög bäddad;
Allt rikligt, tillräckligt och rundt.

13.

Med klenät och strufvor och pontak och skålar
På tiden så länge drog ut;
Det grefliga Herrskapet satt som på nålar;
Men ändtlig tog måltiden slut.

14.

In kommo nu plantor, solbrända och feta,
Framhafda af mor och af far. —
Och nådiga frågor hvad ungarna heta —
Och tröga och tölpiga svar.

15.

Pastorskan, så ärbar med korslagda näfvar,
Kom fram ur en stämma så mjäll
Med tal om *Lovisa* och sysslor och väfvar —
Och kors hvad den flickan var snäll!

16.

Lovisa begapade Frökens garnering
Och bjäffset kring kjortel och barm,
Med spekulation på en dylik stoffering,
Till GranngålsMamsellernas harm.

17.

Nu framböd hon kaffe ur kannan som blänkte
I gammal ziratlig fason;
Och öfver herr Grefven, som fordom den skänkte,
Höll Pastorn en parentation.

18.

Om stora bedrifter nu skar han i växten
Med vältaligt krångel och bråk,
Och kryste förståndet, och späckade texten
Med Skriftenes heliga språk.

19.

Med anständig suck för den saliga döda,
Grefvinnan tog näsduken opp;
En artighet sade för Prestfolkets möda,
Böd afsked och tog sin salopp.

Och Pastorn nu Grefskapet följde till Linden —
Hans sedsamma dotter och fru
Nu nego vid trappan, vid porten, vid grinden,
Och stå der och niga ännu.

1800.

LXXXIX.

DET HÖGTFÖRNÄMA ÄGTA PARET.

1.

Tiden gör oboteliga skador,
Oförsynt dess magt på all ting rår;
Glest och grånadt är Grefvinnans hår,
Ingen mins när Grefven hade vador,
Chapeau bas han uppå pinnar går.

2.

Begges skuldra till förvandling lutar,
Men hur kapprakt är ej deras mod!
Utom dräggen af en greflig blod,
Se två Mumier uti granna klutar,
Fordna tiders murkna återstod.

3.

Hör Hans Nåd med stora namn på tungan
Utaf Fädrens stolta ättelängd,
Geisten väldig; rösten, qväfd och stängd,
Under synbart äfventyr för lungan,
Sorla jemt om deras bragders mängd.

4.

Se dess Makas hvarje blick befalla
Slafvisk vördnad för dess rang och börd,
Skral och skröplig, än af flärden förd,
Fordom uti robe de cour och gala
I ett Hof förtorkad och försnörd.

5.

Se, min vän, men ömka och beklaga
Höga Dårens usla ålderdom:
Sista tanden skallrar i hans gom;
Han ej lifvets ledsnad kan fördraga
Och förskräcks för vanskligheten dom.

1800.

XC.

ELEGIE.

1.

Vinden blåser — Skepparn seglar af —
Än en suck — en slängkyss från kajutan —
Och i backarne på Ålands haf
Gungar ren min käresta på skutan.

2.

Tårmild står jag ännu qvar på strand,
Söker fåfängt att min sorg förminska,
Gråter fullt det granna strumpeband
Som jag stal från min förresta Finska.

3.

Ack! mitt kräs är redan genomblött
Af min gråt — men hennes bild i sinnet,
I gul kjol och skärpet bjert i rödt,
Lefver qvar och går mig ej ur minnet.

4.

Sist på Wauxhaln kors hvad hon var söt!
Sjutton färgor skimrade i drägten;
Grönt mot blått och gult mot ponso bröt,
Och hon bröt på Finska dialekten.

5.

Ack jag ser ännu min Skönas harm
Vid en vals i denna Glädjens boning;
Glasperlbandet brast på hennes arm —
Rasp en spik — och kjorteln utan skoning.

6.

Nå för knäfveln! skrek hon — detta rop
Ännu gällt i mina öron skrålar:
Glasklenoden knöt jag nätt ihop,
Hennes skoning fäste jag med nålar.

7.

För min tjenst hur blef jag lycklig då!
Ack! dess blick jag alldrig kan betala,
Från dess ögon glittrande och små
Som två perlor bruna och ovala.

8.

Men hvad klagar jag — hon ju ej hör
Hur jag jolrar, jämrar mig och gråter:
Fattom mod! — med Borgolärft och smör
Nästa Flotte kommer hon väl åter.

1803.

XCI.

DANSEN.

1.

Unga Flickor, lätta väsen,
Täcka blomstrande behag!
Svingen glättigt i anglaisen;
Korrt är Nöjets sälla dag!

2.

Likväl akten, då ni svingen
Under glädjens yra lopp,
Att ej med en flägt af vingen
Astrild tänder lågor opp.

3.

Efter vanan skälmsk och listig,
Hemligt sårar han och ler;
Valsen gör den skalken dristig:
Unga Sköna vakten er!

4.

Han försåtligt kring er vakar;
Oförvägna sjelf dig skyll,
Om hans bloss i dansen sprakar
På din spindelglesa Tyll!

5.

När du i quadrillen ilar,
Yster, fjärilslätt och varm,
Riktas hans förmätna pilar
Vådligt mot din öppna barm.

6.

Konstigt ligga gillret, snaran
Blombetäckta för din fot.
Unga Flicka flyg ej faran,
Blind och svindelyr emot!

1809.

XCII.

GENGÅNGAREN.

BALLAD PÅ VISST SÄTT.

1.

Månan från en glugg på luckan
Gaf ett blekt bedröfligt sken.
Lisa, under sorg och suckan,
Vred sig i sin bädd allen.

2.

Ständigt hade hon i hågen
Styrman Niclas Wäderhatt,
Som så plöttsligt föll i vågen
I sitt rus vid Cattegatt.

3.

Än dess tankar togo kosan
Bus der hennes Niclas sank;
Än hon nöp en tröst ur dosan
Utaf pinsback, nött och blank.

4.

Det var midnatt — nå hvad hände?
Först på dörrn tre starka slag;
Så en röst, som Lisa kände:
Lät upp Lisken, det är jag!

5.

Lisa kom i ångst och klämma,
Ropte i förskräckelsen:
Det är Nilses egen stämma,
Hu bevars! han går igen.

6.

Hastigt såg hon dörrn på gafvel,
Märkte grant hin ondes streck;
Tyckte som en dunst af svafvel
Hvad som var en dunst af beck.

7.

Der stod Nils i bussaronger.
Lisa, under täcket gömd,
Ropade så hemsk och ånger:
Arma själ är du fördömd!

8.

Röst från spöket: Skall du fasa
För din Niclas, dumma nöt!
Kom jag från fördömdas brasa,
Vore jag väl ej så blöt.

9.

Jag är säll på bästa viset,
Våt — men det är regnets skull;
Kommer just från paradiset,
Första krogen vid Norr Tull.

10.

Båtsman Gös dig skref med rätta
Hur jag sönk i bränningen;
Men den skurken glömt berätta
Att jag kom till lifs igen.

11.

Lisas fröjd — hvem kan väl mägta
Säga ut hur hon blef glad? —
Kära Läsare! ursägta
Vändningen af min Ballad.

1809.

XCIII.

DÅ OLYCKAN HÄNDE.

1.

Jag såg en vacker Fröken dånad;
Det hjertat skar.
Jag trodde Parquens sköra spånad
Till ända var.

2.

Man skrek på allt hvad Doctor heter;
Man grufligt skrek:
Man kom med eau de luce och Ether,
Och döden vek.

3.

Hvad var som snart uti hans boja
Vår sköna bragt?
Jo hennes kära Papegoja
I Kattens magt!

4.

Som Dufvan jagad utaf Höken
I blodig vals,
Skrek hon och föll i knät på Fröken,
Med biten hals.

5.

O syn af fasa! syn af smärta!
Hvad sorgerop!
Hvad underverk att Frökens hjerta
Än höll ihop!

6.

Ack Dora! att så snart du råkat
I Stygis Elf!
Du som med samma visdom språkat
Som Fröken sjelf!

1814.

XCIV.

HERRNS OCH FRUNS MORGON-CONVERSATION.

Frun.

Nå! Vår Soupé den var ju fin?
I bästa smak allt arrangeradt
Och decoreradt,
Väl eclaireradt,
Superbt serveradt...

Herrn.

... Och Huset rättnu ruineradt!...

Frun.

Bevars! hvad du gör elak mine!
Vi se ju Folk af första Classen..
Ett Hus som vårt, af bästa ton!...
Man måste...

Herrn.

Jag förstår... men Cassen!
Jag blir bankrott, jag gör Cession..

Frun.

Gör det, gör det, mitt Hjerta lilla,
Men duktigt, med förstånd och plan,
Du vet att mången här i stan
Har sig deraf ej funnit illa.

Herrn.

Men krångel, svek, bedrägeri!..
Man blir till skam på torg och gata. —

Frun.

Bah! det der rusket går förbi;
Lät Folket ha sin tid att prata.
Tro mina ord,
Concoursen gjord,
Som förr vi hålla loge och equipage och bord,
Och göra fienderna flata.

Herrn.

Ja, ja, du kan ha rätt, Agatha.

1814.

XCV.

KRÅKAN.

1.

Förr, när fåglar kunde språka,
Hände att en myndig kråka
Talte så en gång:
Hör man på, der opp i alen,
Den der spinken näktergalen,
Prisad för sin sång!

2.

Aldrig är han rätt i takten;
Likväl mången här i trakten
Tycker om hans skrik;
Men för mig och för de mina
Är hans stämma just en pina,
En fatal musik.

3.

Skogens *Karsten*, tyst på qvisten,
Hörde fjäder-fosforisten,
Lugn vid dess förtal;
Ty hvad kråkan helst må klandra,
Blir hon kråka — och den andra
Alltid näktergal.

1814.

XCVI.

MISSTAGET.

1.

Clorinda i sin trånga cell,
I egen dyster smak möblerad,
Fann sig i slöja och flanell
Förryckt draperad.

2.

På bordet, bredvid hennes bädd,
Ett crucifix, en hufvudskalle,
Som grinade — hu, jag blir rädd —
Så stygg som nalle.

3.

Hot af en myndig klosterfru,
Bigt hos en Pater, kal om hjessan,
Hvar enda morgon klockan tu
Precist i mässan.

4.

Klen frukost, middag tämligt skral,
Spioneri, försåt och sqvaller,
Och promenaden högst fatal
Bland torn och galler.

5.

Den arma flickan, täck och ung,
Fann sig gement förställd af doket,
Och bördan ständigt mera tung
Af klosteroket.

6.

En natt — omöjligt någon blund,
Om hjertat mer än vanlig trängsel,
Och hon beslöt en liten rund
Kring lås och stängsel.

7.

Så kom hon, aldrig vet man hur,
I hvalfvets långa mörka trappa,
Och togs i famn af en figur
Med utbredd kappa.

8.

Clorinda darrade och teg,
I dylikt fall hvad var att göra?
Och lät sig nu med snabba steg
Allt längre föra.

9.

Signalen gifven — porten opp,
Och Herrn med kappan jemte nunnan,
Väl omsvept, klatsch! i fullt galopp
Kom lyckligt unnan.

10.

Att Riddarn, vid sitt klosterrån,
Begått ett misstag, syns väl redan;
Men hur han saken kom ifrån,
Skall spörjas sedan.

11.

Nu höjde sig en okänd röst,
En ljuf behaglig silfverstämma:
»Hvarföre till ert pantsarbröst
Så hårdt mig klämma?»

12.

»O! har jag ej *Sophia* frälst!»
Skrek han — »kan ödet så förblinda?» —
»God gerning, lika hvem som helst,»
Utbrast *Clorinda*.

13.

Och Riddarn fann, vid dagens skymt,
Rätt vacker sin kamrat i chaisen,
Och tyckte båd för sent och grymt
Att göra väsen.

14.

Han fick en Blonde för en Brunette. —
Moralen lär oss, som jag tycker,
Att sig en vis man finner lätt
Vid ödets nycker.

1814.

XCVII.

MÅRTEN HOLK.

1.

Mårten Holk, af ingen känd,
Knappt af hund och katten,
Bodde i Wintappargränd,
Och drack bara vatten.

2.

Satt och skref på sin Sextern,
Dammig, i surtouten;
Drömde ständigt om Qvatern,
Men fick aldrig ut'en.

3.

Hans diner var näst till svält,
Bara sill på fatet;
Men se'n kom han uti Fält-
Commissariatet.

4.

Mårtens lycka således gjord —
Högt han sätter hatten,
Har grann råck och ståtligt bord,
Smakar aldrig vatten.

5.

Skrattar du, min vän? — åh tig!
Drick och rök din pipa,
Och lär dig en gång af krig
Nyttan att begripa.

1816.

XCVIII.

KALASET.

1.

Frun vill i dag slå på stort:
Samtliga gästerna budna på kort.
Hör stekvändarn gnäller;
Herrar och Fruar, Matronor, Mamseller
Trippa så lätt in i Herrskapets port;
Värden är trumpen, contanter det gäller —
Helsning och nigning, som aldrig ta slut;
Gällt man i dörrarne klappar och smäller,
Knärackan skäller,
Frun ropar idligt: välkommen! — vet hut!

2.

Bordet skenbarligt på sned.
Sällskapet krusar och paras i led;
Rangordning, högsäten,
Däfna servetter, plateau och beläten,
Brist och missräkning på gaffel och sked;

Brända pastejer med unkna inmäten;
Sotdöda abborrar — dråpligt kalas!
Sega kapuner och härskna klenäten —
Saucen förgäten;
Sporr efter tummar på haltande glas.

3.

Målron nu kommer sig för:
Sällskapets glam om det onda man hör,
Om gikt och passioner,
Djerfhet och fräckhet hos bindmösspersoner,
Köttbrist och taxor och stegring på smör; —
Trugning och maning och fjäsk och fasoner:
Heder för Hofsinkarn! Se hvilken Bål!
Dunster af romm och af skämda citroner;
Propositioner:
Nu för värdinnan en klingande skål!

XCIX.

MAMSELL LISA.

1.

Lisa fylde sjutton år
Sista måndan i October —
Små täck möja: gullgult hår,
Kindben som zinober.
Plirrögd, smärt och pinligt smal,
Bland de sköna hon sig räknar,
Full med fräknar,
Skär och gäll i röst och tal.

2.

Flickan har en fattlig själ,
Snällhet henne vist ej tryter,
Knypplar uddar tämligt väl,
Och försvarligt knyter.
Stickar, som ej mången kan,
Fyra hälar på strumpfoten:
Mån' i noten
Hon ej fiskar snart en man?

3.

Hon på wauxhalln då och då
Gör effect vid vaxljusskenet:
Band om håret, coclicau,
Lånadt ifrån benet!
Smuttsigt gran med krams och skräp,
Tofsen utur hönsens boning;
Utan skoning
Både kjortel, rock och släp.

C.

BACCHUS PÅ RIKSDAGEN.

1.

Bacchus, vald till riksdagsman,
Utaf nöjets bröder,
Genast allas röster vann
Ifrån norr till söder.

2.

Gubben, mägtig i credit,
Van at influera,
Kom med stora planer hit,
Liksom många flera.

3.

Gamalt gräl med rubb och stubb
Ville han förstöra,
Vandrade på Greiffens klubb
Folkets ton at höra.

4.

En gång hördes en motion
In på sena natten:
Om till hvilken proportion
Arrack tags till vatten.

5.

Intet vatten! — flärd och svek!
Saken läggs på bordet,
Skrek en hvar, och Bacchus skrek:
Lägges under bordet.

6.

Vattnets bruk (höll Bacchus för,
Drog Champangieproppen)
Blott förslappar och förstör
Ricks- och mänskokroppen.

7.

Nu han Bålen tog i hand
Skallande i nitet:
Ingen endrägt i ett land,
Der det dricks för litet.

CI.

BOKEN.

Min Bok är färdig! Ack, hvad jag är glad!
Hvad fägring till format och yta!
(Må Allmänheten ej min auctorsfröjd förtryta!)
Hvad nytta i hvartenda blad!
Hvad harm för Herrar Recensenter,
Magistrar och Journalscribenter!
De finna icke här i någon enda rad
Ett ämne för den lärda möda,
De sig så oförtrutet ge,
Att hvarje bokligt foster döda,
Så snart det hunnit ljuset se. —
Men re'n från denna Tropp jag hör en hotelse:
»Ditt fräcka sjelfberöm, Scribler, din dom förvärrar!» —
O nej, så måtte dock ej ske!
Det verk jag vill i dagen te:
Det är en *Nålbok,* mine Herrar!

CII.

KRITIK.

Hvad fan är det, skrek pastor Fadd,
Och njöt i makligt lugn den läckra morgonkosten,
I sidennattrock hemmastadd.
Hvad fan står det för strunt i Posten?
Har Satan åter magt med detta gamla blad?
Det tycktes på en tid ej arta sig så illa,
Gaf bara tidingar åt land och hufvudstad,
Malice i ingen enda rad,
Och höll sig fredligt, fromt och stilla.
Skall ondskan der på nytt sitt hufvud resa opp?
Satiren trodde jag af djefvulen upsluken:
Men se! Står icke jag precist från tå till topp
I dag lifs lefvande på duken!
Belackarn — ja det blir der vid —
Skall straffas — flydde han till Hettland, till Minorka,
Jag skriker det så högt som mina lungor orka:
Är det en vers i denna synda tid?
Är det et skämt i denna svåra torka?

CIII.

LIFVETS KORTHET.

Lifvet är korrt
Och sorgerna många!
Säger fru Skrumpler och suckar så tätt.
Lifvet är korrt
Och kjortlarna långa!
Gnolar Lisette;
Och Gumman och Flickan ha begge rätt —
Lustig Duett.

CIV.

FOSTERFADERN.

Liksom man stundom ser en Farbror eller Moster,
Och hvad som hälst för slags person
Åt mången faderlös ge christlig protection,
Så ser man säkter *Snapp,* Poet till profession,
Ge kärligt hägn och adoption
Åt faderlösa snillefoster.

CV.

NOTIFICATION.

Nej ingen fins så vis och qvick,
Som icke något dumt begick:
Sjelf Socrates tog sig en qvinna;
Och icke fins så dumt ett får,
Som man ej klokt en gång skall finna:
Min kära farbror dog igår.

CVI.

FÖRR OCH NU.

Jag fordom hungrig var och hade intet bröd;
Jag ägde intet mynt, och borta var krediten.
Nu har jag mat och mynt och alt till öfverflöd,
Men ingen njutning mer, och borta är aptiten.

CVII.

INTET ORD I LAGET.

FRAGMENT.

Feta snusande matronor
Kring ett dukadt Caffebord,
Styfva deras hufvudbonor,
Liksom deras tal och ord,
Fruar skräckligt hushållssamma
Skreko för mig, och bakom;
Ingen väf och ingen amma
Hade jag att tala om.

CVIII.

FRÅGAN ÄR FRI.

EPIGRAM.

Hvad gör det dig, hvad blomster biet suger,
Om blott dess skatt är söt och klar? —
Hvad gör det dig, när versen duger,
Hvar *Gripps* den stulit har?

CIX.

EPIGRAM.

At vidt och bredt och lärdt med critisk recension
En usel auctors verk i sanningsdagen ställa,
Det är at fälla
En Tätting med Canon.

CX.

AGNES.

FRAGMENT.

1.

Porten upp — ett klosterlam
Tummar nycklarne och slamrar.
Ur en rad af mörka kamrar
Hundra hufvu'n titta fram.

2.

Oldfrun för den helga hjorden,
Smickrad af så rik visit,
Hälsar Agnes med de orden:
Sorgens barn, välkommen hit!

3.

Agnes, änglaskön i tårar,
Som af daggen blommans knopp,
Knappast räknat femton vårar
Af sitt späda lefnadslopp.

4.

Nu hvad täflan bland de fromma!
Hvar och en om Agnes mån,
Än en fågel, än en blomma,
Söta ord och sockerrån.

5.

Småningom förflydde smärtan,
Som den flyr, då man är ung:
Sorgen blef allt mindre tung,
Delad af så många hjertan.

6.

Sköna chörer, som af Händel;
Templet upplyst som en dag;
Vackra röster och lavendel
Gåfvo andakten behag.

CXI.

SKALDEBREF.

FRAGMENT.

Högt ärade min kära Syster!
Jag har en dotter som du vet,
Rödblommig, brunögd, rask och fet,
Som det så innerligen lyster
At skåda Stockholms härlighet.

Med aldra första lägenhet
Jag skickar upp det stackars barnet
Från hönsen, väfvarne och garnet;
Skänk henne din bevågenhet.

Min hustru giort den sista färden,
Vet gud, den stöten var mig hård;
Tag nu Lovisa i din vård,
Lät henne se sig kring i verlden!

Jag sysslar endast med min gård
Och ströfvar kring på mark och gärden,

Och medan flickan är allen,
Så händer det at henne söker
Min tappra granne herr kapten
Som talar bara strunt och röker.

Nog ter sig flickan som sig bör,
Ser stint på sysslan, stackars liten,
Och föga på alt fjäset hör
Af den välborne herrn med pliten;
Men ledsam är ändå visiten
Och jag vill sätta bom derför.

Jag frugtar slika bussars sladder —
Ty så begick han saken nyss,
At han hos Inspectorn som fadder
Af henne stal en fadder kyss.

Jöns [. . . .] äldsta son i huset,
Som fadrens Syssla ärfva får
Och tämlig väl hos flickan står,
Såg herr kapten i kärleks ruset
Och ref sitt carmelita hår,
Blef hemsk och knytte sina näfvar
(När Jöns blir vred så är han stygg)
Och faran säkert öfver sväfvar
Vår herr kaptens välborna rygg.

CXII.

SALIG FRUNS BEGRAFNING

FRAGMENT.

1.

Se den dubbla fackelraden
Kring den svarta likpaulun;
Hör hur klockorna i staden
Pingla efter Salig Frun.
Drängar och kuskar,
Kerngar och sluskar
Hvimla tätt på denna stråt,
Anförvanter utan gråt,
Fot för fot i sorglig ståt.

2.

Vagten, i en haij rangerad,
Skyldrar nu vid templets port,
Kistan i orange Brocherad,
Vaggas sagta till sin ort.
Nu som en galning,
För sin betalning,
Skrålar cantorn till som bäst —
Arvingar med hvarsin prest —
Den der länge ärfver mäst.

3.

Full är kyrkans gång och bänkar,
Mobben packad som en mur,
Aj min gullked, fyra länkar
Rycktes från mitt pinchpacksur.

CXIII.

UNDERGIFVENHET FÖR ÖDETS SKICKELSE.

SAGA. (FRAGMENT.)

Djupt insvept i sitt enkedok,
Man på en herrgård såg en ung och skön grefvinna,
Förbleknad under sorgens ok,
Med ögat altid fäst på någon gudlig bok,
Förhärdad i beslut at se sitt lif försvinna
I detta sorgeliga skick.
Hvar dag på samma sätt förgick;
Alt sällskap flydde hon som pesten,
Och ingen henne nalkas fick,
Om ej hans vördighet, den digra Sockenpresten.
Han vanligt hvarje afton kom,
At ödmjukt sätta sig vid förmaksdörn till vänster
Och vidt och bredt predika om
Hans salig greflighets höggrefliga förtjenster.
Sen han kaftanens skjört i sedig ordning lagt,
Och tömt den vanligt skjänkta bägarn,
Blef straxt den nu hos gud högst salig fordne ägarn
Till loftal på tapeten bragt.
Den salig höga herrns förträfflighet och magt,
At sätta sockenbor och Torpare i klämman;

Hans dråpeliga tal vid sista Socken stämman,
Det grefliga gehör han altid tog i akt.
Hans nit att öda skogens harar,
Och hans method vid rapphöns jagt,
Som sockens handlingar till denna stund förvarar,
Om detta alt blef mycket sagdt.
Men sådant väckte föga lindring,
Och det var då, som hans högvördighet
Gaf efter kall och plikt en anderik ärindring,
Om Christlig undergifvenhet.
Ja, undergifvenhet för ödets skickelse,
Det var den text han altid förde,
Men utan efterföljelse;
Ty sorgen alt för ömt grefvinnans hjerta rörde
At derpå kunna aktning ge.
(Uti all sorg det plär så ske.)
Men om hon detta råd likväl på hjertat lade,
Är hvad man får af sagan se.

Uti sin tjenst grefvinnan hade
En Flicka ung och smärt och små täck, som man sade;
För den hon mycken godhet bar,
Och denna flicka äfven var
Uti sitt kall at sy tambour med mera,
At kamma, sqvallra och garnera
Oändligt rar.
Marie, så hette denna sköna,
Alt redan då och då fått röna
Hur farlig gåfva fägring är.
Alt ständigt var det någon kär,
Än en Lakej, än Informatorn,

Än Kocken och än Arrendatorn;
Hos alla väckte hon begär.
Det sägs, at sjelf hans nåd i tiden
En afton gaf sig nog besvär.

CXIV.

RESEBESKRIFNING.

FRAGMENT.

Med goda växlar i sin ficka
Och matsäck i sin Chaise ur söta mammas kök,
Samt några flaskor vin at hennes hågkomst dricka,
For unga Didrik på försök
At hämta visdom uti verlden.
På gården gnäggade hans förespända ök,
Och altting redo var till färden;
Hans pappa drog en hisklig rök
Utur sin stora sjöskumspipa,
Utur sit bröst en suck — och nog kan man begripa
At på en afskedsstund, så rörande och öm,
I förklet mamma gret en bitter tåreström.
Far väl min käre son! far väl min söta gosse!
Res med upmärksamhet, så vinner du beröm — — —
Till nästa aftonvard de bakelser ej glöm,
Som jag lagt in så nätt uti en papperspose;
Se efter selpinn och din töm,
Far väl, far väl min söta gosse!
Res med förstånd, så vinner du beröm!

Herr Didrik for. Nå lycksam resa. —
Jag Läsarn ej beskrifva vill,

Hur det i huset nu stod till,
Hur far och mor sig greto hesa;
Hur vackert de om qvällarne,
Med glasögon på näsorne,
I gudlig andagt, nit och gamman,
En dråplig bön för *Resande*
I bas och qvint orerade tillsamman.

CXV.

FRAGMENT.

1.

En yngling sig tänkte till främmande land,
At vishet och kunskaper hämta,
Det godset kan också fås hemma ibland,
Men det var blott sagt för at skämta.

2.

Hans moder, en Enka, gudfruktig och from,
Böd afsked med mod och med smärta;
Res, sade hon, Gosse, ja ända till Rom,
Men akta ditt dygdiga hjerta.

3.

Et moderligt famntag hon ynglingen gaf,
Och tårarne brände på kinden;
Nu såg hon hans fart på det brusande haf,
Och suckarne följde med vinden.

4.

Bedröfvad vid vädrets aflägsnande flägt,
Så långt som han skönjade stranden,
Såg ynglingen ömt, emot himelen sträckt,
Den hulda välsignande handen.

5,

Nu seglen sig spände och skepet försvan,
Som snabbaste hästen i trafvet;
Gud följe den gode! Nu vaggade han
På backarne vidt öfver hafvet.

CXVI.

FRAGMENT.

1.

Som hästen snabb i trafvet,
Minutligt låg och hög,
På backarne i hafvet,
Min klena farkost flög.

2.

Af moln och svartblå dimma
Betäcktes Solens bryn,
Och blixten drog en strimma
I sig-sag genom skyn.

3.

Orcanen upåt förde
Et kabbel som en agn;
Och Thor i luften körde
Sin bullersamma vagn.

CXVII.

FRAGMENT.

En dag, om man skall fabeln tro,
Zeus, i Olympens guda ro,
(En gud har nycker liksom andra)
Fick lust at med Mercurius vandra
Ner till den verd som vi bebo.
Han läste åskan i pulpeten,
At Astrild vid frånvarelsen
Ej skulle yster och förveten
Få komma åt at fingra den.

CXVIII.

PHOEBE.

(Efter Pfeffel.)

FRAGMENT.

I vårdnad hos en ärbar gumma
Den unga Phoebe sig befant,
Och gumman var dess goda tante,
Och Tanten ingen ting i verlden sågs försumma
At agta lilla Phoebe grant.
Det kunde ock besväret löna,
Ty flickan var (om det skal tros)
Så täck, at när hon satt bland blomstren på det gröna,
Så smekte fjärlarne den sköna
Och togo henne för en ros.
Så from var hon till skick och seder,
Så ren till känslor och begär,
At himlens hela änglahär
Som oftast söng en liten air
Till deras vackra systers heder.
Så sällsynt dygd var hennes lott,
At afgrunds svarta öfverdrott
Med grämelse den nödgats höra,
Och at den listeligt förstöra
Han sammansmidde en complott.

En dag till en af sina Svenner,
En pilt med horn och ludna ben,
Han sade: du mitt upsåt känner,
Gå, för det ut — han var ej sen.
För denna vink, vid dessa enda orden
Gesanten flög så vädret hven
Gerad till Phoebes hem på jorden.
I skepnad och gestalt af en Husar Capten
(Den uniformen Captiverar!)
Han sig för flickan presenterar,
Gör pirouetter, hvisslar, svär
At hon är skön och han är kär
Och sig till brudgum offererar.
Min frihet, säger han, är sold
Ma chere! nå! — gif mig ja, ni bör er ej besinna.
Snart går min öfverste med döden fan i våld,
Och då så blir ni öfverstinna.
Se så, et famntag, min herdinna,
En kyss, min ängel, hurtigt, käckt — —
Den stackars Phoebe högst förskräckt
Gaf till et nödrop — tanten väckt
Ifrån sin ljufva middagshvila
Sågs nästan utan andedrägt
Till hennes bistånd skyndsamt ila.
Processen gordes fort och kort,
Och friarn hånligt vistes bort.

I harm at finna sig bedragen
Han flydde — men i Tysthet svor:
Hon skall ändå i mina Klor,
Så framt jag något är förslagen.

SÄLLSKAPSVISOR.

CXIX.

MÅTTLIGHETENS SKÅL.

VISA.

(Efter Baggesen.)

1.

En Dåre för sin framtid gråter,
Den Vise njuter glad sin dag,
Och lugn och trygg sig öfverlåter
Til Himlens milda välbehag.

2.

At, under knot på ödets Lagar,
Man lifvet ej må önska kort,
I vin och kärlek våra dagar
Må sjungas, drickas, skalkas bort.

3.

Flyn vänner alt hvad känslan sårar,
Lät sorg ej göra tiden lång,
Han skådar nödigt våra tårar,
Som gaf oss flickor, vin och sång.

4.

Med rågadt glas och eldadt hjerta,
I flickans sköt, i vänners lag,
Han böd oss glömma lifvets smärta,
Han böd oss njuta dess behag.

5.

Men må dock alt med måtta njutas,
Blygd öfver den som det ej vet!
Må han för evigt uteslutas
Från våra nöjens ljuflighet!

6.

Ja, må vi älska, dricka, sjunga,
Blott glädjen, glädjen är vårt mål:
Och medan ljuft den styr vår tunga,
Dess moders *Måttlighetens* skål!

1793.

CXX.

TIL REDACTEURERNE AF STOCKHOLMS-POSTEN.

Då det nu börjat bli et mode at skrifva Visor, har jag äfven gripit mig an, och får härmed öfverlemna mit välmenta försök, i förmodan at I, mine Herrar ej vägren det et rum i ert Blad. Jag hoppas äfven at någon af våra Compositeurer vidare främjar min afsigt, genom en lämplig melodie.

1.

Den mänskjovän må heder ske,
Som visligt eftertänkte
Vår lefnads tröga skickelse,
Och Trägårdsbalen skänkte!
Hvar menlös själ i caracau
Båd qväll och morgon sjunger så.

2.

Den fordna gyllne tidens skick
Til oss nu gått tilbaka,
Då klanderlöst hvar mänskja fick
Et lofligt nöje smaka.
Må det gå fort som nu begynt,
Med mycken ro för litet mynt!

3.

Om här och der man skulle få
Förtrytsamheten läsa,
Och finna några rynkor på
En ålderstegen näsa;
Så säger jag: min hjertans fru
Lär intet dansa fått ännu.

4.

Så njutom då vårt nöje här
Til uphofsmannens ära!
Som vet at glättigt lynne är
Den bästa sedolära.
Om verlden ginge mer i dans,
Helt säkert mindre ondska fans.

1793.

CXXI.

TACKSÄGELSESKÅL.

1.

Alting i verlden ger orsak at dricka,
När som man saken vil utgrunda rätt;
Ödet må frögd eller vidrighet skicka,
Alt til at möta fins endast et sätt:
Vinet den glada än gladare gör,
Jagar bekymret, och sorgen förstör.

2.

Tiderna äro just såsom man tar dem,
Griller ej fräta den rusiges själ.
Frögdoms med vänner så länge man har dem;
Falla de undan, så sjungom: Farväl!
Ödet til hugnad åt människjor gaf
Vin båd vid barnsöl och bröllop och graf.

3.

Alting fördrar man så nögd under ruset,
Vinet den säkraste visheten ger:

Rymmer min älskliga Maka ur huset,
Som nu, ty värr, bland oss händer och sker,
Skyndar jag hurtigt at töma min bål,
Dricker med glädje: *TacksägelseSkål.*

1793.

CXXII.

VINTERVISA.

1.

Drifvan knarrar under skon,
Vädret vildt från Norden ryter;
Strömmen stelnar under bron,
Vandrarns näsa flyter.
Kölden, utan all pardon,
Kufvar Prins och Fattighjon,
Hjeltar och Recrûter.

2.

Frusna öron, kylda tår,
Snabba pälsade personer;
Rimfrost uti skägg och hår,
Fluss och Emulsioner.
Gikt och Febrar hvart man går,
Mänskjor oförtänkt på bår,
Lik och Keridoner.

3.

Dagen fyra timar korrt,
Tre tums is på fönsterrutan;
Gamla lif som hosta torrt,
Snufva ingen utan.
Men, min Skaldmö, vik nu borrt,
Sånger af så ängslig sort
Skorra kärft vid Lutan.

4.

Uti glättigt brödralag
Vill jag vintrens magt förglömma,
Lefva nögd min korrta dag
Och buteljen tömma.
Köld och drifvor trotsar jag,
Då de bästa nectarslag
Få ur bålen strömma.

1793.

CXXIII.

BORDVISA FÖR ET GLADT LAG.

1.

Skål för den Jord som först drufvorna födde!
Bröder, den äger til tacksamhet rätt;
Ty om man fordom af törst just ej dödde,
Lefde man dock outsägeligt slätt:
Men sedan vinet bland människjor flödde,
Blef deras lefnad lycksalig och lätt.

2.

Först drack man vattnet helt enkelt ur floden,
Konsternas barndom är simpel och späd;
Glas var ej brukligt, ej ens under Oden,
Hvar drack ur handen och öste dermed.
Upfinnarns Skål af den rätta methoden,
Granne tag glaset och klinga och qväd!

3.

Då man i början med vatten sig nöjde,
Drack man så sällan och innerlig smått;

Ingen sin röst i en visa uphöjde;
Om man försökt det, hur skulle det gått?
Arracken kom, och talangen sig röjde;
Nu hvarje Broder en stämma har fått.

4.

Höjom då glaset, och Sången förenom!
Skålen skal bli för en Forntidens Vis;
Han, som til hugnad för hvarjom och enom
Mäskade til första brygden af Ris.
Sjungom hans lof, drickom Laget igenom,
Gifvom hans Snille beundran och pris!

1794.

CXXIV.

TÖRSTSLÄCKNINGEN.

BACCHANALISKT RÖN.

Mel. Hur länge skal stormen då räcka?

1.

Den frågan är värd til at väcka,
Af uptäckter hvilken är störst:
Den konsten at lågorna släcka
Och den til at släcka vår törst?
Jag länge begrundat den saken,
Men funnit, I bröder! til slut,
At sistnämde konst går förut,
Til trotts för von Aken.

2.

Det är en orubbelig sanning,
At drycker förfriska vår kropp;
Men drycken til ämne och blanning
Är konsten jag tänker ge opp.
Jag söker ej vinning och ära,
Jag säljer ej Pålen mit rön.
I bröder! ert lof är den lön
Jag blott vil begära.

3.

Naturen oss skänkte den skatten
Som namn utaf urskiljning fått;
Man nöjes ej gerna med vatten
Vid tilgång af ädlare vått.
Det enkla i hela naturen
Har eljest et välgrundadt pris;
Men vatten, så skrifver en Vis,
Är endast för djuren.

4.

När törsten den dödlige bränner,
Han mister båd lynne och min;
En äggande trängtan han känner
Som stundom kan döfvas med vin.
Jag klandrar ej denna methoden,
Men nyttjom min Composition
Af Socker och Rack och Citron;
Den friskar up bloden.

5.

Min uptäckt är satt i sin dager,
Hur medborgarns törst skal bli släckt;
Ju mindre af Mälarn man tager,
Ju bättre är Ämnets effect:
Och såsom all törst är en fara,
Förskräcklig til vatten och lands;
Så lagom at Ämnet til hands
Beständigt må vara!

1794.

CXXV.

VISA.

(Efter Tyskan.)

1.

På Fältet, der blodströmmar rinna,
Tror Krigarn sin lycka at finna;
Dit ilar han säker at Äran det böd —
Och finner sin död.

2.

På Hafvets förrädiska bölja
Sin åtrå vil Köpmannen följa;
Han trotsar för vinning båd faror och nöd —
Och finner sin död.

3.

Så dåraktig hog mig ej drifver;
I stillhet jag hemma förblifver.
För namn och för pengar ej Himlen oss böd,
At söka vår död.

4.

Ej Lagrar och Mynt mig betunga,
Jag lefver at dricka och sjunga;
I Lydias sköte mig Sälheten böd,
At söka min död.

1795.

CXXVI.

VISA.

(Efter Zetlitz.)

1.

Sänd af Jofur, Smärtan
Steg på jorden ned,
Och i våra hjertan
Sina tistlar vred.

2.

Klagan, rop och böner
Gåfvo sorgligt ljud,
Ifrån Jordens Söner
Up til Jordens Gud.

3.

Verldens Fader hörde
Verldens barn af nåd;
Tårar Honom rörde,
Allgod fann Han råd.

4.

Kärleken Han skänkte,
Sorgen flygtade;
Drufvans nectar blänkte,
Glädjen skallade.

5.

Älskog klädde tankan
Uti blomsterskrud;
Klasarne i rankan
Myste glädjens bud.

6.

Hördes så de orden
Öfver Skapelsen:
Sällhet gaf jag jorden,
Mänskjor! njuten den.

1795.

CXXVII.

MIN VILJA.

(Efter Gleim.)

1.

Lärde med fåfäng kunskap blänka,
Tära sit lif med at grubbla och tänka:
Så är ej min vilja, mit behag;
Vara dum och bli gammal vil jag.

2.

Girige sig med mynt belasta,
Räkna Ducaterna, räkna och fasta:
Så är ej min vilja, mit behag;
Äta sjelf, bjuda andra vil jag.

3.

Måtte de tråna fritt vid skatten,
Gulna af karghet och tvinsot och vatten
Så är ej min vilja, mit behag;
Ha godt vin och god färg, det vil jag.

4.

Hjeltar, som efter äran trakta,
Fika så gerna at medbröder slagta:
Det är ej min vilja, mit behag;
Dricka om ibland Bröder vil jag.

1795.

CXXVIII.

GÖTHERNES UTVANDRING.

(Efter Rahbek.)

1.

Hvi prisas så högt våra Fäder?
Hvi yrkas at lefva som de?
De härjade Länder och Städer,
At få hvad oss Freden kan ge.
Man tror at de sökte sig ära
På deras manhaftiga tåg;
Men Eder min visa skal lära
Hvad orsak som deruti låg.

2.

För Fädren den tiden tilbaka
Visst Ölet och Mjöden ej tröt;
Men ölet ej mer ville smaka,
Och mjöden den föll dem för söt.
Den Nectar, som här synes strömma,
Var sällsynt i Valfaders sal;
Ty Oden lät Vinflaskan gömma,
Så snart han fyllt i sin Pocal.

3.

Med svärdet i handen de drogo
Til nejden der Drufvorne gro.
De hunno den, drucko och slogo;
Der ville de bygga och bo:
Men Romarn förtrytelse kände,
Ty Göthernes törst tog ej slut:
Man flux en Borgmästare sände
Ur landet at drifva dem ut.

4.

Til härnad han gaf sig å färde,
Men illa hans skinn deraf sved;
Den gode Borgmästarn de lärde
At låta dem dricka i fred.
Dock fingo de pligta för ruset,
För stark var den dosis man drack;
De Göther nu lågo i gruset,
Och Romarne slogos som pack.

5.

Än fortfor dock Göthen at gästa
Vinländerne ofta och tidt;
Men Fransmannen höll för det bästa
At höfligt sig göra dem qvitt.
Han utbad sig ödmjukt den ära
(Fransosen är altid poli)
At skicka det vin vi förtära,
Och dertil straxt samtyckte vi.

6.

I verlden man altid skal spörja:
Med höflighet, höflighet vins —
Nu sjelfve vi derom besörja
At Vin hämtas hit hvar det fins;
Och aldrig utvandra vi mera
At mordiskt om tårarne slåss.
Må Handel och Sjöfart florera,
Så dricka vi gladast hos oss!

1795.

CXXIX.

DIDRIC.

1.

Didric var en gammal man,
Klok som få väl kunna finnas,
Och en plägsed hade han,
Som är värd at minnas;
Just som den ville all verlden fick rusta,
Sällan han hördes klaga och pusta,
Aldrig hans bröst klämde fram något ack!
Didric bara teg och drack. :,:

2.

Didric hade ock en Fru,
Första året dråplig Qvinna,
Skillnad se'n på förr och nu
Didric fick besinna:
Alt som Matronan fick ister kring magen
Snäste hon Gubben och skärpade lagen,
Tillade honom mång lyten och lack;
Didric bara teg och drack. :,:

3.

Didrics bröstarfvinge *Jöns,*
Virtuos på kam och giga,
Snattade sin Grannes höns,
Älskade hans piga.
Gubben en gång smälde Junker på filten,
Gumman kom ut, och försvarade pilten:
Didric försigtigt sin rygg undanstack,
Kröp i vrån, och teg och drack. :,:

4.

Didric Gubben stackars mes
Hade ock en enda dotter,
Som af Bibel och Catches
Gjorde papillotter:
Frestade tången på Sjette budordet,
Fick en gång tvillingar hastigt vid bordet!
Gumman hon svor som en Ryss och Kossack.
Didric bara teg och drack. :,:

5.

Didric, skuffad inom hus,
Bör man det förtänka Gubben?
Tog sig jämt et afton-rus
Klockan Sex på Klubben:
Hängde sin hatt på den vanliga spiken
Ganska ordentligt, gaf Hin politiken;
Men då det hände slikt vådeligt snack,
Didric bara teg och drack. :,:

6.

Didric, med sit gråa hår
Och med ölet spillt på hakan,
Ändtlig läggas uppå bår
Ser den öma Makan:
Fölgde så glättigt med liket i Choret,
Myste och tyckte just om sig med floret,
Skyndade hem och spenderade rack,
Sjöng i Glädjen, sjöng och drack. :,:

1796 (?).

CXXX.

BORDVISA.

1.

Sjungom vänner!
Höjom glädjens ljud!
Medan Själen lyckligt känner,
Lydom nöjets bud.

2.

Lät oss glömma
Alt hvad lifvet tär!
Skulle Himlen brottslig döma
Den som lycklig är?

3.

Grymma lära,
Som från afgrund gått!
Nej vår glädje är hans ära,
Våra qval et brott.

4.

Vike Smärtan!
Mörka anletsdrag,
Suckar från betryckta hjertan
Flyn ur detta lag!

5.

Sorgsna minnen,
Tankans plågohär,
Denna sälla stund försvinnen,
Den för glädjen är!

6.

Sjungen, Dricken,
Följen nöjets röst!
Njutom visligt ögnablicken
Utaf lifvets tröst.

1797.

CXXXI.

DEN VÄLVISE

MINNESSÅNG.

1.

I Herrar! Jag vil er berätta
På denna förnöjliga stund:
Det lefde i verlden, för detta,
En Man af förträffliga pund,
En välbeställd Rådman uti Askersund.

2.

Den salige Mannen i fråga
Teg altid i sittande Rätt;
Visst icke i brist af förmåga,
Nej, vänner, det var så hans sätt,
At tiga och skrufva sin stöfvelmanchett.

3.

Men ära för Rådmannens minne!
Et råd här i verlden han gaf;

Och märk huru Snillet bor inne
Hos den som minst skryter deraf;
Det rådet skal hedra vår vän i hans graf.

4.

Det var just en söndag vid bordet,
Då Rådman tömt rämmen i båln;
Den Välvise hastigt tog ordet
Och rådde oss dricka på kåln.
Fyll glaset, til Rådmannens ära går skåln!

5.

Nu brast som et band för hans tunga,
Hans upsyn blef klarnad och ljus;
Han rådde båd gamla och unga
At taga et skyndesamt rus,
Och tiden ej slösa med sladder och krus.

6.

Sen höll han om drycker och bålar
Et tal, excellent i sin sort,
Tilstyrkte at fjäset med skålar
Som tidsspillan borde tas borrt:
Ty människjans lifstid är oviss och korrt.

7.

Et tal af så dråpeligt värde,
Et råd af så grundad reson,
Exemplet af Mannen som lärde
Bevekte hvar törstig person,
Och prässade tårar ur mången citron.

8.

Men, vänner, beundrom den aning
Som salig herr Rådmannen dref!
Korrt efter så herrlig förmaning,
För altid han otörstig blef,
Och hastigt med Charon i farkosten klef.

9.

Hvad kan nu af händelsen läras?
Jo händelsen lär ju oss klart:
At rådiga Hufvun må äras,
At drycker ge talkonsten fart,
At Charon med färjan kan frakta oss snart.

1798.

CXXXII.

RÅDMANS-VALET.

DIALOGUE PÅ STORKÄLLARN I TROSA.

1.

Pusta ut min bror och sjung
Om den tid då du var ung;
Drick och sitt ej der och måtta!
Säg oss dina ödens lopp. —
»Nå så topp!
»Sjuttonhundrafemtiåtta
»Kom jag först från Småland opp.»

2.

»Hurtig pilt om femton år,
»Paddubånd i flätadt hår,
»Hedersskänk, en ost af mor min;
»Skjortan ur dess sista väf,
»Något snäf,
»Urväxt kapprock efter bror min,
»Mössan pelsad af en räf.» —

3.

Nog min bror om plagg och drägt;
Säg oss något om din slägt,
Fast hvad hedrar det personen?
Du är dock en ofrälst man. —
»Mycket sann,
»Kära bror, är reflexionen;
»Lät oss klinga med hvaran!» —

4.

Säg oss heldre om du vill
Hur din lefnad sen gått till,
Hur dig ödet täckts beskära
At bli Rådman broder Gök? —
»Dunst och rök
»Är all denna verldens ära!
»Slå i pontack på försök.»

5.

»Händelsen, min bror, var den:
»Många hätska afundsmän
»Gjorde krångel uti valet;
»Saken syntes desperat.» —
Bara prat!
Med förlof, jag föll i talet:
Classen bror? — »Illiterat.»

6.

»Men betrakta lyckans nåd,
»En gång fann jag på det råd

»Slef och glas ur huset skicka:
»Jag på bålens tömning dref
»Utan slef;
»Den som *råder* så att dricka,
»Bör bli *Rådman* — och jag blef.»

1798.

CXXXIII.

VISA OM PARADISET.

1.

Alla fäders första far,
I den sälla blomster parken,
Naken som en apa var,
Åt och såf på bara marken;
Der gick alla Skönas mor,
Utan linne, stubb och skor.

2.

Utaf ortens fält och trän,
(Gud välsigna hela grödan!)
Som de andra djur och fän,
Fick det arma paret födan;
Deras kost på daglig stat
Var en evig grönsallat.

3.

Bara vatten fans för törst;
Märk godt folk, hvad härlig gamman!
Djur med klöfvar och med börst

Drucko med dem friskt tillsamman;
Ingen aning om den skatt
Som fördold i drufvan satt!

4.

Nej, i våra nya dar
Bättre paradis man känner;
Stubb och kjortel hustrun har,
Rock och skor de ägta männer;
Helt beqvämligt herrn och frun
Hvila nu på Eiderdun.

5.

Kokt och kryddad är vår mat,
Vi ha vin och fulla bålar;
Vi ha tallrikar och fat,
Valda gäster, glada skålar;
Gäster uppå tvenne ben,
Skålar giorde af Frantzén.

6.

Tillstå skall nu hvar en vis,
Om han blott vill tala ärligt,
At det fordna paradis
Var så föga gladt och härligt.
Härligare är vårt Lag;
Granne, drick! nu dricker jag.

1798.

CXXXIV.

SÅNG I ETT GLADT SÄLLSKAP.

1.

Min vän! Sök visligt att bevaka
De nöjen Ödet oss beskär;
Må vi ej någon ro försaka,
Som ej för hjertat brottslig är!

2.

Snart, ack hur snart är alt förvandladt!
Vi lefva blott ett ögonblick;
Hur illa då emot oss handladt,
Om i bekymmer det förgick!

3.

I dag dig denna ros förnöjer,
Hvars skörd du ännu spara vill;
Men skynda dig, ty om du dröjer,
Är hon i morgon mer ej till.

4.

De nöjen, som på lifvets bana
Oss Himlen aldrig än förment,
De äro blomster, lät dig mana,
Att icke skörda dem för sent.

5.

Må du af läxor ej förföras,
Att jaga glädjen ur din själ!
Lät ej ditt muntra lynne störas
Af mulna Hypocriters gräl!

6.

Lät denna falska vishetslära,
Med dessa trumpna dygders pris,
För nöjet aldrig dig förfära;
Var lycklig du, så är du vis!

7.

Och när dig åldren börjar trycka
Och qväfva känslans ljufva kraft;
Må glädjen då vid andras lycka
Förnya den du sjelf har haft!

8.

Ja, sökom visligt att bevaka
De nöjen Ödet oss beskär;
Må vi ej någon ro försaka,
Som ej för hjertat brottslig är!

IDYLLISKA DIKTER OCH NÄRSLÄKTADE.

CXXXV.

GUMMAN.

1.

Se hon kommer, leende och from,
Ärbar i den vackra simpla drägten;
Firad, vördad på sin ålderdom,
Älskad, ärad, Kronan ibland Slägten.

2.

Se i hennes milda anletsdrag
Goda tycket hjertats målning göra,
Fina vettet skrynkan ge behag,
Ädla känslans uttryck ännu röra.

3.

Vörda dessa strödda silfverhår,
Läs ur ljusa ögat samvetsfriden,
Och de dygder som nu sexti år
Gumman följt så trogit fram åt tiden.

4.

Lekar, Löjen, menlös glättighet
Vid dess åsyn aldrig flygten taga;
Glad är Gumman, glad med värdighet,
Deras fägnad, aldrig deras aga.

5.

Flickan, utaf hennes bifall stor,
Eldas up at nya dygder hinna;
Något högt den Yngling om sig tror,
Som förtjent dess minsta loford vinna.

6.

Evas kön! Til sena dagars tröst,
Vördnaden din dygd skal offer bära;
Fjollan endast gafs, vid lifvets höst,
Åldrens lyten, icke åldrens ära.

7.

Yra Gossen henne skal bele,
Flickans skämt sin udd mot henne hvässa —
Gråa hår ej någon aktning ge,
Växte på en åldrig Tokas hjessa.

1795.

CXXXVI.

DANSKA SÅNGGUDINNAN TIL DEN SVENSKA.

1.

Hit mot Danas sälla stränder hördes
Ljudet af din stämmas Harmonie:
Syster! ljuft af den min känsla rördes,
Hittils okänd vällust var deri.

2.

Ach! i Nordens fordna Hjeltedagar
Mildt förentes våra rösters ljud;
Skönast hördes vi, vid Skaldens lagar,
Sjunga Krigets, sjunga Hjertats Gud.

3.

Men, min Syster! seder, språk och tider
Löste detta sköna rosenband;
Hvar för sig sin lager ensam vrider,
Stämmer harpan, ach! med ensam hand.

4.

Derför glädjen i min blick sig röjde,
Derför nämnde jag den dagen säll,
Då din röst förtrollande sig höjde
Ifrån *Sveas* ljungbeväxta fjäll.

5.

Ach så kom! se mina armar sträckas,
Skynda mot min hulda Syster-barm;
Ach så kom! må evigt aldrig släckas
Lågan som har gjort vår vänskap varm!

6.

Sänd, Apollo! sänd med faders löje,
Nordens Sångmör fadersblickar ned!
Öfver dem lät hvila ro och nöje,
Hvila trofast enighet och fred!

1795.

CXXXVII.

LYCKLIG DEN.

1.

Lycklig den med sorgfritt hjerta
Fridsamt hälsar morgonen,
Och förutan ångrens smärta
Återskådar aftonen!

2.

Lycklig den hvars lefnad flyter
Bäckens lugna bölja lik,
Och, fast lyckans ynnest tryter,
Är af egna dygder rik!

3.

Lycklig den som orädd lyder,
När hans sista tima slår,
Och hvars graf en blomma pryder,
Vattnad af en ömhetstår!

1795.

CXXXVIII.

KÄLLAN.

1.

Genom Dalens stilla famn
Denna källa tyst sig bryter;
Bortskymd hennes bölja flyter,
Obemärkt och utan namn.

2.

Men då vid dess lugna flod
Vandrarn trött af möda dignar,
Glad han hennes skatt välsignar
För sit vederqvickta mod.

3.

Måtte Himlen höra mig!
Må dess fadersgodhet gifva,
At mit lif en bild må blifva
Lugna källa utaf dig!

4.

Vare ärelystnans lott
At i höga Loftal blänka —
Min at Likar bistånd skänka,
Lefva glömd och göra godt.

1795.

CXXXIX.

DEN GLADA FESTEN.

1.

Uti Prestgåln slamrades i mortlar,
Brottom hade alla husets hjon;
Pigor svängde sig med helgdagskjortlar,
Och på spettet satts en gödd kalkon.

2.

Gamla Prestmor sågs beställsamt trippa,
Hade mycket at bestyra om;
Tummade sin blanka nyckelknippa,
Nickade så fromt åt hvem som kom.

3.

Vandrade i nattyg, nätt och struken,
Ifrån köket ömsom och i saln,
Bredde ut den fina korndrällsduken,
Och tog fram den refflade pocaln.

4.

Hvarför då den myckna ståtligheten,
Detta fäj och fjäsk i Kyrkherrgåln?
Denna tårtan och högtidligheten,
Fricadeller, korf och krams i kåln?

5.

Hvilkens denna nötta käpp som siras,
Som så gran och blomsterlindad står? —
Jo, vår goda Prestfars högtid firas,
Gubben fyller sina sjutti år.

6.

Gamla Prestmor fintlig och förslagen,
Med små Fêter på sit enkla sätt,
Fyrti gånger firat denna dagen,
Fyrti år sin goda Gubbe glädt.

7.

Redan var nu middagsstunden inne,
Väntadt lag i hemligt antåg var;
Gumman log så fromt uti sit sinne
Åt det spratt som hon stält til åt Far.

8.

Gubben tidigt ren på morgonstunden
Trogen önskan af sin Gumma fått;
Med en stoppad nattrock blifvit bunden,
Rån och skålbröd, caffe utvaldt godt.

9.

Nu satt han så god och glad til sinnes,
I hans upsyn lästes lugn och frid,
Förde sig med tacksamhet til minnes
Herrans nåd på den förflutna tid.

10.

Kände varma glädjetårar falla,
Blickade ibland så godt på Mor;
Visste med sig han var kär för alla,
Maka, vänner, barn och Sockenbor.

11.

På en gång blef Gubben gladt förlägen,
Någon aning nu föll honom in —
Dammar det ej, sade han, på vägen,
Skäller icke Hercules vid grinn?

12.

Gubben ej förgäfves detta tyckte,
Skumt han redan röjt dem långt ifrån;
Nu han ömt i sina armar tryckte
Dotter, Måg och lilla Dotterson.

13.

Späda gossen räckte Morfar käppen
Med den granna blomsterkransen på;
Mormor log och bet sig skälmskt i läppen,
Var så stålt för det hon hittat på.

14.

Hedersmågen, Herr Caplan i Wåla,
Kom nu fram med verser et patent,
Som han låtit med små änglar måla,
Grant och vackert och förgyldt och präntt.

15.

Sedan Doter kärligt gratulerat,
Med jordgubbar fram en korg hon bar,
Dem hon i sin trägård sjelf planterat
Enkom för sin gamla goda Far.

16.

Slägt och vänner syntes nu sig samla
Mangrant til et gladt och utvaldt lag;
Alla önskade så högt den gamla
Lycka, lycka på hans hedersdag.

17.

Mormor ropte: Far nu väntar maten —
Fromma Laget straxt kring bordet står;
Gubben märkte rosorna kring faten —
Lilla Göran läste Fader vår.

18.

Alla rätter ösas, skäras, styckas,
Gumman fryntlig lägger för och ler;
Frögdar sig at tårtan velat lyckas,
Blir så nöjd när någon vil ha mer.

19.

Glad är dagen, tilfället betydligt,
Blanka Silfverkannan fylls med vin —
På det drifna locket synas prydligt
Tolf Apostlar och en Carolin.

20.

Til et mål nu alla trogit syfta:
Morfars välgång rundt kring laget går!
Gubben ses sin sammetsmössa lyfta,
Blottar rörd sit silfverhvita hår.

21.

Uppå gåln från löfsaln folket hurrar,
Ingen glöms af Matmor vid kalas;
Ölet strömmar, nyckelharpan surrar,
Pålskan går vid oafbruten bas.

22.

Vet ni vänner, ropte Prestmors Svåger,
Tog pocaln och drack sin granne til:
Alla Kungars Pro- och Epiloguer
Mot vår Fest jag icke byta vil.

1796.

CXL.

MOR OCH DOTTER.

1.

Se Flickan der med band och blomsterkransar,
Som blixtrar fram i Gracers lätta rad!
Hon är ej glad för det hon dansar,
Hon dansar för det hon är glad.

2.

Se hennes Mor, med öma hulda blickar,
Sit glada barn betrakta känslofull
Från Soffans lugn, som det så väl sig skickar
För Mammas värdighet och hull.

3.

Än täck som Mor och med sin dubbla haka,
Hon lemnat klokt de ungas tidsfördrif;
I dansen mer ej dunstar bort et lif,
Som helgadt är åt hushåll, barn och maka.

4.

Se Sprätten sjelf, i sina trånga skor,
Lik Bromsen spetsad uppå stickan,
Med aktning skåda denna Flickan,
Med vördnad nalkas denna Mor!

1796.

CXLI.

HÄCKBUREN.

1.

Nannas Siska i sin bur,
Ren vid solens gryning vaken,
Qvittrar kärlek och natur,
Med den öma maken;
Flaxar ömsom kär och rädd
För den lilla kaksens ifver,
Strider svagt och eftergifver,
Reder til en liten bädd.

2.

Nanna några suckar drar,
Lägger sysslan bort så sakta,
Närmas at det lilla par
Rörd och tyst betrakta;
Vet ej just at skäl sig ge
Hvarför hennes kinder brinna,
Hvarför hon så ljuft skall finna,
At två Foglars lekar se.

Men de öma känslors Gud
För dess hjerta tyckes hviska:
Snart skal Nanna ock bli brud,
Liksom hennes Siska.
Nanna pysslar om de små,
Hackar ägget med persilja;
Tänker: Astrild ske din vilja!
Clas i dag mitt Ja skall få.

1796.

CXLII.

ELISE TIL SIN ÄLSKARE.

1.

Lätt du kan af mina ögon finna
Hur du tilbedd i mit hjerta är;
Men o! hör din öma Älskarinna,
Lät det vara nog at herrska der.

2.

Ack hör opp at kärleksplígt mig tyda
Hvad som sen mig säker ånger ger;
Blott af hemlig fruktan at dig lyda
Nekar jag dig det hvarom du ber.

3.

Kan du nyttja denna magt så illa
Som du på en värnlös Flicka fick?
Näns du väl dess menlöshet förspilla
I et svagt olyckligt ögnablick?

4.

Hvarför så den rädda oskuld pröfva
Som af dig, o Cleon! hägnas vill?
Älskade ack! sky et brott at öfva
Just derför at du har magt dertil.

5.

Var du sjelf en SkyddsGud vid min sida;
Stöd min dygd; o, mer ej fresta mig!
Ack för tungt det blir för mig at strida
Emot kärleken och emot dig.

1796.

CXLIII.

DEN 1 NOVEMBER 1796.

IDYLL.

1.

I en koja, kring sin spis,
Satt en menlös Slägt på bygden;
Gubben grånad, from och vis,
Gumman god som gamla dygden,
Nöjde vid sit tända ris.

2.

Matmors gärning hurtigt led,
Karin nystade på garnet;
Jerker slöjdade en sked,
Och på gålfvet lekte barnet,
Husets barn i tredje led.

3.

Drängen med sit sista lass
Kom från skogen trött til qvällen;
Gårdshund gamla trogna Pass
Makligt låg i ring på hällen,
Katten tvättade sin tass.

4.

Moster Gunnil, i en vrå,
Talte sagor, bandt på noten;
Gamla Lustig då och då,
Husets vän, Soldat af Roten,
Finska Fejden minde på.

5.

Hastigt husbondfar man såg
Pipan emot spisen knacka;
Rörd var han i själ och håg,
Tog så brådt sin Almanacka,
Som i stora bibeln låg.

6.

Vänner, ropte han, se här,
Med en fröjd som ej var tvungen:
Denna dagen är oss kär,
Lät oss be til Gud för Kungen;
Det hans dyra högtid är!

7.

Kungars Kung, som alt förmår,
Gif hans ungdom mod och lycka!
Utbrast Gubben, och en tår
Föll uppå hans nötta krycka,
Stödet för hans sjutti år.

8.

Gumman sade: rätt och lag
Skal han skydda för de ringa. —

Sveriges ovän skal en dag
Bäfva för hans tappra klinga,
Inföll Lustig, det svär jag.

9.

Jag i Stockholm sett min Kung
För de flinka blåa gossar;
Skölden blir ej honom tung,
Tapperhet ur ögat blossar,
Han är rask som han är ung.

10.

Doter Karin fick nu ljud;
Hennes önskan var för Freden
Och en kärlig kunglig Brud!
Jerker lade från sig skeden,
Och bad samma bön til Gud!

11.

Gunnil, fattig fromma själ,
Tog til orda så gunådligt:
Folket för alt split och gräl,
Kungen för alt krankt och vådligt
Store Gud bevare väl!

12.

Nu förentes allas röst,
Nu uphöjdes allas händer:
GUSTAF ADOLPH, Sveriges tröst,
Styre lyckligt Sveriges Länder
Til dess sensta ålders höst!

13.

Tänd din lufteld, Lyckans Son,
Lät kanonen glädje dundra;
Fröjda dig med stoj och dån!
Lät oss små din prakt beundra,
Dina murar vidt ifrån.

14.

Då Palatset uplyst står,
Glindrande i lustbarheten;
Blott en suck från kojan går;
Högre dock än fröjd-raketen
Detta tysta offer når.

1796.

CXLIV.

POJKARNE.

1.

Jag mins den ljufva tiden,
Jag mins den som i går,
Då oskulden och friden
Tätt följde mina spår;
Då lasten var en häxa,
Och sorgen snart försvann;
Då alt utom min läxa
Jag lätt och lustigt fann.

2.

Uppå min mun var löjet,
Och hälsan i min blod,
I själen bodde nöjet,
Hvar människja var god;
Hvar pojke, glad och yster,
Var straxt min hulda bror;
Hvar flicka var min syster,
Hvar gumma var min mor.

3.

Jag mins de fria fälten
Jag mätt så mången gång,
Der ofta jag var hjelten
I lekar och i språng;
De tusen glada spratten
I sommarns friska vind,
Med fjärlarne i hatten
Och purpurn på min kind.

4.

Af falskheten och sveken
Jag visste intet än,
I hvar kamrat af leken
Jag såg en trogen vän;
De långa lömska kifven
Dem kände icke vi;
När örfilen var gifven,
Var vreden ock förbi.

5.

Ej skilnad til personer
Jag såg i nöjets dar;
Bondpojkar och baroner
Alt för mig lika var;
I glädjen och i yran,
Den af oss raska barn,
Som gaf den längsta lyran
Var den förnämsta karln.

6.

Ej sanning af oss döljdes
Uti förtjenst och fel;
Oväldigheten följdes
Vid minsta käggelspel;
Den trasigaste ungen
Vann priset vid vår dom,
När han slog riktigt kungen,
Och grefven kasta bom.

7.

Hur hördes ej vår klagan,
Vårt späda hjerta sved,
Vid bannorne och agan
Som någon lekbror led;
Hur glad at få tilbaka
Den glädje riset slöt,
Min enda pepparkaka
Jag med den sorgsna bröt.

8.

Men, mina ungdomsvänner,
Hur tiden ändrat sig!
Jag er ej mera känner,
I kännen icke mig.
De blifvit män i Staten
De fordna pojkarne,
Och kifvas nu om maten,
Och slåss om tittlarne.

9.

Med fyrti år på nacken
De streta i besvär,
Tungt i den branta backen
Der Lyckans Tempel är. —
Hvad ger då denna Tärnan,
Så sökt i alla land? —
Kallt hjerta under stjernan,
Gul hy och granna band.

1797.

CXLV.

DE SMÅ PÅ LANDET.

1.

Raska barn på blomsterfält,
Sällast af alt jordiskt sält!
Med förtjusning vid ert nöje,
Vid ert oskuldsfulla löje,
Skådas af en känslig vis
Lifvets korta paradis.

2.

Runda kinder, mod och märg,
Trefligt hull och liflig färg,
Luft och frihet, berg och backar,
Frisk aptit och nötta klackar;
Ingen skymt af konstens tvång,
Lust och lekar, frögd och språng.

3.

Spring du lilla täcka groupe;
Snart en bok med ris och tupp
Skal i stugans qvalm dig stänga;

Sök din frihetstid förlänga,
Barndomsglädjen lifligt kän;
Aldrig återkommer den!

4.

Gosse! bygg dit skepp af flarn,
Tumla, skalkas, glada barn!
Ledsnan, den der fula häxan,
Kommer tids nog fram med läxan:
Snart din skrifbok bunden är,
Början gjord til verldsbesvär.

5.

Hoppa Flicka, yr och späd,
Lammets hals med blomster kläd,
Fröjda dig vid dockans nipper!
Mamma snart en märkduk klipper:
Redan, vid din första fåll,
Glädjen flytt på längre håll.

6.

Sälla, korta barndomstid,
Stund af menlöshet och frid!
Än i åldren öm för minnet,
Sorgligt ljuft du tjusar sinnet,
När min tanka återgår
Til din evigt flydda vår.

1798.

CXLVI.

LYCKSALIGHETEN.

1.

Jag sökte dig Lycksalighet,
Ach huru var min längtan het
För dig du älskade Gudinna!
Mitt tysta tjäll mig ledsnad gaf,
Jag fattade min vandringsstaf,
I hopp at dig omsider finna.

2.

I Kungars lysande palats
Min tanka gaf dig säker plats;
Här målades du för mitt sinne!
Men fåfängt hopp, bedräglig glans!
Uppå Lever du aldrig fans,
Och ej på Cour i mannaminne.

3.

Min forskning gjorde nu försök
Bland hjeltar, plumer, skott och rök;
Men du ej följde Segrens bana.
Ibland en tjust och dårad hop,

Hvad fann jag? — skrik och hurrarop,
Te Deum och en trasig fana.

4.

Jag gick der lärdomsfacklan bran:
En skinntorr vetenskaplig man,
Röd kring det sunkna ögats kanter,
På alla språk dig lärdt beskref;
Men snart jag öfvertygad blef,
At du ej bor i folianter.

5.

Der Plutus sina håfvor bär,
Jag sökte dig — du fans ej der. —
Bland actier, växlar utan ände,
Jag såg en gulblek, karg person,
Och dömde straxt at herr Patron
Helt säkerligt dig aldrig kände.

6.

För tankan spökade din hamn:
Jag sökte dig i Mirzas famn,
Jag sökte dig i dryckeslagen,
Jag fördes af begärens ström;
Men, utur villans korta dröm,
Jag väcktes sorgfull och bedragen.

7.

Sen så jag flygtigt vankat om,
Jag til min hydda återkom,
Och den jag sökt så långt och vida,

Sökt under trängtan och begär,
Stod, märken dödlige! stod här,
Helt hemmastadd bredvid min sida.

8.

Hur fåfäng var då ej min färd!
Uti min hyddas lugna verld
Jag målet för min önskan vunnit:
Jag väljer sjelf min arbetstid,
Har vänner, hälsa, bröd och frid;
O! jag Lycksaligheten funnit!

1798.

CXLVII.

BOUQUETTEN.

1.

Nella sprang, med glättig min,
Snabb från morgontoiletten,
Sökte rosen och jasmin:
Gissa hvem som får bouquetten?

2.

Än en hyacint hon bröt,
Än tulpan och än narcissa;
Knöt och sjöng och sjöng och knöt,
Men åt hvilken? — du får gissa.

3.

Åt en älskare? — jo pytt!
Straxt skal det om kärlek gälla;
Hjertats lilla skälmska Skytt
Än ej nänts at träffa *Nella*.

4.

Änn i hennes fria själ
Fann passionen ingen gömma;
Känslor hade hon likväl,
Lika ädla, lika ömma. —

5.

From och enslig på en vind,
Bodde Herrgålns gamla Anna;
Krämpan bleknade dess kind,
Åldren skrynkade dess panna.

6.

Alla husets vackra barn
Fordom hon med trohet skötte:
Med sin psalmbok och sit garn
Hon sin ålder nu förnötte.

7.

Sist för *Nellas* späda år
Vakade dess hulda möda;
Nu var grånadt hennes hår,
Hennes ögon voro röda.

8.

Nella mindes, ömt och grant,
At den Gamlas fest var inne:
Derför hon bouquetten bandt,
Af et tacksamt kärligt sinne.

9.

Nu kom hon, så glad och god,
At sin lilla skänk förära;
Gumman ren med muntert mod
Sjöng: *Vak up min själ, gif ära!*

10.

Nella smög sig fram i hast,
At den Gamla hjertligt klappa;
Skänkte nu sin blomsterqvast
Och en penning ifrån pappa.

11.

Gumman gret en känslig tår —
Bort sprang *Nella* menlöst yster:
Änglarne i hennes spår
Gladdes öfver deras syster.

1798.

CXLVIII.

SLOTTET OCH KOJAN.

1.

Jag har en landtlig stuga,
Den stugan är dock min;
Men ödmjukt skall man buga
Att till mig komma in.

2.

Så föga högt från marken
Har den sin resning fått;
Men der, framför åt parken,
Der står ett skyhögt slott.

3.

I prakt och stoj otroligt
Der bor en Herreman;
Jag sofver alltid roligt,
Men det gör inte han.

4.

Han hofman är, dess värre,
En präktig stjerna bär;
Men stackars nådig herre,
Hur litet säll han är!

5.

Jag satt framför min koja
En vacker aftonstund,
Då plötsligt hördes stoja
Hans koppel kring min lund.

6.

Hans Nåd förbi mig trädde
Just som jag bäst förnöjd,
Försynens godhet qvädde,
I menlöshet och fröjd.

7.

Det var en liten visa,
Som sjelf jag gjort, jo, jo!
Att Himlens Herre prisa
För lugn och sinnesro:

8.

För sundheten och födan,
För faderligt försvar,
För hvila efter mödan
Och ångerfria dar.

9.

Hans Nåde, stödd mot bössan,
Grant hade hört min sång:
Jag teg och tog af mössan,
Han tankfull gick sin gång.

10.

Han gjöt en suck af smärta —
Ha! den förstod jag godt:
Gif mig ditt glada hjerta,
Och gerna tag mitt slott!

11.

Då lyfte sig mitt öga
Till den, som delat så:
Palatsen åt de höga,
Och glädjen åt de små.

1800.

CXLIX.

ÖFVER EN SYTAFLA.

Se en skogspark och en sjö:
Sol och strömåln der i grunden,
Foglar kring den blåa runden,
Se på ängens slagna hö;
Svanen simmande i hvassen,
Fiskarn lutad vid sitt nät;
Se hur, under tunga lassen,
Dragarn släpar sina fjät.
Se hur, rask i arbetsvärmen,
Kullan rör sin starka kropp,
Se den hvita lintygsärmen
Intill axeln vecklad opp;
Se på flickan der vid stacken
I korsetten af kalmink,
Kinden röd af helsans smink,
Hatten halkad ner på nacken;
Se de raska pojkarne,
Se på den som hvässer lian — — —
Men hvartill den litanian
Af hvad allt här är att se?
Skogen, himmeln, sjön och stranden,
Foglar, menniskor och djur,

Allt är sanning och natur,
All ting prisar mästerhanden.
Måtte ni, så ung och täck,
Som så lärt naturen måla,
Denna svaga härmning tåla
Af min penna och mitt bläck!

1803.

CL.

BRÖSTSTYCKE.

1.

Nu jag tar min pensel,
Sätt dig, min Lisette;
Astrild skall dra känsel
På dess målning lätt.

2.

Ögonen till färgen
Ljufva himmelsblå,
Blickarne till märgen
Hjelten genomgå.

3.

Kännaren skall sanna,
Att ej mera skön,
Glad och öpen panna
Finns bland Evas kön.

4.

Grekiskt täck i snitten
Skall han näsan se,
Liten bugt på midten,
Stålt och retande.

5.

Skönast dock befunnen,
Bland dess gracers tal,
Är den friska munnen,
Rosornas rival.

6.

Barmen blygt sig höjer
I ett glest förvar;
Rundeln som sig röjer
Liljans hvithet har.

7.

Kring dess axlar flyter
Lockars lätta sky,
Som sin skugga bryter
Mot en Cyprisk hy.

CLI.

SAKNADEN.

SKRIFVET I RESVAGNEN.

Den hydda der jag fostrad blifvit,
Mitt hjertas fordna helgedom,
Nyss såg jag ödegiord och tom,
Dess vägg var fäld, dess tak man rifvit,
I följd af nya ägarns dom.
En tår föll mig så het på kinden,
Förödelsen jag kring mig såg:
Den hulda ålderstegna linden
På gården fäld för yxan låg.
Vid denna åsyn full af smärta,
Hvad tusen minnen för mitt hjerta!
Hvad år som sorgligt flutit fram,
Sen sista glada syskon-dansen
Vid frögden af midsommarskransen
På denna fordom höjda stam.
Der låg den nu till jorden stupad
Med grenen afklädd, kronan kal,
Jag stod i sorgens natt fördjupad
Med detta hemska tunga qval,
Med detta styng man innerst känner

Då man af sorger lutad går
Och måste se hur döden slår
Den sista af ens ungdomsvänner.
Alt ting min dystra saknad ökte,
Kring tomten förde jag min blick,
Alt bar förgänglighetens skick,
Försvunnit var det hem jag sökte,
Jag endast på dess spillror gick.
Vid tankan af förflutna tider,
Af barndomsårens blomsterked
Mitt öga gret, mitt hjerta sved
Såm blott et känsligt hjerta svider,
Då man till fädrens boning förd
Sen många längtans år, omsider
Den finner härjad och förstörd.

CLII.

1.

När skall du komma, sälla tid,
Då verlden, icke mer i strid,
För våld och agg och tvedrägt blöder;
När fly de grymma villors här
Som hatets afgrundslåga när,
Bland jordens åbor, mina bröder?

2.

Du hopp om dessa ljusets dar
Som verlden länge gäckat har
Med aning om en allmän lycka!
När skall du din fullbordan nå,
När mänskjan mod och styrka få,
At bindeln från sitt öga rycka?

CLIII.

1.

Nyss jag i hvilans sköte låg,
Då till min bädd jag nalkas såg
Den stränga magt som alt betvingar;
Han kom med krämpor, knarr och knot,
Podager utan hielp och bot,
Men et par splitter nya vingar.

2.

Han syntes tung och lutad gå,
Den gamla lian i en vrå
Han lade från sig matt och varligt,
Jag blef förfärad en minut,
Men Gubben såg så restrött ut
Och ej besöket just så farligt.

3.

Jag sporde händelsernas far:
Säg fader mig hvad plan du har,
Hvad upsåt på den nya färden?
Du öpnat tidehvarfvets port,
Säg nu hvad anstalt har du gjort
Till bättre skick och gång åt verlden?

CLIV.

SKUGGORNA.

FRAGMENT.

1.

Hänförd under nattens dvala,
Till de sälla andars Land,
Hörde jag två Skuggor tala,
Såg dem vandra hand i hand.
Fästad dock af Sinnligheten,
Ifrån jorden nog ej skild,
Såg jag dem i samma bild
Jag dem sett i dödligheten.

2.

På en himmelsk promenad,
Vid en Häck utaf Reseda,
Såg jag Kellgren ljus och glad,
Salig Kraus vid handen leda.
Änglarne med välbehag
Syntes Wasas skald betragta,
Rörde vingarne så sagta
At ej vålla minsta drag.

3.

Små Cheruber i complotten
Smögo kring hans veka hamn,
Nämde leende hans namn,
Fäste myrthen i calotten,
Söngo i Serafisk chor
Eliseiska Harmonier,
Söngo ljufva melodier
Af hans ädla Sällskapsbror.

4.

Barden i den sälla våren
Syntes i förklarat skick.
Lugn, men känslig var hans blick,
Borta sorgerna och tåren.
Med en upsyn glad och kär
Hälssade han nejdens sköna,
Fick et famtag i det gröna
Utaf Dubois Le Clerc.

CLV

ÄLSKARENS BESÖK.

FRAGMENT.

1.

Solen upsteg ur en rosensky,
Daggens perlor glittrade på ängen,
Glesa dimman sågs förskingrad fly,
Välluckt doftade ur blomstersängen.

2.

Lärkan ren, på luftens vingar säll,
Qvittrade sin glada morgonvisa,
Likväl än i prestgålns lugna tjäll
Slumrade den älskade Lovisa.

3.

I en ljuf och lycklig morgon dröm
Hon en vanlig upgångs timma glömde;
Hon var fästmö, älskande och öm,
Goda hjertan, gissen vad hon drömde.

4.

Gamla mamma [. . .] klädd,
Brydd at än dess goda flicka dröjde,
Trädde sakta till Lovisas bädd
Och den gröna rullgardinen höjde.

5.

Steg til sängen tyst och varsamt fram,
Drog ifrån dess glesa myggtjällhänge,
Sade med en Moders blick: fy skam,
At en fästmö såfva kan så länge.

6.

Flicka, redan kackla på vår gård
Dina perlhöns — dufvorna på vinden
Kurra efter matmor — lilla mård
Redan utsläpt hoppar ner vid linden.

— — — —

HYMNARTADE OCH RELIGIÖSA DIKTER.

CLVI.

HYMNE.

1.

O Du, som Verldars millioner
Uti Din Fadershägnad tar,
Hvars magt är evigt uppenbar
För alla Folk och Religioner!
I hvad för hamn Du Dig vil te,
I hvad för skick Dig för oss bilda,
Nationer hyfsade och vilda
Dig en gemensam ära ge.

2.

Hvar skal man högst Dit väsen skatta,
Du Himlarnes och Jordens Gud,
Uppå hvars visa almagtsbud
I rymden Verldar blefvo satta!
Du som åt Sphärer rörsel ger,
Och lifvar Knottets strödda härar,
Som uti Molnets blixt förfärar
Och uti Solens blickar ler.

3.

Från Ekens stam til veka Sippan,
Til alt är stämpeln af Dig sträckt;
Det stoft som flyr med vädrets flägt,
Den tyngd som massar sig i klippan:
Alt är min häpna undrans mål;
Hvart helst Dig tankan vågar följa,
Från Oceanens djupa bölja
Til Droppan uti blommans skål.

4.

Men när Du ur sit intet väckte
Planeter, Sol och Jord och Haf,
När alt en varelse Du gaf,
Du gaf den sällast åt mit Slägte:
Du skänkte det en känslig själ,
Och denna själ en kraft at verka,
Förstånd at Dina under märka,
Och böjelser at göra väl.

5.

Du gaf den forskande förmåga,
Som öpnar Jordens fasta kropp,
Och än på fästet stiger opp,
Der gnistrande Cometer tåga:
Du mänskjosjälen värdig dömt
At vidt Naturens verk förnimma;
Men händelsernas nästa timma
Du i et lyckligt mörker gömt.

6.

För oss Du bildade Naturen
I skönt och ständigt växladt skick;
Til rike mänskjan jorden fick,
Och monarchien öfver djuren:
Du gaf oss med Förnuftets bloss
En varning emot brott och våda,
Och låter oss Din godhet skåda
Jemväl i hvad Du nekat oss.

7.

Men hvad som högst Din nåd förklarar,
Och högst hvar dödligs dyrkan får;
Det är det Ljus som från Dig går
Och sig för hjertat uppenbarar:
Den Lag Du människjorna lär,
Som alla samfundsdygder föder,
Som säger at vi äro Bröder,
Och at Du allas Fader är:

8.

Den tröst, vid alla lifvets skiften,
Som talar utur själens grund,
Gör leende i plågans stund,
Och skingrar fasans natt i griften;
Den kraft som lyfter tankan opp
Från kretsen utaf ändligheter,
Och öpnar Himlars Saligheter
För oss i et odödligt hopp.

9.

O Du, som Verldars millioner
Uti Din Fadershägnad tar,
Hvars magt är evigt uppenbar
För alla Folk och Religioner!
Du som, i al ting god och vis,
Gaf känslan för din äras yrkan;
Tag alla Hjertans sanna dyrkan,
Och alla Slägtens lof och pris!

1797.

CLVII.

KYRKOGÅRDEN.

1.

Stundom kring de dödas läger
För mig sjelf jag vandra plär;
Tystnaden jag finner der
Ingen fasa för mig äger,
Ljuf den för min känsla är.

2.

När jag mig förtroligt sänker
På en gräsbevuxen häll,
Fridsamt på min lefnadsqväll,
Mina sorgers slut jag tänker;
Tänker hvilan och är säll.

3.

Utan bäfvan, utan smärta
Ser jag dödens strödda spår;
Vid den stumhet kring mig rår,
Ingen röst uti mit hjerta
Något brott mig förebrår.

4.

Jag en renad glädje känner
Uti denna enslighet —
Och, från hvilans rolighet,
Vålnader af hulda vänner
Hviska frid och salighet.

1797.

CLVIII.

EN BLICK PÅ GRAFVEN.

1.

Snart skola mina år förflyta,
Som droppar uti Tidens haf;
Snart tunga stormar ödsligt ryta
Och gräset vissna kring min graf.

2.

Snart döden skal det öga sluta
Som länge sorgens tårar göt;
Snart skal mit stoft sin hvila njuta
Och frid i jordens lugna sköt.

3.

Men i den stund, då dödens smärta
Mig omger med sin ryslighet,
O! då gör känbar för mit hjerta
Allfader! Din barmhertighet.

4.

När rösten, skälfvande och bruten,
Åkallar Skapare! Dit namn —
O, sträck mot mig, i dödsminuten,
Din hulda faderliga famn!

1797.

CLIX.

ADAMS OCH EVAS FÖRSTA MORGONSÅNG.

1.

Skön och nyfödd var naturen,
Tredje morgonsolen brann;
Källan sprang af fröjd, och djuren
Stumt beundrade hvarann.

2.

Bruten var ännu ej freden,
Minsta mask dess sällhet njöt;
Salig endrägt öfver Eden
I hvar flägt sin anda gjöt.

3.

Hinden Tigern menlöst smekte,
Bette vid dess sida tätt;
Lammet oförfäradt lekte
Med sin Konung, Lejonet.

4.

Rosen hyste inga törnen,
Blomman dolde intet gift;
Sparfven hyllad var af örnen,
Kärlek alla väsens drift.

5.

Af en helig känsla tände,
Edens änglasälla Par
Nu dess första lofsång sände
Upp till varelsernas Far.

6.

»Du, som från det klara höga
Skådar jorden för Din fot!
Till Dig, Fader, lyfts vårt öga,
Tag vår sällhetssuck emot!

7.

Du, som bildat alla väsen,
Fästets glans och jordens skrud,
Herre! Cedrarne och gräsen
Lofva Dig, all godhets Gud!

8.

Intet blad Din nåd förtiger,
Allmakt röjs i löf och knopp;
Fältets friska ånga stiger
Som ett rökverk till Dig opp.

9.

Bäckens sorl och fåglens qvitter
Till Din ära höja sig;
Blomstrens prakt och daggens glitter
Allt, o Fader! prisar Dig.

10.

Och vi — Herre! vi besjunga
Högt Din makt i skapelsen;
Böjlig gjorde Du vår tunga
Och vår röst att tolka den.

11.

Allt, hvarthän sig tankan sträcker,
Allt hvad ögat fatta kan,
I vårt hjerta dyrkan väcker
För naturens Upphofsman.

12.

Huld Du på vårt intet tänkte;
Säll och herrlig blef vår lott;
Stort det välde Du oss skänkte
Öfver allt hvad anda fått.

13.

Helig skall vår lofsång vara:
Evigt, evigt god är Gud!
Klipporna och bergen svara:
Evigt, evigt god är Gud!»

1799.

CLX.

INVOCATION.

1.

Inför Din Thron, i ett bedjande skick,
Mägtiga Phoebus! jag dristar mig sänka:
Muntran och mod, med en gynnande blick,
Värdes mig skänka!

2.

Gif af din skyddande godhet ett rön,
Bifall en ifrig Försökares yrkan;
Uppfyll min önskan, behjerta min bön,
Gilla min dyrkan!

3.

Bland den alldagligt dig offrande Här,
Ställ mig, o Phoebus! ej bortskymd i hopen,
Den du blott lusten och rimmet beskär,
Tröttad af ropen.

4.

Lär mig att skåda vidt fjerran ifrån
Vägen till ryktbarhet brant och besvärlig,
Icke mig tro, när jag stiger på tån,
Bål och förfärlig.

5.

Hänför min inbillning, elda min blod,
Gif mina tankesprång syftning och styrsel;
Gif mig étheriska Sångarens mod,
Icke hans yrsel.

6.

Icke den ton du åt Lycksökarn gaf,
Skalbaggar lik, som vid jordbrynet surra:
Kraften af Sången, när skimret drags af,
Bara et *hurra*.

7.

Icke den Bardens som färdig och snar
Sporrar sin vingade fåle till Pinden,
Osar och viftar ett rökelsekar,
Styr efter vinden.

8.

Gif mig, Apollo, den ädlare lott,
Styrka och lenhet i växlande blanning;
Tonen egentlig för koja och slott,
Klarhet och sanning.

9.

Måtte min sång, i vår stojande verld,
Väcka förfinade känslor för nöjet;
Fåfängans, skrytets och höghetens flärd
Agas af löjet.

10.

Lär mig att stundom, Pindarisk i glans,
Alstra ett qväde som hopen förstummar;
Värj dock min Skaldmö från skrik utan sans,
Intryckta tummar.

11.

Gif mina målningar värma och färg,
Enighet, klokhet och ordning i sätten;
Hejd och försyn att ej läna en dvärg
Skepnad af jätten.

12.

När, i en Odes högstrålande sken,
Hjeltarnes bragder jag går att beprisa,
Lät ej min Sångmö, förhesad och klen,
Tralla en visa.

13.

Måtte, då krigarn i härnad och blod
Trotsande mött de eldsprutande svalgen,
Lofsångens platthet ej pröfva hans mod
Mer än bataljen.

14.

Offren åt dygder, som pryda vårt land,
Likne af blomstren det friskande doftet,
Icke en vallmo, med prisgirig hand,
Räckt utur stoftet.

15.

Lät af exemplet mig alldrig förförd
Bryta hos grannen ett ax uppå tegen;
Blifve en rik eller knappare skörd
Alltid min egen.

16.

Phoebus! det offer min dyrkan dig bragt
Värdes ej dömma som lättsinnig yra.
Bönhör mig eller, försmådd af din magt,
Krossa min lyra!

1809.

BALLADER.

CLXI.

STYFMODERN.

QVÄDE I GAMMAL SMAK (EFTER RAHBEK).

1.

Den fromma Fru Signild på sotsängen låg,
Dess afsked Herr *Essbjörn* så smärtesamt sårar;
Lät, sade hon, sorgen ej nedslå din håg,
Mig plåga, långt mer än min död, dina tårar:
Jag önskar at Gud snart en maka dig ger,
At du må bli glad och ej sakna mig mer!

2.

Nej *Signild!* om nånsin jag glömmer vårt band,
Så glömme mig Gud! — O! din ifver dock hämma!
Så ropte hon, räckte sin vissnade hand,
Och fortfor med kärlig och döende stämma:
O! gerna, min man, må du glömma det så,
När hon har dig kär och vil älska de små!

3.

Fem gråtande döttrar dess säng stodo när,
Tungt föllo de tårar på moderligt hjerta.
För sonen det likväl mäst blödande är,

Så späd! o så späd! til så grufvelig smärta!
Och då sina Systrar han gråtande ser,
Så menlöst han smeker — de gråta dess mer.

4.

Fru Signild nu dödde, blef jordad och glömd;
Herr Essbjörn snart ägtade *Gullborg* den rika,
För glättighet, qvickhet och skönhet berömd,
I spel och i dans hon för ingen gaf vika;
Ty lefde hon ständigt i nöjen och sus,
Och sörjde så litet för barn och sit hus.

5.

De hundar de tjuta så rundt om det slott,
Och vaxljusen brinna så bleka i lågen;
De tjuta igen, ljusen slockna så brått,
Herr Essbjörn med Gullborg blef illa i hågen.
Vid midnattens stund flyga dörrarne opp,
Det susar som vinden i Ekarnes topp.

6.

Vid halfslocknad eldstad satt Lina och qvad,
At söfva i skötet sin gråtande broder;
Hon lullade honom och snyftande bad
De snart måtte följa sin hvilande moder!
Och hastigt, och hastigt, nu isnar dess blod,
En Vålnad i likdrägten för henne stod.

7.

Elina! min dotter, hvi sitter du här?
Hur må mina små? hur må syskonen dina? —
O! nämn mig ej dotter! Ehvem du ock är,

O låt mig i frid! ropte ångstfullt Elina:
Som blomstren min moder var hvit och var röd,
Men vissnad och bleknad är du som en död. —

8.

I grafven der bleknar den kind som var röd,
Från grafven jag kommer, din gråt jag der hörde;
Mit isnade hjerta blef varmt af din nöd,
Min klagan den evige Domaren rörde;
Jag reste de multnade lemmar med hast,
Och murarne remnade, marmoren brast.

9.

Glad kände den späda den talandes röst,
Med utsträckta armar han skuggan vil närma.
Ach! suckade Signild, ach! tomt är mit bröst,
Min arm utan styrka, min famn utan värma.
Elina! han känner sin moder ännu;
Min dotter! min dotter! hvi tvekar då du?

10.

O moder! från grafven du kom til oss små,
O tag oss då med dig! med ömkan oss skåda!
Vi frysa och svälta, vi ligga på strå,
Och hårdsinta tjenstpigor öfver oss råda.
O! se til din späda hur stelnad han är,
Ty satt jag med honom vid eldstaden här.

11.

Ömt slöt hon nu barnen i moderlig famn,
Det famntag dem var som när vårvindar fläckta;
Til Gullborg nu skred hennes vredgade hamn:

»O Gullborg! se barnen i armod försmäckta!
»Den gör at jag nu ur mit hvilorum går;
»O Gullborg! din räkenskap en gång blir svår!

12.

»De dunbäddar hvila nu tjenstpigor på,
»Som åt mina späda jag efter mig lemnat;
»De frysa, de hungra och ligga på strå,
»Ach! var då slikt öde de menlösa ämnadt!
»O! hade du burit och födt dem som jag,
»Så sorglöst du glömde dem icke hvar dag.»

13.

Nu hastigt gol Hanen, och Signild försvann,
Som morgonens töcken för solen försvinner.
Från Styfmodrens ögon en tåreflod rann,
I hjertat nu ångren så lefvande brinner.
Och, alt sen den stunden, i Landet knapt bor
Så älskansvärd maka, så kärleksfull mor.

1795.

CLXII.

GREF BERNHARDS BRÖLLOPP.

ROMANCE.*

1.

Dyrbart klädd i präktig Riddarskrud,
Från sin Borg den ädle *Bernhard* lände;
Möta ville han sin sköna Brud:
Hvilken fröjd hans unga hjerta kände!

2.

Omvärfd af en glättig Ungdomstropp,
Fiksam deras sena färd han lastar;
Sporrar Fålen och i sträckt galopp
Långt förut i djupa skogen hastar.

3.

Skräckligt öde! o en Röfvarhop
Blodbegärligt ser hans gyllne smycken:
Fåfäng strid! Förgäfves är hans rop;
Han är plundrad, och hans kropp i stycken.

* Grundad på en verklig händelse i Tyskland, under Medeltiden.

4.

Ned i jorden gömmande sitt brott,
Röfvarskaran med en hast försvinner;
Då i förväg ren till *Bernhards* Slott
Unga Bruden med sitt sällskap hinner.

5.

Bröllopplaget, uti festligt skick,
Dagens helgd med fröjdens blickar röjde;
Bernhards Moder — endast hennes blick
Var ej glad, ty hennes *Bernhard* dröjde.

6.

Bispen väntar, vigseltimman slår:
Bruden hemsk en sorglig aning känner;
Hastigt hän att söka *Bernhards* spår
Sänds en flock af Riddare och Svenner.

7.

Bruden darrar — tåren föll — o Gud!
Magtlös hon af Modrens armar stöddes;
Hennes halsband — sorgsna förebud! —
Plötsligt sprang, och perlorna förströddes.

8.

Rysligt vildt en stormvind rasar fram,
Ugglan skränar från det öde tornet;
Blixten splittrar mången åldrig stam,
Vindbron fälls, och ängsligt skallar hornet.

9.

Kommo Svenner — ångestfulla stund!
Kindren bleka, refne voro håren;
Gällt för dörren gnislar *Bernhards* hund,
Som dem åtföljt sökande i spåren.

10.

Som en pil han fram i salen far:
Skräck och jämmer — o hvad qval det gäller! — — —
Bernhards hand med fästningsringen qvar,
Blodig änn, i Brudens sköt han fäller.

11.

Nu ett skrik, den hvassa smärtans skrik!
Och hon dignar dödsblek, hon i skruden;
Skön som Brud — ack skön ännu som lik! — — — —
Gråtom den olyckeliga Bruden!

1800.

CLXIII.

VARNINGEN.

BALLADE.

1.

Den unga *Rosina* var dygdig och skön,
Med arbete vann hon sin föda;
Gref *Albert,* till älskog, med suckar och bön
Förgäfves förspillde sin möda.

2.

Vid dag och vid lampa hon sydde och spann,
Så trägen vid sömmen och garnet;
Och Grefven af brottslig begärelse brann,
Att fånga det värnlösa barnet.

3.

Och ödslig var hyddan, och vintren var kall,
Och arbetet började tryta;
»Gif Ja till min bön, sade Grefven, så skall
din armod i prakt sig förbyta.

4.

»För skön är din hand till så mödosamt gagn,
Din kropp till så tarfliga kläder;
Din fot är så späd — kom och åk i min vagn.» —
Han talte för vind och för väder.

5.

Ja böner och löften, och eder och hot,
Att våldsamt sin lifstråd förstöra:
Allt ting stod den dygdiga tappert emot;
Men Grefven var lärd att förföra.

6.

»Nå sköna Rosina, så föll nu hans tal,
Väl mig att så dygdig dig finna!
Jag pröfvat din heder, du äger mitt val;
Med vigsel du blir min Grefvinna.»

7.

»Din Far var en prestman, en grefve var min,
Men kärleken alla gör lika;
En kyss, sköna flicka, sitt mer ej och spinn,
Din brudgum dig alldrig skall svika.»

8.

En ros på den dygdigas kinder rann opp,
Hon såg på den guldsmidda herre:
Än nekade munnen, men blicken gaf hopp,
Ty skön var förförarn, dess värre.

9.

O! skrek han, min ängel, nu, nu är du fäst,
Och tryckte en ring på dess finger;
I morgon du hämtas med handbok och prest,
När det uti bönklockan ringer.

10.

Och Flickan hon var både sorgsen och säll,
En bäfvande glädje hon kände;
Och ja fick Gref Albert, och förrn det vardt qväll
En brudskrud så dyrbar han sände.

11.

När natten och stillheten började rå,
Honstängde sitt ås och sin regel,
Och klädde den blomstrade brudskruden på,
Och såg sig ej mätt i sin spegel.

12.

Hon fäste det glitter på lockar och arm,
Hon fäste dess särskilta stycken;
Hon prydde sin snöhvita blygsamma barm
Med pärlor och ädlaste smycken.

13.

Hon nämnde sin brudgum med ömaste namn,
Så säll att dess ankomst förbida. —
Men hastigt — O himmel! der restes en hamn
I likdrägten upp vid dess sida.

14.

En dödsskräck i själen den smyckade for,
Dess anda den snart ville dämma;
En is i dess ådror — hon kände sin Mor,
Hon hörde dess klagliga stämma.

15.

Med handen till varning ur svepningen sträckt,
Hon sorgligt betraktade bruden:
»Olyckliga Dotter! förrädiska drägt,
»O! ser du ej ormar i skruden!»

16.

»Af lasterna bäddas din brudliga säng,
»Och sveket skall brudfacklan bära;
»En bof är din brudgum, hans utklädda dräng
»Är presten — O! rädda din ära!»

17.

Med afskedshuld åtbörd och signande blick
Sågs vålnaden åter försvinna. —
Förstelnad stod dottren, och timman förgick
Förrn hon på sin skräck kunde vinna.

18.

Der stod hon så blek utan stämma och ljud –
Men hastigt hon varningen lydde;
Slet af sig de smycken, den gäckande skrud,
Och fort som för lågorna flydde.

19.

Men Albert på klockslaget, riktigt bestämdt,
Nu for med den sjelfgjorda presten,
Och lättsinnigt smädande var deras skämt
Om denna förrädiska festen.

20.

Lömskt smålog förförarn och skrytande fräckt:
»Den dufvan är fast i min snara:
Hon vigseln tror ärlig, hon tror för min slägt
Den hemlig ej länge skall vara.»

21.

Han fortfor: »det kräket är menlöst och fromt,
Men svår var dess dygd mig att vinna.» —
Nu sökte han offret, men rummet var tomt,
Och lefvande lif ej att finna.

22.

På golfvet de smycken han kringströdda fann,
För häpnad han fick ej fram ordet;
Den flämtande lampan än halfslocknad brann,
Vid den låg en handskrift på bordet.

23.

»Förrädare! stod der, din afsigt är röjd,
»Behåll dina nesliga skänker;
»Men hämden skall drabba, fast långsam och dröjd,
»Försåtet och djefvulska ränker.»

24.

Nå har ni sett Skytten, som hukar sig ner,
Och lägger sitt öga till kornet,
Men felar på hårsmån, och svär då han ser
Sitt villbråd ur skotthåll på tornet.

25.

Och har ni sett Ulfven, så viss om sitt rof,
Ren lammet med ögonen spisa,
Men gnissla med tändren och flux ta en lof,
När vaksamma herdar sig visa?

26.

Den detta har skådat han skådar jemväl
Förrädarn af ilska betagen;
Borrt gick han, högt svor han, dess gudlösa själ
Så plötsligt var alldrig bedragen. —

27.

Den flyende Sköna af dygden fick mod:
Så himlen plär oskulden skydda;
En Enka, så ädel, gudfruktig och god,
Den värnlösa upplät sin hydda.

28.

Der vann hon en fristad, varaktig och säll,
Beskyddad för list och för våda:
»Blif här, sade Gumman, mitt tarfliga tjäll
Nog rymligt skall bli för oss båda.»

29.

»Jag hade en dotter — hon lefver ej mer!
Tag del i min ensliga smärta;
Hvad fordom hon ägde åt dig jag nu ger:
Min hydda, mitt bord och mitt hjerta.»

* * *

30.

I värnlösa tärnor vid slända och söm!
Flyn Lissmarn, i gillret ej snafven;
Må hedern er alltid bli dyrbar och öm,
Men vänten ej varning från grafven.

31.

Väl den som ej löften af nidingen tror,
Men skyr den beblomstrade snaran!
Ty sällan en hänfaren skyddande mor
Skall upptäcka sveket och faran.

1809.

CHARADER.

CLXIV.

»CHARADER I VISA.»

(Mel. ur »Kronofogdarne».)

1.

Mitt *första* sägs om all slags pligt.
Mitt *andra* är ett fall af vigt
För dem som bräde spela.
Nå väl!
Nu gjorde ni mitt hela.
Ni förstår mig väl?

2.

En hvar mitt *första* kärast har.
Sök ej mitt *andra* med en hvar.
Mitt *hela,* oförsvarligt
Är för mitt första farligt.

3.

Mitt *andra* umbar Diogen.
Grip till mitt *första,* var ej sen
Eho som råkat fela;
Blott gör det med mitt *hela.*

4.

Mitt *första* lider utan knot:
Är qvickt och snällt, fast ej på fot.
Mitt *andra* lönar staten.
Mitt *hela* läggs på faten.

5.

Mitt *första* trifves Bacchus i.
Mitt *andra* är, hvad tycker ni,
En kur för dem som fela,
Helst anbragt med mitt *hela*.

6.

Mitt *första* är en konsonant.
Mitt *andra, tredje* — likadant!
Mitt *hela* af de flesta
Sköts mest för eget bästa.

7.

Den som mitt *andra* blir och svär,
Mitt *första* icke längre är;
Men felet deraf vålles
Att ej mitt *hela* hålles.

8.

Mitt *första* ingens öde är.
Mitt *andra,* väl furneradt här
Med kläder och mitt *hela*,
Är allt hvad oss kan fela.

9.

Mitt *hela* i mitt *första* klädd,
Slogs fordom bra och var ej rädd.
Mitt *andra* nu för tiden
Är fasligt rädd för striden.

10.

Mitt *andra* blifver den som slår,
Mitt *första* den som slaget får.
Bed någon, skön Lovisa,
För er mitt *hela* visa.

11.

Mitt *första* vackrast är som grönt;
Som färg mitt *andra* utmärkt skönt.
Ifrån mitt *helas* händer
Bevara ben och tänder.

12.

Ostridigt är i skrift och tal
Mitt *andra* kärna, *första* skal.
Månn' jag väl kunnat fela
Som skref med d mitt *hela*?

13.

Tyrannen ej mitt *första* tål.
Mitt *andra,* trohetens symbol,
Kring marken ofta stryker.
Mitt *hela* bättre dyker.

14.

Mitt *första* höljer Svea land,
Mitt *andra* gör aptekarns hand.
Mitt *hela* visar eder
En bild af jordisk heder.

15.

Mitt *första* sker på jorden sist,
Mitt *andra* är en svaghetsbrist.
Mitt *hela* verkar under,
Rör hus från sina grunder.

16.

Mitt *andra* snos, mitt *första* tros
Uti mitt *hela* fly sin kos.
Jag säger intet mera,
Nå väl!
Men låter er fundera.
Ni förstår mig väl?

CLXV.

CHARADER

till Medicinal-Rådet Ruthström.

1.

Mitt *första* är en hyperbol
Af salig Lundströms stora bål.
Mitt *andra*, ständigt med på baler,
Är en af verldens generaler.
Mitt *hela* mången hastigt bragt
Till viga krumsprång och gambader,
Och skulle, stod det i min makt,
Till polska ge den gynnarn takt
Som gör förkneflade charader.

2.

Mitt första är ett bud, alsmägtigt från naturen,
Till ett ibland de minsta djuren;
Mitt andra hälften är deraf,
(Af djuret, det förstås — jag är en sannings slaf.)
Mitt tredje är en sak, som ständigt klipt och skuren
Behöfs från vaggan till vår graf.

Mitt hela finnes här, det fins vid Hellesponten,
Är en fabrik, märkvärdig i sitt slag,
Som drifs på eget rikt förlag
Förutan lån uti Disconten.

1802(?).

3.

Du älskar att gissa Charader,
Så sade Herr Knarr till sin Fru;
Se här en i följande rader:
Mitt första är ingen som du;
Jag ledsnar att höra *Mitt andra*
Om bara *Mitt Hela* alltjemt,
Och finner mitt öde bestämdt
Till Gillstun att vandra.

1810.

4.

»Steken mitt *första*, Marie!
Eller du sjelf skall det bli.»
Så skrek i söndags en matmor vid Clara;
Dubbelt mitt *andra* Marie hördes svara.
Frun sade: »stackare du!
Derest att såsen blir nu
Liksom mitt *hela!*» — »Nej, nej, kära Fru!»

5.

Mitt *första* är en konsonant — likså
Mitt *andra*, *tredje*, begge två.
Mitt *hela* är två slag, och har af dessa båda
Det ena rum — det andra låda.

6.

Mitt *första* finnes ej i någon enda stad;
Men väl till öfverflöd i alla land och riken.
Mitt *andra* löfrikt är. Det fägnar Skinnarviken,
Det fägnar Stockholms slott med sina gröna blad.
Mitt *hela* är den lagerkrona,
Som krigarns högsta åtrå gör;
Det är den ädla lön, hvarför
Han stred, och tappert svor att ingen ovän skona.

PROSASKISSER.

CLXVI.

ET ORD FÖR DEN FATTIGA.

Hå! hå! sade den fattiga Enkan — och kastade en sorgsen blick på det toma brödspettet i taket. Än en gång ransakade hon sin kjortelsäck — men den sista penningen var redan förtärd. Fyra halfnakna små barn tuttrade och qvidde på et halmbolster i et hörn af det oeldade rummet. Hon gick til fönstret och tittade ut genom en fläck som hon flåsade up på den tjocka isen. Herre Gud! sade hon, jag tror at elden är lös. Men så såg hon at det var skenet från Fyr- och Bakelseugnarne i den rika Mannens kök midt öfver. Hon såg den stora Rostbeefen svänga sig framför stenkolsbrasan, den präktiga Skinkan, den grillerade Bringan; Stekarne som fräste af det rikeligen i elden öste smöret, Pastejer, Puddingar etc. Hon var så hungrig — och på fyra dar hade hon ej haft en eldgnista i sit rum. Hon lutade sig ned af vanmägtighet, och de små ropade från halmbolstret: Mamma! Mamma! ge oss bröd!

Välgödde varelse! När vid dit hvardagsbord,
Som Kräsligheten åt dig dukar,
Du caviarn och karpen slukar —
O! någon gång mins dessa ord:

Drick sorglös din Tokayanectar,
Svälg dina ostron, stinn och fräck —
När du förgås af hull och späck,
Din Like — hör, o hör med skräck! —
Två steg ifrån dit hus i hungersnöd försmägtar.

1795.

CLXVII.

DET BLEF INGEN JULGRÖT MEN ÄNDÅ EN GLAD JULAFTON.

Få vi sötgröt i afton, Mamma? sade den lilla *Marie* til sin goda mor, den fattiga *Clara*. Ger Mamma oss sötgröt i qväll? ropte lilla *Calle*, det är Julafton. Ach! när Pappa lefde, sade *Fredrica*, då var det altid så roligt om Julafton. Då fick Mamma så många Julklappar, och syster och jag så vackra kläder — och jag så många leksaker och så mycket namnam, sade *Calle*. *Clara* betraktade sina Små. En tår föll från hennes ögon; men hon aftorkade den hastigt, och fortsatte sit arbete. Mina barn, sade hon, jag skyndar mig at få färdig min söm; jag slutar den strax, och för betalningen skal jag skaffa er sötgröt. Nu sprättade hon fort broderiet ur bågen. *Fredrica* hjelpte henne at plåcka ur trådarna, och den granna julklapp, som den rika och förnäma Fru *von Agio* bestält hos henne, var redan invecklad i sit omslag. *Clara* tog sin gamla tunna päls, kyste sina barn, och gick. Många långa gator ifrån *Claras* koja var Fru *von Agios* palats beläget; men ifren, kölden och bekymret skyndade hennes steg. Nu var hon redan der. Fru *von Agio* hade nyss upstigit från sit kräsliga middagsbord, och *Clara* fick tilstånd at komma in i hennes yttersta förmak. *Clara* framräckte i ödmjukhet

sit arbete, och Fru *von Agio* betraktade hastigt den broderade Slöjan som skulle utgöra en af de 18 surpriser, ämnade åt äldsta dottren i huset. Kors, hvad ni är långsam! utbrast Fru *von Agio*; Hvad är er arbetslön? säg fort, jag har brottom. — 5 Riksd., svarade *Clara*. — 5 Riksdaler! Ni är altför modeste! hvarför icke 50? — Nådig Fru! begabberi är tungt för den fattiga, jag har ej förtjent det; hvad jag begärt är ej obilligt, jag har haft mycket arbete, jag har tilsatt nätterna, och denna arbetslön är det enda jag har at lefva af med mina tre barn öfver Helgen. — Ni predikar starkt. Hvem har bedt er sy om nätterna; hvem rår för at ni har tre barnungar? Se här 2 Riksd., ert arbete är väl betalt; far väl. — Nu försvann hon i den långa sträckan af sidenklädda rum, och *Clara*, stum och bestört, med sedeln i handen och bedröfvelsen i hjertat, skyndade sig ifrån denna obarmhertiga. Hon gick, i sorgliga tankar öfver sin motgång, och öfverlade hur hon bäst skulle använda denna otilräckliga penning i sina många behof, då hastigt en man hejdade hennes gång och påminte henne om en gammal räkning, som han genast fordrade betald. Kom här in i min bod, sade han, och betala mig de lumpna 5 Riksd. hvarföre jag så ofta måst kräfva er. — *Clara* följde honom, för at undvika de förbigåendes upmärksamhet och i hopp at kunna beveka honom til tålamod. Hon förestälde honom, med nödens bevekande röst, omöjligheten at nu kunna godtgöra hans fordran, och berättade at den lilla sedel hon fått var alt hvad hon ägde. — Historier och undflygter! skrek han, och ryckte sedeln ur hennes hand. Jag afskrifver dessa 2 Riksdaler på räkningen, och til Nyåret skal ni betala det öfriga. — Med en djup suck och en bitter hemsk känsla öfver sit hårda öde, vände den stackars *Clara* aldeles tomhändt hem til sin boning. Hon såg i fönstret den lilla *Calle*, som flåsat isen ifrån en ruta och med längtande ögon och klappande

händer gladde sig öfver hennes ankomst. Hennes hjerta ville brista, då de tre oskyldiga, med hoppets och glädjens upsyn, ropade alla på en gång: *Mamma kommer!* — Jag har ingen ting kunnat skaffa er, mina Små, sade hon, och brast i en häftig gråt. *Fredrica* och hennes syster bjödo til at trösta henne, och gjorde mine åt *Calle* at ej se gråtmild ut. Stor sak, sade *Marie*, stor sak söta Mamma, vi ha ju likväl något at äta. Vi ha ännu bröd qvar, och om Mamma bara intet vil gråta, så skal jag äta så litet, så litet at det skal räcka ända til öfvermorgon. — Den som har känsla begriper lätt, at dessa små oskyldigas bemödande at trösta var bittrare för *Claras* hjerta, än sjelfva nöden. Hon hade inga vänner, de hade försvunnit med välmågan, ingen tilflygt, ingen mat, ganska litet ved, och på sjelfva Julafton intet ljus. Tankan på de förflutna gladare tider gjorde hennes närvarande belägenhet än svårare, och hon var djupt förtryckt under känslan af den häftigaste sinnessmärta. Det började nu bli full skymning i hennes koja och fullt mörker i hennes själ. *Calle* och *Marie* stodo vid fönstret och sågo på den högblå himmeln. Ack hur många präktiga stjernor! sade *Calle*. Se hur de glittra, syster! Och der uppe hos Gud bor Pappa; är det icke sant, Mamma? du har ju sjelf sagt oss det? Och der tänker Pappa ännu på oss, och ber Gud för oss, sade *Marie*. Ja, om vi äro goda barn, så glömmer Gud aldrig bort oss. Ack! jag skal bli så beskedlig, sade *Fredrica*; jag skal hjelpa Mamma städa. Jag skal hjelpa Mamma fålla, sade *Marie*, och jag, sade den lilla *Calle*, jag skal läsa så flitigt min lilla bön: *Gud som hafver barnen kär!* Detta barnsliga jollrandet ömsom sönderslet och fägnade den bedröfvade Modren; men de menlösas förtröstan väckte ändteligen hennes egen. En gnista af hopp tändes i hennes hjerta, och det blef ljusare i sjelfva mörkret omkring henne. Hon stod up, gjorde en liten brasa i kakelugnen, och

satte sig med sina små omkring den för at, under väntan på tiden til en torftig och knapp aftonvard, sjunga en vacker Julpsalm. *Clara* tog nu Psalmboken, och började med hjertlig andakt: *Af himmels höjd jag kommen är. — Godt bådskap jag til eder bär*, svarade en man i reskläder, som hastigt slog up dören och flög den förvånade *Clara* i famnen. Ack se Farbror *Adolph*, skreko de små! Ack se Svåger *Adolph*, ropade *Clara*, utom sig af glädje. — Den hederliga *Adolph* hade varit lycklig på sin OstIndiska resa, och kom nu directe från Götheborg at söka up sin beskedliga Svägerska, hvars Enkestånd och fattigdom han, vid sin hemkomst, fått höra. Han lät bära in en koffert full med Nankins, Bomullslärfter, Silkesdukar etc. åt den goda *Clara* och hennes barn. Godt vin i flaskfodret och friska pengar i bröstfickan förbytte snart sorgens hemvist til glädjens boning. Klåckan var redan slagen 7 på afton; men hastigt blef det ljus i huset, Hjerpar från Källarn och Saffransbullar på bordet. Julgröt kunde ej fås; men den saknades icke. Glädjen hos denna lilla Famille var obeskriflig, och deras sälhet tusenfalt större än den Fru *von Agio* i sit palats, med al sin öfverdådiga yppighet, åtnjöt Julafton 1799.

1800.

CLXVIII.

NYÅRSÖNSKNINGARNE.

Nyårs morgon var jag på visit hos en gammal heders gubbe och såg der en vacker och rörande Scene. Han satt i sin ländstol, omringad af några blomstrande och raska Dotterbarn. De hade nyss för mig inkommit at önska morfar godt nytt år, och hvar och en framräkte till den hederlige gråhårsmannen en liten nyårs vers, sammansatt som jag har skäl at tro af söta far eller informatorn, bägge två rimmare till husbehof. Hvar vers bestod af en liten önskan till morfars väl och et ord till underrättelse om deras förkofran på det gamla året. Fredrik, en elfva års vacker gosse, öfverlemnade gubben en ritbok och dessa rader, utsirade rundt om kring med änglar och basuner.

Till himlen jag en suck af barnsligt hjerta sänder!
Beskydde han min hulda morfars dar!! —
Se här en liten bok med ögon, näsor, händer,
Som jag till lärspån teknat har.

Willhelm, en brunögd pilt, med hurtig upsyn, räckte fram en skrifbok och dessa rim, som han sjelf afskrifvit utan lineal:

Jag ber till alla väsens fader,
At många glada år han måtte morfar ge!

Så plär jag alla dagar be. —
Kan morfar se,
At Villhelm skrifver räta rader.

En liten sex års flicka, med ljusa lockar kring pannan och et par skalkaktiga blå ögon, visade morfar et halskläde och gaf dessa orden:

Lotta, morfars lilla fjolla,
Önskar, morgonstund och qväll,
Morfars lefnad lång och säll.
Lotta lofvar at bli snäll,
Fast hon nu kan bara fålla.

Clas, en tre års cherubim i långbyxor och gula kängor, klängde sig upp på gubbens knä. Ser morfar, skrek han, hvad jag fick af mamma julafton. Det är kort med bokstäfver och ord på, och nu kan jag läsa dem. Der står *Mamma*, der står *Pappa*, der står *Den lilla*. Nu läste Fredrik up den versstump som Clas så när glömt ge fram.

Så snart jag kan et väsen tänka,
Som ger den dygdige sin lön;
Blir denna bön min första bön:
Må Gud min morfar sällhet skänka!

Gubben hörde barnens önskningar med en synbar rörelse. Han sträckte ut sina armar till välsignelse öfver dessa små Plantor, och vördnads värda tårar föllo på deras hufvuden. Hvar och en fick nu sin nyårs gåfva, jemte hulda förmaningar och upmuntrande loford. Se här, sade han, en blank pening åt min Fredrik för den han gaf bort Jul afton åt den fattiga hustrun som ej hade bröd åt sina små. Se der en åt min Villhelm, som så hurtigt skänkte sina Tenn ryttare åt kuskens

sjuka barn, fast jag såg at han tyckte mycket om dem sjelf. Se här en åt lilla Lotta, som inte orkade äta mandeltorta Juldags middagen, för det hon skulle få ge den åt gamla Catrina i portkamarn. Edra framsteg, mina små, sade gubben, fägna mig visserligen. Du är en snäll rit mästare min k. Fredrik, Villhelm en ståtlig Skrifvare och Lotta en snäll sömmerska. Det är mig kärt at se edra små händers verk, men edra snälla hjertans goda böjelser gläda mig ändå mer. Ja mina barn, fortfor Gubben, varen altid goda och välgörande, så bli Ni älskade af både gud och männskor. Jag är nu gammal men min blod löper liksom lättare och det är mig så ljuft i hjertat när jag kommer ihog, at jag gordt någon god gärning, någon fattig som jag hjelpt, någon olycklig som jag tröstat och bistådt. Det är denna hogkomst, som ofta tar bort den stora rynkan i min panna som ni sedt at gickten och ålderdommen ibland tvinga på mig.

RECENSION.

CLXIX.

Almänheten har nyligen med nöje sett upföras Tragedien *Gaston och Bayard.* Den skickliga hand som skänkt den åt Svenska Skådeplatsen har jemväl lemnat sin öfversättning åt trycket. Läsare hafva icke mindre än åskådare blifvit öfvertygade at den äger förtjenst. Skaldspråket utmärker sig der med styrka, värdighet och en viss dristighet i vändningar. Om några undantag torde böra göras, der stylen är mindre klar, der det nyttjade uttrycket icke är det rätta, der någon versfyllnad *(cheville)* förekommer o. s. v., vore det dock orättmätigt at bestrida detta Theater-stycke sit värde i det hela. Men det är just vid så beskaffade Arbeten som Critiken förnämligast bör fästa sig. Hon bör ej förlora sin möda på dem som icke genom förbättring kunna upbringas til en högre grad af fullkomlighet. De anmärkningar jag tager mig den friheten at göra, skola inskränkas blott til den mekaniska delen af versifikationen, hvari flera nyheter påkalla upmärksamhet.

Den Alexandrinska vers-arten, hvaraf Öfversättaren, i likhet med sit Original och med det vanliga bruket för Tragedien, betjent sig, har et visst staf-mått, bestående i feminina verser af 13, i maskulina af 12 stafvelser; hvilka efter sjette stafvelsen hafva et uppehåll eller hvila, kallad *cesur*, genom hvilken versen afdelas i två perioder eller så kallade *hemistiker.* Versloppet är Jambiskt, eller börjas med en kort stafvelse, hvarpå följer en lång, och så vidare en kort och en lång stafvelse i

jemn omväxling. Svenska språket är strängt accentueradt, så at hvar stafvelse i orden har sit vissa mått af tid i uttalet. Et tvåstafvigt ord, hvars första stafvelse är lång och den andra kort, eller så kallad *troké*, til ex. *Konung*, får aldrig uttalas *Konung*. Et tvåstafvigt ord, der stafvelserna förhålla sig tvärtom, hvilket får namn af *Jamb*, til ex. *begrepp*, kan aldrig i uttalet ljuda *begrepp*. När fördenskul dylika ord skola inrymmas i en vers, lärer den lagen böra anses för orygglig, at de derstädes bibehållas vid den tonvigt, de äga i vanligt uttal. Brytes denna lag, så är versen verkeligen icke mera vers och Svenskan uphör at vara Svenska. Väl känner jag, at då man icke strängt skanderar versen, hvilket framför alt i en theatralisk deklamation vore et hufvud-fel, brott emot denna regel kunna döljas genom sättet at säga versen; men då låter den icke som vers, utan uplöses til prosa. Hela harmonien, detta ändamål af al bunden styl, är förlorad; och hvarken dess regelmässiga lopp eller rimmen göra då någon verkan. Man hade då gjort rätt så godt at rent af skrifva prosa.

Den svårigheten at vårt språk innefattar många *daktyler* eller trestafviga ord, hvaraf första stafvelsen är lång och de två sednare korta, til exempel *Konungen*, *dristighet*, *Samhälle*, m. fl. har gifvit anledning til en frihet, utom hvilken sådana aldrig skulle kunna brukas i en Jambisk vers, der en kort och en lång stafvelse jemt omskifta. Det tåles fördenskul, at ordet *Samhälle*, efter versloppet får tonvigten: *Samhälle*. Men denna nödfalsrättighet måste af Skalden med varsamhet nyttjas och får aldrig sträckas til tvåstafvingar, som på sådant sätt skulle kunna blifva för Svenska öron ända til misskänneliga.

Cesuren, hvilken lika med rimmet medför et tidsuppehåll eller hvila, fordrar nödvändigt, at den stafvelsen, hvarvid den ligger, skal sluta et ord, emedan det vore orimligt at göra

paus midt i ordet. Om, til exempel, ordet *framgång* så ställes i versen, at cesuren inträffar efter stafvelsen *fram,* så borde, efter cesurens natur, läsningen eller uttalet stadna emellan *fram* och *gång,* som strider emot lagen för språket och versen. Man fordrar i en god vers ännu mer: Man vil at, äfven så litet i cesuren som i rimmet, någon partikel, något ord, som nödvändigt i konstruktionen tilhör den påföljande hemistiken, skal finnas: Sådana äro egenteligen konjunktioner och prepositioner, til exempel: *och, som, af, til, på* etc. I daktyler, hvilkas tonvigt ini hemistikerna, enligt hvad nyss är anmärkt, tål förändring, lägges icke en gång gerna den förlängda sista stafvelsen i rimmet eller cesuren. Således kan *vanära* (med sista stafvelsen lång) tillåtas ini en hemistik; men *vanära,* slutande en hemistik, i cesuren eller i rimmet, stöter örat ur dubbla skäl, först emedan sista stafvelsen, emot ordets verkeliga natur i riktigt uttal, är förlängd; för det andra emedan denna förändring, genom hvilan på samma stafvelse, göres mera märkbar. Likväl ursäktas afvikningar från sistnämnde regel, då de sällan förekomma eller skyddas af någon lycklig och i andra afseenden väl uttryckt tanke.

At vilja uphäfva dessa lagar, vore at aldeles vilja omskapa Svenska poesien. Det vore at jäfva alla de efterdömen Mästare i konsten hittils gifvit; och försöket vore kanske vådligast af någon ung Författare, som kunde tros hafva vågat det af oförmögenhet at göra goda verser med iakttagande af de strängare reglor som tjent hans företrädare til efterrättelse.

På dessa grunder anföras följande verser utur *Gaston och Bayard* exempel-vis, såsom felaktiga genom ombytt och oriktig accent. (Jag har med de vanliga tecknen för lång och kort stafvelse utmärkt det omskapade ordet.)

Sidan 5. *Julius,* Kejsaren, Venedig, Ferdinand. Man

anmärke at Öfversättaren likgiltigt i andra verser nyttjat *Julius* tvåstafvigt och *Julius* trestafvigt; se sidan 8.

Sidan 13. Se desse krigare, *Stolte* af sina ärr.

Sidan 21. *Lyckliga* länder hit med krig och rån och mord.

Sidan 31. *Ofta* i fasans spår en dubbel fasa följer.

Sidan 50. Långt från *honom* sågs en som ni bör känna...

Sidan 53. *Dröjen!* med detta jern kan själen lemna mig.

Sidan 54. *Fransman* är i hans hand en böjlig springare.

Jag utelåter den påminnelse vid uttrycket som skäligen tyckes äga rum.

Sidan 76. Och ryslig ensamhet omger *honom* i döden.

Följande verser äro åter felaktiga emot den ofvansagda lagen för cesuren:

Sidan 3. Förstören prakten *af* den stolta vekligheten.

Sidan 8. Och säg, beror det *af* en dödlig at förnedra.

Sidan 22. Föraktad Hofman *hos* en Förste utan land.

Sidan 35. Du grymma heder *som* jag skyr men tvingas dyrka.

Sidan 39. Här är då fältet *för* min nya högre ära.

Sidan 54. Som understöddes *af* naturen, konsten, tiden.

Sidan 55. Nå väl.... Gud! ni är *så* förvirrad, mörk och stum.

Sidan 57. Palatsets fall är *din* signal: Då stupe han.

Sidan 58. Ni tryckte jernet *i* Bayards, er Hjeltes barm.

Sidan 66. Den djupa natten *af* hans dristiga förslag.

Sidan 71. Af folket öppnad *för* Venedigs stolta här.

Sidan 81. Hämd eller räddning *för* Bayard! Hans död är svuren etc.

Men framför alt anmärkes följande vers:

Sidan 29. Jag känner Er en altför hög och rättvis själ; hvari cesuren klyfver ordet. I sanning, om verser icke fordrade mera ömhet om riktig accent eller cesur, skulle följande vers icke vara förkastelig:

⏑ — ⏑ — ⏑ — ⏑ — ⏑ — ⏑ — Alexanders lagerskörd bestänktes af blod.

Jag förbigår de altför ofta förekommande exempel, då tredje stafvelsen i daktyler, förlängd, ligger i cesur eller rim. Bland de redan i annat afseende anförda verser finnas sådana. Följande äro likväl nog påfallande at serskildt böra anteknas:

Sidan 16. Som nyss åt *Brescia,* gaf vapen och Soldater. Brescia brukas annars på flera ställen tvåstafvigt *Brescia.*

Sidan 23. Är då min *olycka* din enda största lycka?

Sidan 71. Estaing med *eldsjälen* — älskvärde unge man. etc.

Vidare nödgas jag bekänna, at för mit öra rimmen af *Gaston* med *lång* och *tvång* (sidan 31, 17) äro nog vågade. Jag har lofvat at blott inskränka mina anmärkningar vid versmekaniken och tillägger fördenskul endast til slut, at (sidan 38) versen: *Ja timmen stundar. Snart skal en af dessa krigare,* är fjortonstafvig och således tvänne stafvelser för dryg för det Alexandrinska versmåttet.

Regelbunden.

1801.

BREF.

I.

TILL J. IFVARSSON.

Min högtälskade Farbror!

Det nöje jag känner då jag nu tar mig den friheten, at skrifva till min k: Farbror, är lika så stort, som åtankan af Min Söta Farbrors beständiga vänskap, är hos mig liflig och upriktig. Med oändelig fägnad påminner jag mig Min Farbrors varelse i Upsala och de glada stunder, vi alla ägde i Min k: Farbrors sällskap. Jag var då för mycket barn, at kunna känna rätt min Farbrors värde; men med flere år, är min agtning för Min k: Farbror, både ökad och stadgad.

Min Farbrors benägenhet, at meddela mig smak för bokliga nöjen, är äfven första grunden till den åhåga jag fått, at roa mig med sådanna tidsfördrif. Jag hoppas således at Min Söta Farbror med godhet emottager detta lilla arbete, såsom förstlingen af min ringa vitterhet och jag öfverlemnar det med så mycket större nöje, som dess genomläsande tör ge min Farbror en liten anledning, at med vänskap påminna sig, den som med största tillgifvenhet Lefver

Min högtälskade Farbrors
Ödmjuka tjenarinna
AnnaMaria Malmstedt.

Upsala d: 26
Febr: 1777.

P: S:

Det roar min Farbror om jag äfven nämner, at Hertiginnan i anledning af min Dedication, sjelf öfverlemnade mig et precieust Guldur. Konungen har ock benådadt mig med en dº Medaille. Min k: Mor och alla mina Syskon anmäla till Farbror oändelig kärlig hälsning. Gud gifve min söta Farbror kunde höra hur Brita Stina och jag sjunga ibland. Hon har fått en stämma som är långt öfver den jag nånsin haft.

II.

TILL J. IFVARSSON.

Min högtälskade Farbror!

Flere gånger har jag föresatt mig, at fullgiöra en skyldighet och njuta et fullkomligt nöje vid besvarande af min Söta Farbrors k: bref. Hvad som hindrat mig ifrån en så kär syssla vill jag ej företa mig at uprepa. Jag är utan at framvisa några ursäkter med fägnad öfvertygad, at min k: Farbror ändå tillgifver mitt fel och min tystnad. Och jag vill heldre nyttja både tid och papper, at om möijeligt är, förklara min oändeliga tacksamhet för alla de vänskaps betygelser, min Farbror i sitt bref, så öfverflödigt behagat giöra mig.

Det är vist, at ingen ting har nyligen så fägnadt mig, som et bref ifrån en Vän hvilken jag så af hjertat högagtar. Jag känner i hvarje rad igen, min Söta Farbrors vänfasta hjerta och muntra sinne och det beröm min farbror tillägnar mig, smickrar mig så mycket angenämare som jag vet, at min farbror sjelf ej ämnadt smickra. Det är allenast min Söta Farbrors Godhet som ser mina ringa meriter långt större, än de värkeligen äro. Och detta vackra fel kan intet annat, än fördubbla det upriktiga värde, jag sätter på min Söta Farbrors välmening.

Nu får jag åter den fägnaden, at sända en liten Piece, som jag länge sedan skrifvet, men ej förr än nyligen låtit

trycka, sedan jag ej längre kunnat motstå några vänners påyrkande derom. Satiren är den branche af Vitterheten, som roar mig mycket. Det första ämnet jag valt i den vägen, är ock det jag bäst känner. Jag har velat måla Fruntimrens svagheter och små fel i allmänhet; men får med skjäl vid detta företagande lämpa till mig sjelf den så lydande Horatii vers:

— — — — *Fungar vice cotis, acutum*
Reddere quæ ferrum valet, exsors ipsa secandi.

Min mening är ej, at skära alla öfver en kam och min Farbror finner bäst sjelf at mina små moraler allenast stadna vid de Fjolliga af mitt kön, hvilka gärna må bli förargade öfver mina målningar. Om nu detta lilla poëme kan roa min farbror en stund, blir det mig en oändelig fägnad. Törhända jag snart får det nöjet, at meddela et arbete af annan art. Änkedrott: har nådigst pålagdt mig at öfversätta något af Ovidius, och som jag sjelf mäst *tyckt om Didos bref till Eneas*, har jag ock fått frihet, at välja detta skaldestycket, som snarligen kommer at tryckas. Jag skall då vist icke upskjuta at lemna min farbror et exemplar deraf efter jag tror det roar min söta Farbror at läsa mina små Öfningar. Nu nödgas jag sluta mitt bref. Magister Ekelund som nu reser till Vermel: och lofvat draga försorg om dessa raders öfversändande till min Farbror, väntar nu endast på at få detta med sig. Mina k: föräldrar och Syskon hälsa af hjertat och jag lefver med beständig tillgifvenhet

Min Söta Farbrors
Ödmjuka tjenarinna
A: M: Malmstedt.

Ups: d. 7
Junii 1777.

III.

TILL F. SPARRE.

Högvälborne Herr Baron och HofCanceller, samt Commendeur af Kongl. Maj:ts Nordstjerne Orden!

Till Herr Baron och HofCancelleren vågar jag i största ödmjukhet härmed öfverlämna et litet försök i de öfningar, hvilkas Idkare uti Herr Baron och HofCancelleren lyckligt äga en vördad Beskyddare. Känslan af min egen svaghet och ofullkomlighet borde väl afhålla mig från et steg, som kanske endast medför bevis om min djerfhet. Men öfvertygad om Herr Barons och HofCancellerens ädelmod, törs jag likväl göra mig förvissad, at min dristighet icke obenägit uptages.

Upeldad af den nådiga muntran, som Svenska Snillet njuter vid sjelfva Thronen, har jag varit nog förmäten, at företaga mig et arbete, som till sin egenskap kanske öfverstigit min höfva: Mitt oskyldiga upsåt torde likväl, jemte de svårigheter som arbeten af dylik art äro underkastade, få gälla till någon ursäkt för dess felacktighet. Det är i denna förhoppning, som jag i största ödmjukhet tager mig den friheten at anhålla det Herr Baron och HofCancelleren täcktes tilskynda mig den hedren, at för Deras Maj:tr och Deras Kongl. Högheter Hertigen och Hertiginnan af Södermanland,

samt Hertigen af Östergötland få detta mitt försök présenteradt. Ingen ting kunde mera upmuntra mig, än om det samma med et nådigt välbehag blefve ansett. Jag skulle deraf vinna liksom en rättighet, at fortfara i vittra öfningar, och äfven en försäkran innom mig sjelf, at en gång deraf kunna lämna några bättre prof.

Förlåten Nådige Herre! det jag ehuru okänd vågar vid detta tillfälle begära et gynnande biträde. Om min djerfhet är för stor, så lät den med benägen ursäkt, få räknas bland de förståndssvagheter, som vidlåda mitt kön. Och om jag ej är nog lycklig, at vinna Herr Barons och HofCancellerens bevågenhet, skall sådant likväl ej förringa den djupa vördnad och högaktning, hvarmed jag oaflåteligen framhärdar

Högvälborne Herr Barons, HofCancellerens och Commendeurens

aldra ödmjukaste tjenarinna

Upsala d. 20 Februarii 1778.

Anna Maria Malmstedt.

IV.

TILL J. IFVARSSON.

Min Högtälskade Farbror!

Nu ändteligen får jag det oskattbara nöjet at med några ord tacka min Söta Farbror för det sista angenäma brefvet. Jag har läst det mångfaldiga gånger med en kär hugkomst af min Farbrors person och med all liflig högacktning, för den Vänskap, jag är nog lycklig at äga af min Söta Farbror. Den oändeliga höflighet, min farbror behagar bifoga med sina vänskaps betygelser, gör mig villrådig på hvad sätt jag skall tacka derföre. Och jag frucktar at min Farbror gör sig alt för stort begrep om en så liten obetydlig flicka som jag är. Likväl skall min Söta Farbrors godhet at berömma mig långt ifrån at göra mig egenkär, endast gifva mig dubbel håg, at söka vinna de insigter, min farbror behagar tro mig redan äga.

Jag ville önska at detta lilla arbete som jag nu sänder min farbror, kunde roa något. Min Söta farbror torde dermed kunna fördrifva någon mycket ledsam stund. Mina k: Föräldrar och Syskon hälsa tusenfalt. Och jag försäkrar at med största Högackting altid lefva

Min Högtälskade Farbrors
Tillgifna vän och ödmjuka tjenarinna
Ups: d: 10 Martii 1778. *Anna Maria Malmstedt.*

Jag är nu sysselsatt med et arbete som är tämlig vidlyftigt. Så snart det blir tryckt, skall jag ha den fägnaden, at deraf meddela min Söta Farbror et exemplar.

V.

TILL FRU ANNA ROSÉN.

Min Söta Fru!

Det var mig ganska kärt, at se mig ihugkommen med bref ifrån et fruntimer, hvars attention altid är mig högst smickrande.

Den otvugna glättighet, som röjes i Ert bref, Min Fru, och hvarmed ni så artigt sjelf målat mig Er caracter, föröker hos mig en gammal åstundan, at äga Er vänskap. Jag är ock så nöjd med den förklaring Ni gjort mig deraf och så kär i Er målning at jag med samma upriktighet som Ni vill här gifva ett litet portrait af min för Er okända person.

Min ålder — — men det är så nödvändigt för flickor at vara unga — jag vet intet om jag törs säga den. Tre och tjugu år det är ju hiskligt när man ej är gift. Dock har jag den lilla trösten at nyss ja helt nyss hafva fyldt de två och tjugu. Nu är den articeln förbi, som är så svår för min upriktighet. Min Figure har jag väl ock något betänkande vid at ställa i dagen. Den är intet lysande. Jag har intet af det som kallas skjönt och vackert. Mina ögon äro af den sorten, som man ser väl med, men min coup d'oeil är hvarken charmant eller brillant. Min exterieur är medelmåttig och skulle kunna kallas fin, om min finhet hade annan grund än den at jag är mager. Denna trait i min målning kostar min

egenkärlek något. Jag skulle förbehålla mig at Ni ej viste mitt portrait åt cavaillerer, om jag ej hade ännu något at sätta dit som gör det drägligt. Mina vänner försäkra mig om at jag är vacker då jag skrattar. Ach hur ljufligt är det ej at äga denna trösten och huru gärna bör jag icke villa skratta!

Utaf mina små alster dem Ni redan sedt kan man väl sluta til min ringa insickt på den Moraliska sidan. Jag är kär i poëteri och har ganska lätt för at rimma, men lik många af Mina contemporainer, har jag som oftast svårt efter tankar. Jag skrifver ändå, och när jag felar emot konstens fina reglor, skyller jag på mitt köns medfödda svaghet. Hittils har ock denna enskyllan lyckats för mig, men sedan jag i öfverdåd braverat Könets préjugé och melerat mig med några latinska glosor, frugtar jag at jag hädan efter blir dömd utan medömkan, om jag är altför svag. Man borde likväl skona mig för hårda omdömen, ty jag har sjelf ingen hård själ eller elakt hjerta, åtminstone inbillar jag mig så. Jag beflitar mig om at bli värd vänskap och jag räknar min hela lycka efter det antal dygdiga och uplysta vänner jag är i stånd at förskaffa mig. Jag är glad at ibland deras antal få räkna Er Min Fru och jag önskar at med någon tjenstagtighet framdeles kunna visa hvad jag sätter för värde på den fägnaden at få vara

Min Fru
Er ödmjuka tjenarinna och vän
Anna M: Malmstedt.

St: d. 2 Nov: 1778.

VI.

TILL LISA MAJA MALMSTEDT.

Min söta Lisa Maja!

Mångfaldiga Tacksägelser skall du ha för den vackra och artiga presenten af dina små näfvars arbete. Den var vist rätt vackert sydd och jag sätter mycket värde på din snällhet samt at du var så god och kom ihog mig med et prof deraf som fägnar mig så mycket. Jag skref förra posten men det blef hinder at det ej kom bort. Nu kunde jag ej ehuru vi ha mycket buller i hufvudet i anledning af den seger som i dag allmänt firas, än med dessa rader Tacka min söta Lisa Maja för en kär ihogkomst. Lenngren hälsar dig och din mamma, hälsa äfven tusenfalt ifrån mig som altid skall vara Din egen

faster

Stockh. d. 3. Juni 1790. *Anna M. Lenngren.*

Jag skall vist låta sätta din tafla i glas och ram och gifva den et högt rum på väggen.

VII.

TILL C. G. AF LEOPOLD.

Högädle Herr Kongl Secreterare!
En bland de Aderton af Svenska Academien!

Det är enligt med mäniskans svaghet, at glädjas åt andras fall; aldra hälst då man sjelf deraf har någon vinst. Min fägnad vid Pehr Eneboms olycksöde är derföre ganska naturlig, då denna händelse, utom den förnöjelse jag med alla i gemen delat vid hans besjungande i Extra Posten, äfven tillskyndat mig enskildt den lyckan at bli hedrad med Herr Kongl Secreterarens bref. —

Herr Kongl Secreteraren har nu vändt alla ögon på et ämne och stämt alla röster till en ton. Det heter väl om Änglarnes tillkommande broder, at, om han ej blir odödlig genom guds nåd blir han ej genom annat; men Herr Kongl Secreteraren har så fullkomligen dragit försorg om hans odödlighet at guds nåd visserligen är öfverflödig.

Jag tviflar ej at Pehr Enebom så skickar sig i sin namnkunnighet at han, om möjligt är, förökar den; då hans fortfarande öfverdåd altid medför en glad förhoppning at få se något mera i detta ämne ifrån Herr Kongl Secreterarens hand. — Måtte den i långliga tider ej tröttna at bereda förtjusning och beundran, skräck och varnagel!

Min Man ber om sin ödmjuka compliment, och jag har den äran at med största högaktning vara

Högädle Herr Kongl Secreterarens

Stockholm d. 10 febr. 1795.

ödmjukaste tjenarinna
A : M : Lenngren

VIII

TILL LISA MAJA MALMSTEDT.

Min Söta Lisa Maja

Ditt sista bref som jag ej fick förr än i fredags oroade mig i alla afseenden ganska mycket. Min lilla Jeanas fortfarande sjukdom bedröfvar mig altid och jag känner altför väl huru mycket detta är svårt för Er då andra ledsamheter i huset äfven tillstöta. Jag tar den upriktigaste del i era bekymmer, och jag grämer mig; men kan ej gu nås så vist, det minsta rätta eller hjelpa i anseende till min fars underliga upförande. För mig har han vist aldrig giordt förtroende af sina förslager och aldra minst nämt någodt enda ord om det du frågar mig om. För öfrigt tillstår jag at jag så högst ogärna går in i discours med min far om hans hemordningar och smältan af kärngar och ungar at jag nestan aldrig frågar der om. Ty jag kommer i kallsvett bara vid åtankan af alt det onda som min salig mor och Syster båda lidit, af sådant elende. Men oacktat all min plåga at ingå i sådant tal skulle jag ändå giordt det någon gång oftare om jag trott at det ländt till den minsta nytta och ändring i hufvudsaken. — Jag kan omöjligen tro at min far ärnar ta et så olyckligt och för honom sjelf och oss vanhederligt steg, det är väl omöjligt, och det är väl det bästa man nu kan göra at lossa för honom

som man aldrig trodde det vara hans mening. Gud vet likväl bäst hur man skall bära sig åt. Det måste vist vara elaka och gemena själar omkring honom. Bjud till i samråd med bror Härstedt för hvilken han altid haft mäst förtroende, at taga den saken på rättaste sidan. Jag är ganska orolig för så mycken glömska af sig sjelf och sina barn min far visar, men kan ej mer än be gud bevara honom ifrån detta yttersta förderf. Guds magt, och all möjlig egen åhåga har dragit mig lyckligt ifrån det brusande hafvet der hemma. Jag ber innerligen gud hjelpa dem som nu äro stadde i stormen. Och kunde jag göra något mer än detta, vore jag ej nu så orolig. Med guds hjelp torde det väl ta någon bättre vändning än nu tycks se ut. Tusenfald kärlig hälsning till din Mamma [. . . .] och Jeanne ifrån din egen Faster

A M L.

Stockh. d. 16 Oct. 1797.

Tro intet min söta lisa maja fast ditt bref oroat mig at jag vill beta dig den trösten at yppa besverligheter och bekymmer för mig. Tag intet min mening så söta du. Jag tänkte säga ett par ord till men får främande. Gud i himeln välsigne er!

Hälsa efter vanligheten ifrån mig till min far ty han bör ej souponera at jag hört talas om hans elendigheter.

IX.

TILL C. G. AF LEOPOLD.

Högädle herr K. Exp. Secreterare!

Jag tackar ödmjukel för det sublima nöjet at få genomläsa herr Exp. Secreterarns Tal, hvilket jag härmed har den äran återställa. Jag vågar ej en compliment, som visserl skulle bli manquerad, och et välment offer af min beundran vore ganska litet tillfredsställande. Hvad herr E. Secreterarn i sitt bref behagar nämna om fullgjörandet af et löfte, skulle jag lätt kunna lämpa på mig, så framt här ej vore fråga om et Löfte af något värde i vitterheten. Herr E. Secreterarn finner at jag ogärna häri vill uptäcka en kanske rättvis Satir öfver min stackars Betti. Jag har ej vapen at försvara mig och måste i nödfall påkalla bistånd af herr Magnus Blix, Häradshöfding. Durencran, hvars personliga bekantskap jag nyl giort, torde ej eller neka mig sin beskärmelse,

Ty jag bör hoppas et förbund
Med denna gamla Skaldebroder,
Emedan, som och alldenstund,
At han är far till *Ingemund*
Och jag är Bettis hulda moder.

Men hvad för sent nu gör min sorg
Och hvarom jag i hast ej drömde,
Det är at jag i dopet glömde,
At kalla flickan *Ingeborg*.

Sådan hon nu är, och med det namn hon en gång fått skall hon väl innan kort i all blygsamhet framträda i stora verlden

Som en tärna gauche och ny,
Från Provinsen arriverad,
Simpelt klädd — med solbränd hy,
Menlös upsyn, tät fichu,
Fromt och sedigt educerad;
Uti sällskap brydd och skrämd,
Hastigt första da'n Lorgnerad
Och den andra mer ej nämnd.

Mor och dotter recommendera sig i herr E. Secreterarns Indulgance. Med all högakting har jag den äran at vara

herr E. Secreterarns

Stockh. d. 22 mars 1798.

ödmjukaste tjenarinna
A. M. Lenngren.

X.

TILL GREFVINNAN E. C. d'ALBEDYHLL, F. WRANGEL.

Min nådiga Grefvinna

Mitt dröjsmål at besvara et bref i alla afseenden af så mycket värde som det hvarmed jag af Min Grefvinna blifvit hedrad, har ej kunnat äga någon annan orsak än sjukdom. Sådant har giort mitt förhinder och är det enda som torde gälla till ursägt för minsta upskof at fullgöra den angenämaste skyldighet.

Om jag möjl kunde hoppas at mina små skaldeförsök ägde någon slags förtjenst, skulle väl ingen ting smickra mig mer än beröm af mitt egit kön. I alt fall finner jag mig förbunden till den varmaste ärkänsla för den åtanka Min Grefvinna behagat visa mig genom en så prägtig compliment till hvilken jag blott önskade mig vara förtjent. Den skulle ofelbart sätta min egenkärlek på det farligaste prof om jag ej viste huru lätt det händer et Snille af brillante imagination at slösa med blomster och att det ofta skänker hela bouqueten åt den som knapt förtjenar en liten blomma. Det rika och eleganta språk, hvarpå Min Grefvinna behagat säga mig så mycket granna saker, surprenerar mig derföre mindre än den

godhet och det förtroende, hvarmed Min Grefvinna täcks omfatta min okända person. Jag känner mig på det lifligaste rörd deraf och skulle anse för en lycka at kunna göra mig värdig en så ädelt tillbuden Vänskap.

Jag får den äran återställa Jacobinen med ödmjuk tacksägelse för det nöje mig blifvit unnadt at få genomläsa denna interessanta Saga. Den som har genie at författa et Stycke till plan och utförande af sådant värde som detta behöfver visserligen ej adressera sig till mig om rättelser, hvilka säkert ej äro af nöden, men, i all händelse, af ingen kunde göras fullkomligare än af Min Grefvinnas egen hand.

Jag innesluter mig uti Min Grefvinnas fortfarande grace och har den äran at med största högaktning vara

Min N. Grefvinnas

ödmjukaste tjenarinna
Anna Maria Lenngren.

Stockholm d. 2 Nov. 1798.

XI.

TILL LISA MAJA MALMSTEDT.

Stockholm d. 23 Sept. 1799.

Min söta Lisa Maja,

Här sändes åter litet penningar till edra behof. Hälsa hjertel alla k. vederbörande ifrån din

egen faster
AMLenngren.

XII.

TILL LISA MAJA MALMSTEDT.

Stockh. d. 30 Sept. 1815.

Min söta Lisa Maja

Här innelyckt medfölja 18 Riksdaler. Vi ha hälsan. Gud låte er kunna säga det samma! Hälsa din k. Mamma och Syster tusenfallt ifrån din

upriktiga faster
AMLenngren

TILLÄGG.

I.

TANKAR VID DET NYA KYRKO ÅRETS BÖRJAN 1772.

1.

Vi se Din nåd, vår Gud, i alt hvad tankan rör,
Din vishet och Din magt, som våra hjertan gläder.
Du glömmer våra fel; Din mildhet ej tilstäder,
Att vi af nöd förgås: vi bedje och Du hör.

2.

Vid början af ett år, som ljus och kraft skall ge,
Till Dig, vår gode Far, med ödmjuk bön vi haste,
Och för Ditt Majestät i stoftet oss nedkaste,
Fulborda nådens verk och till vår svaghet se!

A. M. M.

1772.

II.

AFTON-QVÄDE

1.

När Solen sina strålar gömmer,
Och Afton-svalkan luften rör,
När dagg åt blomman Nectar tömmer,
Och Foglars sång jag mer ej hör,
När sjelf naturen hvila smakar,
Af undran rörd jag muntert vakar
Och tankan vida omlopp tar;
Jag ser hur alt en Allmagt visar,
Hur alt en evig godhet prisar,
Hvars fullhet ingen ända har.

2.

Det fåfängt är vårt sinne fräta,
Med det som lifvets plåga gör.
Hur kan vår svaghet ödet mäta,
Då det en högre magt tilhör?
Fast moln den klara Himlen höljer,
Fast blixt och dån på molnet följer,

Vårt hopp ej svigtar för dess knall.
Oss Nattens mörker ej förskräcker,
När Morgon-Solen oss upväcker,
Hvars klarhet evigt vara skal.

Upplänning.

1774.

BINDING LIST JAN 15 1948

469127

LSwed Lenngren, Anna Maria
L5675H Samlade skrifter; ed.by Hjelmqvist and
Warburg. Vol.2.

University of Toronto
Library

DO NOT
REMOVE
THE
CARD
FROM
THIS
POCKET

Acme Library Card Pocket
LOWE-MARTIN CO. LIMITED